DE INFINITIVI TEMPORUM USU THUCYDIDEO.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM ORDINE LIPSIENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

THEODORUS FORSSMANN
ARCHANGELOPOLITES.

LIPSIAE
TYPIS EXPRESSIT I. B. HIRSCHFELD.
CIƆIƆCCCLXXIII.

VITA.

Natus sum Theodorus Forssmann Archangelopoli die XVIII mensis Octobris anno h. s. XLVIII parentibus Alexandro Gustavo et Carolina Elisabetha e gente Gernet, quorum alterum puer X annorum amisi. Fidei sum addictus evangelicae. Primis litterarum elementis institutus sum cum in schola coloniae nostrae Germanicae, tum maxime a viro optime de me merito, C. Hansenio Holsato, verbi divini apud nos ministro, qui mira benevolentia et liberalitate Latinam et Graecam linguam per triennium gratis me docuit. Anno MDCCCLXV mense Sextili, Hansenio auctore, adii gymnasium Kiliense, cujus memoriam eodem grato animo semper servabo, quo constanter meminero Thaulowii professoris ejusque conjugis, quorum in domo triennium fere alumnus habitavi. Vere anni MDCCCLXVIII testimonio maturitatis quod dicunt instructus Lipsiam me contuli, ut studiis philologicis operam darem, ibique inter cives academicos acceptus per quinque semestria scholis usus sum virorum doctissimorum Klotz, Ritschl, Curtius, Zarncke, Leskien, Voigt, Lipsius, Schoene, Brockhaus, Drobisch,

Roscher, aliorum; in privatas quoque societates, quibus praesunt Curtius et Ritschelius, admissus mus et Klotzio, Ritschelio, Curtio moderatoribus in seminario philologico interpretationi veterum scriptorum operam navavi. Tum Berolini per anni spatium audivi Mommsenium, Kirchhoffium, Ernestum Curtium, Hauptium, Steinthalium, Kiepertium, Droysenum. Hieme anni MDCCCLXXI, cum jam sex annos amplius a patria affuissem, domum reverti ibique usque ad ver anni superioris remansi, quo tempore rursus Lipsiam me contuli. Nuper denuo frequentavi exercitationes philologicas in societate Ritscheliana, grammaticas in Curtiana, paedagogicas in seminario Ecksteinii et scholis Leskinii interfui. Omnibus praeceptoribus, quorum scientia et doctrina fructus sum, ago gratias quam maximas, sed praeter omnes grata prosequar memoria Ritschelium, Georgium Curtium et Leskinium, quorum benevolentiae plurimum debeo. Neque ommittam occasionem gratias agendi et matri carissimae et fratribus avunculisque, „notis in me animi paterni", et Hansenio amico, quorum omnium opera factum est, ut litteris me dedere possem.

DE

INFINITIVI TEMPORUM USU THUCYDIDEO.

SCRIPSIT

THEODORUS FORSSMANN,

ARCHANGELOPOLITES.

§ 1. QUI FACTUM SIT, UT INFINITIVUS AORISTI NOTIONEM PRAETERITI NON CONTINERET.

Aoristi formam si quis cum imperfecto ex ipsa verbi radice deducto contulerit, nihil inveniet quod differat inter illius formationem et hujus figurationem (cf. ἔφη et ἔστην). Cum vero lingua graeca saepissime thema praesentis a pura verbi radice ita distinxisset, ut illud variis sonorum incrementis augeret (cf. Curtius Tempora u. Modi pag. 67), temporis progressu evenit, ut magno discrimine separaretur stirps praesentis temporis a themate aoristi. Qua differentia usi homines graeci duo actionis genera significare consueverunt: praesente actionem vel conditionem durantem vel factum iterum iterumque repetitum, aoristo actionem absolutam, quam mihi liceat momentaneam nominare. Ubi vero praesens et imperfectum ab ipsa radice verbi procreata erant, ita ut aoristus primigenius — aoristus II — plane in eandem formam abiturus esset, quae in imperfecto reperiebatur, Graeci novum aoristum — illum qui primus a grammaticis vocatur — effinxerunt vel alio quodam modo aoristum ab imperfecto distinxerunt (cf. ἔτραπον et ἔτρεπον. Curtius l. l. pag. 149).

Atque in aoristi vi et usu explicandis non abs re puto esse, si ab ea definitione proficiscimur, quam protulit Pfuhlius in libello qui inscribitur „Ueber die Bedeutung des Aoristus“ (Dresdae 1867.)

Optime quidem vir doctus quid proprium sit aoristi his verbis significat (§ 5. 1): „Der Aorist besagt, dass die Verbalthätigkeit ohne Entwicklung gedacht werden soll," sed vereor ne idem vir, ubi aoristos in duo genera dispertit, fallatur. Sic enim pergit: „Manche Handlungen dauern so kurze Zeit, dass sie im Augenblick vollzogen sind und dass hiernach eine eigentliche Entwicklung nicht stattfindet. Wir nennen dieselben momentane Verbalthätigkeiten; z. B. *βαλεῖν*, „einen Wurf thun." Bei andern Verbis, bei denen der Begriff der Entwicklung sich geltend macht, wird die Thätigkeit von der Vorstellung unter Umständen gleichsam zusammengedrängt (auf einen bestimmten Fall bezogen u. s. w.). Diese nennen wir concentrirte Verbalthätigkeit; z. B. *ἐρωτῆσαι*, „einmal das Fragen abmachen." Iste est error, quem jam Buttmannus (Griech. Gr. ed. vicesimae pag. 410) jure respuit et Curtius nuper in libri sui grammatici explanationibus (ed. secundae pag. 173) repulit: errorem dico, quo captus Pfuhlius aoristi vim in eo positam putat esse, quod actionem vere temporis puncto perfectam significet. At bene Curtius l. l. monuit cavendum esse, ne id quod inter *ποιεῖν* et *ποιῆσαι, νικᾶν* et *νικῆσαι, ἔβαλλε* et *ἔβαλε* intercedat discrimen, virgulae quasi horologicae motione metiamur: nam et imperfecto brevissima actio indicari potest, dummodo scriptor rerum progressum delineare, rem quo modo fiat lectoribus ante oculos ponere et quasi depingere velit, et aoristo etiam res longe durans narratur, si dicentis animus in uno actionis aut initio aut exitu significando occupatus est. Non igitur eam dico actionem momentaneam, cujus initium, progressus, finis uno momento comprehenduntur, quae Pfuhlii est interpretatio hujus nominis (§ 3 a); immo vero et ea verba, quae ab illo secundo loco proferuntur, momentanea mihi videntur esse.

Dixi de diversa aoristi et praesentis vi; jam de alia utriusque temporis discrepantia agendum est. Quodsi respexeris, quot tempora quotque modi ex utraque stirpe procreata sint, ad *λαμβαν* septem pertinere invenies:

1) indicativum, 2) conjunct., 3) optat., 4) imperat., 5) part., 6) infin., 7) praeterit. (imperfectum),

e $\lambda\alpha\beta$ vero sex emanasse:

1) conjunct., 2) optat., 3) imperat., 4) part., 5) infin., 6) praeterit. (indic. aor.).

Deest igitur aoristo simplex indicativus, sine augmento formatus, cui Ahrensius primario nomen dedit, neque difficile est causam hujus rei investigare: nam si primarium illud formatum esset, Graecis esset actionis momentaneae tempus praesens, a quo ipsa natura hujus actionis prorsus abhorret. Quae ut pluribus exponam, liceat mihi recentiorum linguarum usum cum sermone graeco conferre, dico linguas slavicas, quas Pfuhlius optimo jure ad aoristi usum explicandum adhibuit, cum hac in re insignem similitudinem graecae linguae prae se ferant. Nam et slavici homines rem diutius durantem vel saepius repetitam vel inchoatam quaeque tarde procedit, ab ea, quam momentaneam dicimus, discernunt, ita quidem ut suam cuique stirpem tribuant aut composita verba pro novis thematis usurpent; sed in eo maxime a Graecorum consuetudine deflectunt, quod a quovis verbo primarium declinant. Exstant igitur in illis linguis primaria verborum momentaneorum, sed eadem numquam ad rem praesentem referuntur, semper ad futurum spectant. Nimirum, cum res praesentes semper longius durantes animo nobis fingamus, verba momentanea ad praesentia exprimenda non apta sunt ideoque necesse est, ut aut ad praeterita aut ad futura referantur. Atqui, quia praeteritum momentaneum certis formis satis indicatum erat, scilicet aoristi indicativo a Graecis, perfectivis quae vocantur praeteritis a Slavonibus, primaria illa futuri tantum vice fungi poterant et ita quidem, ut rem aliquam momentaneam futuram indicarent.[1]) Quid sentiam, docebo exemplo e Russorum lingua petito. A radice da (dare) duo sunt themata profecta, quorum ex altero deducta

[1]) Prorsus eundem usum loquendi Gothorum fuisse proprium Jacobus Grimm ostendit: Deutsche Gramm. IV pag. 176 sqq.

sunt praesens *dajú* et imperfectum *daváľ*, graece *δίδωμι* et *ἐδίδουν*, ex altero praeteritum perfectivum *dal*, *ἔδωκα*, et primarium *dam*. Sed valde errares, si illud *dam* re vera praesens putares esse: est enim futurum et idem valet quod graecum *δώσω* vel potius *μέλλω δοῦναι*. Futurum autem actionis durantis verbis auxiliariis cum infinitivo conjunctis exprimitur: *búdu daváť*, ich werde geben. Unde apparet, primaria a Slavonibus servata esse, ut futura momentanea a futuris actionum durantium distinguerentur, a Graecis abjecta esse, propterea quod in rebus futuris varia actionum genera non curabant. Atque ne haec ex alius sermonis indiciis temere collegisse videar, ex ipso Graecorum sermone afferam ejusmodi primaria, quae in futuri loco ponuntur. Quonam, quaeso, pacto explicaveris *ἔδομαι* et *πίομαι*, nisi statuas primaria esse, derivata e radicibus *ἐδ* et *πι*, quarum praesentia ab auctis thematis *ἐσθ* et *πιν* declinantur?

Ex iis, quae diximus, satis manifestum est, quae ratio inter aoristi indicativum ejusdemque modos intercedat. Et primum quidem, cum aoristi stirps actionem momentaneam in universum significet, luce clarius est, praeteriti vim solo augmento indicari: ut imperfectum *ἐλάμβανον* a stirpe *λαμβαν*, *ἔλυον* a *λυ* originem duxit, ita *ἔλαβον* aoristus a themate *λαβ*, *ἔλυσα* a *λυσα*. Tum, quod jam in priore ratiocinatione latet, bene tenendum est, omnes aoristi formas, quibus deest augmentum, i. e. omnes praeter indicativum, carere significatione praeteriti. Etenim si quis concesserit, modos non ex praeterito, sed e themate velut omnium formarum communi fonte fluxisse, pari modo concedendum est, modos aoristi non amisisse augmentum, sed numquam habuisse.

§ 2. UNDE FACTUM SIT, UT AORISTI INFINITIVUS TEMPORIS PRAETERITI NOTIONEM HABERET.

At dixerit quispiam esse aliud genus loquendi, in quo modi aoristi ad rem praeteritam spectent, sicut: *τότε ἐγνώσθη, ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν* (Xen.

Anab. II, 4, 22) vel: *τὸν ἕτερον λαβὼν ἄπει, ἵν' ἔλθῃς μὴ μάτην* (Aristoph. Ran. 1415) vel: *λέγουσι δέ τινες καὶ ἑκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτὸν* (Thuc. I, 138, 5). Neque possum infitias ire, verbis *ὑποπέμψαιεν, ἔλθῃς, ἀποθανεῖν* facta praeterita indicari; nihilominus quae supra de aoristo ejusque modis disputavi, vere dicta esse persuasum habeo. Unde autem fiat, ut modi, quamvis augmento careant, tamen notione praeteriti instructi sint, optime exposuit Curtius (Tempora und Modi pag. 238 sqq.), cum sic ratiocinatur: „Indem sich neben dem einfachen Aorist (*ἔλαβον*) und den einfachen Modis vom reinen Stamm (*λάβοιμι*) mit der Zeit der zusammengesetzte und die zusammengesetzten Modi (*ἔτυψαν, τύψαιμι*) bildeten, indem sich hierfür eine dreifache Analogie im Activ, Medium und Passiv herausstellte, änderte sich offenbar das Bewusstsein der Sprache selbst. Der Sprachgeist vermochte es trotz des fehlenden Augmentes *λάβοιμι* mit *ἔλαβον, τύψαιμι* mit *ἔτυψα, τυπείην* mit *ἐτύπην* zu verbinden."

Maximi vero momenti ad hunc usum excolendum et divulgandum fuit genus illud orationis obliquae, ex quo infinitivus vim verbi finiti ascivit, dico accusativum cum infinitivo. Cum autem de hujus structurae origine disputare a nostra quaestione alienum sit[2]), hoc tantum moneo, accusativum cum infinitivo secundariam esse structuram, quae e simplicis infinitivi usu manavit, simulque addo, me notionem illius nominis angustioribus quam vulgo fit limitibus definire. Jam Kuehnerus (Gramm. ampl. ed. novae § 475, 3) docet distinguendam esse eam quae vere accusativi cum infinitivo constructio est ab illa, quae videtur esse: „Von der erwähnten Construction des Acc. mit dem Inf., in welcher der Accusativ das Object eines transitiven Verbs bildet und

---

[2]) Omnia, quae de hac constructione a viris doctis prolata sunt, una cum exemplis Homericis examinaverunt et in unum locum congesserunt Carolus Albrecht De accusativi c. inf. conjuncti origine et usu Homerico Stud. Vol. IV et Curtius Henricus Fleischer De primordiis graeci accusativi c. inf. ac peculiari ejus usu Homerico (L. 1870).

der Infinitiv als ergänzendes Object hinzutritt, als *ἐποτρύνω σε μάχεσθαι, πρόθυμον εἶναι,* ist wohl zu unterscheiden die Construction des eigentlich sogenannten Accusativi c. Infinitivo." Sed, quod valde dolendum est, proxima quae sequitur paragrapho omnia miscuit. Et verisimile quidem puto, constructionem, quae re vera est accusativus cum infinitivo, ortam esse ex ea, quae speciem solam accusativi cum inf. prae se fert, sed in illa hoc potissimum novi accedit, quod infinitivus, qui nihil aliud erat quam nuda verbi notio vel substantivum verbale, jam plena enuntiationis vi, quae inest verbo finito, ornatur. Quam ob rem quoniam in accusativi cum inf. structura infinitivus tempus indicativi, cujus instar positus est, indicat, hac nota genuinus accusativus c. inf., vel nominativus cum inf., qui sub idem genus cadit, ab adulterino, ut ita dicam, optime internoscitur. Nam in simplici infinitivo, etsi cum accusativo conjungitur, gradus temporis vel temporum consecutio non curatur, ut *δυνατὸς πρᾶξαι* (Thuc. I, 128, 5) et *δυνατὸς λέγειν καὶ πράσσειν* (I, 139, 4); *κἂν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλὸν* (I, 81, 2) et *οὐ μετασχεῖν καλὸν* (VIII, 2, 1); *ξύμμαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι ἔχειν — οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι* (I, 37, 2) et *βούλομαι δηλῶσαι* (I, 73, 1); *προὔταξε θεῖν* (VI, 100, 1) et *κομίσαι* (VII, 29, 1); *ἀφικνεῖται — ὁ Παυσανίας* sc. — *ἐς Ἑλλήσποντον τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν*, ut negotia cum rege transigeret (I, 128, 2), et *Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων*, ut traderet classem (VIII, 29, 2); *Ἀλκιβιάδης ἐδίδασκε — τοὺς Λακεδαιμονίους* sc. — *τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν* (VII, 18, 2) et *οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινὰ* (IV, 83, 2). In accusativo cum inf. contra temporis rationem, quae inter actiones sententiae primariae et secundariae intercedat, semper significari manifestius est quam ut probandum sit exemplis.

Quodsi summam eorum, quae de infinitivo aoristi disputavimus, paucis comprehendere volumus, sic erit statuendum: primo infinitivum aoristi, cum augmento careret, non esse praeteriti temporis proprium, sed nudam facti momen-

tanei notionem continere, deinde ubi in accusativi cum infinitivo structura indicativi vices susceperit, praeterito tempori adstrictum esse. Pervenimus igitur ad eundem finem, quem Madvigius (l. l. pag. 33) consecutus est, nisi quod nobis aoristi infinitivi usus, quem in accusativo cum inf. reperimus, recentior videtur esse.

§ 3. DE RELIQUORUM INFINITIVORUM VI ET DE *ἄν* PARTICULA INFINITIVO ADJECTA IN UNIVERSUM AGITUR.

De aoristi infinitivo cum satis disputatum esse videatur, pergamus ad reliquorum usum. Praesentis infinitivo actionem durantem exprimi, ut *βούλομαι παραβαίνειν*, *δυνάμεθα ἄρχειν* jam supra ostendimus, neque minus liquet, eundem in oratione obliqua, i. e. in accusativo cum inf. post verba putandi, dicendi, sentiendi, tanquam indicativi vicarium praesens indicare tempus: *ἔγωγε ἀγαπᾶν οἴομαι αὐτοὺς ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα* (Thuc. VI, 36, 3). Praeterea vero bene animo tenendum est, praesentis infinitivum imperfecti quoque vice in accusativo cum infinitivo fungi. Nam cum e themate praesentis duo deducti essent indicativi, praesens et imperfectum, infinitivus autem unus, necesse erat infinitivum pro utroque indicativo, prout sententia postularet, usurpari: I, 25, 3 *νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων.* IV, 21, 1 *οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων κωλύεσθαι*, ubi aoristus non habet locum, quia de condicione durante in praeterito agitur. Similiter optativus praesentis in oratione obliqua et praesentis et imperfecti vices suscipit (cf. Madvig. l. l. pag. 15), participium pro utroque tempore ponitur, participio una cum *ἄν* particula non solum optativus praesentis cum *ἄν* consociatus, sed etiam imperfectum cum eadem vocula conjunctum redditur.

Perfecti graeci indicativum inter omnes constat rem

significare perfectam, e qua manet condicio aliqua etiamnunc continuata et durans: *ἕστηκα* constiti ideoque sto, *τέθνηκε* mortem obiit, nunc mortuus est, *οἶδα* vidi et novi. Sic Buttmannus, Matthiae, Rostius, Curtius, Madvigius, omnes vere grammatici; qui vero spernit hanc definitionem, Kruegerus, aoristi et perfecti usum confundit (cf. Griech. Sprachl. § 56, 10). In perfecti formam et notam, quam *ἀναδιπλασιασμὸν* grammatici graeci vocant, diligenter inquirere non est hujus disputationis: nam cum hoc potissimum spectem, ut usum infinitivi explicem, satis habeo commemorare, perfecti infinitivum non indicare rem ante factam, sed statum aliquem eo tempore de quo agitur perfectum, ita ut prope accedat ad infinitivum praesentis: cf. *ἀξιοῦσι γεγενῆσθαι ἄριστοι* (Thuc. IV, 90, 2) et *ἀξιούμενοι μαχιμώτατοι εἶναι* (II, 81, 3.) Quare in exemplis colligendis tempora praesentia et perfecta promiscue enumeravi et forma sola distinxi, ita ut *εἰδέναι* (V, 21, 2) perfectum esse statuerem.

Futurum e compositione radicum *as* (esse) et *ja* (ire) ortum esse verisimillimum est (cf. Schleicher, Compendium ed. tertiae § 298. Curtius, Erläuterungen ed. secundae pag. 99); maxime autem cavendum, ne hoc tempus e conjunctivo aoristi manasse putemus. Sunt enim argumenta, quae nos impediunt, quominus hanc Hermanni *ἐτυμολογίαν*, quam Pfuhlius (§ 6. 5) tueri conatur, probemus: primum doricae futuri formae in *-σίω* desinentes, ut *πραξίω, βοαθησίω* (cf. Ahrens de dial. dorica pag. 210), tum usus futuri. Nam si e conjunctivo aoristi originem duxisset, sequeretur, ut semper actionem momentaneam indicaret; at de utroque actionum genere promiscue usurpatur. Quodsi Pfuhlius e Sorborum lingua demonstrare studet, e momentaneo, ut ita dicam, futuro evadere futurum actionis durantis, inani utitur argumento; nam non ex ipsius linguae natura et indole ortus est perversus hic usus, sed ex imitatione linguae Germanicae, in qua futurum promiscue pro utroque actionis genere in usu est.

Futurum inter omnes constat indicare rem quae est

evasura, tum momentaneam, tum durantem vel saepius repetitam. Infinitivus futuri, qui ut indicativus tempori certo adstrictus est, in accusativo cum inf. locum habet, in simplicis infinitivi structura ferri nequit. Nam simplex infinitivus, cum naturam substantivi verbalis servet, nudam verbi notionem exprimit, sive propositum, quo quis tendit, indicat, sive subjecti aut casus obliqui locum tenet (*βούλομαι ποιεῖν*, *ἀδύνατον πολεμῆσαι*), ab omni autem temporum consecutione significanda prorsus alienus est. Itaque ut in substantivis verbalibus verbalem aliquam vim inesse concedendum est, temporis notatio neganda; ita in infinitivis, qui illis substantivis cognati sunt, nihil invenies, quo certus temporis gradus significetur. In accusativo vel nominativo cum inf. contra futurum necessarium esse, ubi res futura narratur, nemo est quin videat: *ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν* (Thuc. IV, 8, 3).

Eodem modo *ἄν* particula infinitivo addita explicanda est; nam haec quoque infinitivi structura ubique est orationis obliquae. Qua de re aliter sentire Herbstium, virum de Thucydide explicando optime meritum, haud ignoro, sed quamquam ejus judicium permagni aestimo, tamen assentiri ei non possum. Herbstius[3]) aoristum cum *ἄν* vocula consociatum tractat eosque potissimum locos persequitur, ubi haec structura una cum simplici futuro occurrit, ut Thuc. I, 127, II, 64, alios ejusmodi locos. Quibus examinatis, hanc disputationis summam proponit: 1) aoristum cum *ἄν* haud minus quam ipsum futurum indicare rem futuram; 2) qui incorrupte atque integre judicet, ei concedendum esse, nihil condicionis sumptionisve *ἄν* particula significari; 3) aoristum cum *ἄν* spectare ad rem semel eventuram, quae futuro tempore una actione perfectum et absolutum iri dicitur, futurum contra tam angustis limitibus non esse circumscriptum. Quae ut probet, vir doctus exempla affert, qualia sunt apud

---

[3]) In libello qui inscribitur „Ueber *ἄν* beim Futur im Thucydides.“ (Hamburg, 1867) pag. 14 sqq.

Thucydidem I, 127, 4 παθεῖν ἂν — οἴσειν, II, 64, 4 μέμψαιτ' ἂν — ζηλώσει — φθονήσει, V, 108 ἂν ἐγχωρίσασθαι — νομιεῖν, VI, 50, 1 ἂν οὐ δέξασθαι — παρέξειν; tum exponit, quid intersit inter actionem momentaneam et durantem; denique, quod maximi est momenti, ex iis quae attulit propositis hanc conclusionem confecit (pag. 16): „Es ist klar, dass wenn unter der einen oder der andern jener Veranlassungen die Rede nothwendig einen Aorist mit ἄν erforderte, das ἄν in diesen Fällen für den Gedanken nicht zugleich noch eine andere Wirkung haben kann als einzig die, die Handlung der Zukunft zuzuweisen. Es kann also in solchem Aorist mit ἄν schon deshalb nicht zugleich, wie man vielfach gewollt hat, eine an eine verschwiegene Bedingung geknüpfte Möglichkeit oder ein zweifelndes Urtheil enthalten sein. Auch lassen, scheint mir, deutliche Stellen solche Auffassung der fraglichen Redeweise nicht zu. In dem Munde der Messenier ζ 50, 2: ἀπεκρίναντο πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, kann nur eine bestimmte Antwort passen, und für den Kleon wird man auch in γ 38, 3 nicht gerade mildernde Bescheidenheit suchen wollen. Ebenso, sollte man glauben, müssten α 127, 2—4 die Correlative τοσοῦτον — ὅσον, wenn das eine, auch das andere denselben geraden Ausdruck nach sich ziehen.“ Sed vereor, ne infirmiore fundamento Herbstius nitatur. Ac primum quidem res est in nullam dubitationem vocata, nudum quoque aoristum posse referri ad actionem futuram momentaneam.[4]) Quid est igitur causae, cur ἄν infinitivo addatur? Nonne superfluum est? At Herbstius (pag. 17) contendit, nudum aoristum pro futuro usurpari, ubi notio futuri jam satis indicata est, ut infinitivus perverse intellegi nequeat, scilicet post verba et formulas, quae suapte natura ad rem futuram spectent (ut εὐέλπιδες ὄντες, διάνοια ἦν, λογίζεσθαι), aut ubi aoristum jam praecesserit futurum. Sed ἐλπίζειν haud minus quam illud εὐέλπιδες ὄντες ad rem futuram spectat, nihilo autem minus licet aoristum una cum

[4]) cf. Herbst: Ueber Cobet's Emendationen im Thucydides pag. 16.

ἄν ei adjungi (Thuc. I, 127, 2. II, 20, 1. II, 53, 3. III, 30, 2. V, 39, 1. VII, 61, 2. VIII, 71, 2) et simplicem aoristum addi, nullo futuro praecedente (IV, 13, 1. IV, 24, 3. IV, 80, 1. VII, 21, 2). Itaque regula, qua Herbstius infinitivi aoristi et ejusdem formae cum ἄν conjunctae usum definire studet, nullo pacto probatur. Deinde, quae de aoristi et futuri discrimine disseruit, parum mihi videntur valere. Nemo enim infitias ibit aoristum rem, ut nos dicimus, momentaneam („einen einzelnen sich abschliessenden Act", ut ipsius verbis utar) indicare, futuri usum non ita circumcisum esse, sed ex hoc ipso patet, futurum quoque posse actionem momentaneam significare, id quod Herbstius ipse concedit (pag. 15) et insuper exemplis probat (pag. 20). Nonne autem veri dissimillimum est, Graecos, qui in oratione recta indicativo futuri pro utroque actionis genere uterentur, ubi infinitivum in oratione obliqua usurparent, aoristo et particula ἄν rem momentaneam a durante distinxisse?

At vide quanto rectius res procedat, si infinitivum cum ἄν sociatum ex oratione recta in obliquam translatum posuerimus. In ipsius Thucydidis libris non inveni locum, ubi verba alicujus hominis prius per orationem rectam, tum per obliquam referuntur; sed in Homeri carminibus repperi exemplum idque eo majoris auctoritatis, quod omnis alia particulae ἄν cum infinitivo conjunctio ab Homeri consuetudine aliena est.[5]) Il. IX, 417 Homerus Achillem legatis ab Agamemnone missis haec respondentem facit:

καὶ δ᾽ ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθήσαιμι
οἴκαδ᾽ ἀποπλείειν,

versu 684 Ulixem Achillis verba sic Agamemnoni referentem fingit:

καὶ δ᾽ ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι
οἴκαδ᾽ ἀποπλείειν,

ubi nemo ἄν propterea additum esse putaverit, ut futurum

---

5) Il. X, 110 κεν mutandum est in καὶ, quod restituit Kuehnerus Ausführl. Gramm. § 475 A. 1.

efficiat. Ut vero hic ἔφη — ἂν παραμυθήσασθαι ortum est ex oratione recta et idem valet atque ἔφη ὅτι ἂν παραμυθήσαιτο, sic ubique infinitivus aoristi cum ἄν, ubi aliquid futuri continet, ex eadem structura manavit, non per se loco futuri ponitur. Perinde est sive Thucydides II, 20, 1 dicit: τοὺς γὰρ Ἀθηναίους ἤλπιζεν — ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν, sive V, 9, 2 orationem obliquam ὡς conjunctione indicat: οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι. Similiter Thucydides Messenios sic Atheniensibus respondisse animo sibi finxit (VI, 50, 1): ὅτι πόλει μὲν ἂν οὐ δέξαιντο, ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξουσιν, I, 127, 4 Lacedaemoniorum cogitata haec fuisse narrat: οὐ μέντοι ἐκεῖνος τοσοῦτον πάθοι ἂν τοῦτο (τὸ ἐκπεσεῖν sc.), ὅσον διαβολὴν οἴσει. Ac re vera aoristi infinitivum, ἄν particula adjecta, ubi quid lenius proferatur, usurpari concedendum est (cf. VII, 61, 2 καὶ τὸ τῆς τύχης κἂν μεθ' ἡμῶν ἐλπίσαντες στῆναι), salvo scilicet eo Graecorum more, quo fit, ut res vel certissimas, quaeque in nulla dubitatione versantur, modeste et cum urbana quadam dubitandi specie enuntient. Optime de hoc usu loquendi Hermannus (de particula ἄν pag. 166) docet: „Attici quidem, qui amant omnia dubitantius dicere, prae ceteris hoc optativi usu delectantur. Qui si nonnunquam etiam quum quid certissime futurum dicere volunt, optativum praeferunt, non est ea negligentia existimanda, sed figura etiam aliis generibus usitatissima, qua verba dubitationis plena, pronunciata significantius, fortius asseverant." Quae cum ita sint, non possumus ἄν notam futuri dicere; futuri vis non in hac particula versatur, sed in optativo, cujus in loco ponitur infinitivus[6]). Ac si in optativi cum ἄν sociatione et futuri aliquid inesse et simul dubitationis vim latere non est negandum, nihil impedit, quominus in infinitivi cum ἄν structura utramque significationem reconditam esse statuamus. Praeterea Herbstius in eo sibi videtur repugnasse, quod, ubi

---

[6]) De futuri temporis significatione, quae subest conjunctivo et optativo, exposuerunt Delbrück et Windisch Syntakt. Forsch. p. 27 sqq.

aoristi infinitivo ἄν adjicitur, nihil hanc voculam dubitationis docet notare, ubi cum praesentis infinitivo conjungitur, rem non vere factam, sed cogitatione fictam significare. („Dagegen steht das Präsens mit ἄν . . . nie von einer Wirklichkeit, sondern von blosser Vorstellung" pag. 18). At verba νομίζω, ἐλπίζω, similia, de quibus agitur, semper ad res spectant, quae mente alicujus effinguntur: non curat scriptor, congruantne hae cogitationes cum rerum eventu necne. Sic illud ὅσον οὐκ ἐσπλεῖν αὐτοὺς (II, 94, 1) non rem vere factam, sed cogitatam tantum continet; nihilo autem minus infinitivus caret vocula ἄν. Insistendum igitur puto in opinione vulgata: infinitivum praesentis, perfecti, aoristi in oratione obliqua conjungi cum ἄν, ubi quid lenius proferatur modestiae vel εἰρωνείας causa.

Aliud est genus infinitivi cum ἄν, qui, oratione recta in obliquam versa, pro indicativo praeteriti temporis cum ἄν ponitur (cf. Thuc. VIII, 2, 1. V, 46, 3. III, 11, 2, passim).

Postquam temporum infinitivi usum in universum adumbravimus, congerenda sunt exempla Thucydidea et explicanda, ubi a regula videntur aberrare. Et hanc quidem partem disputationis non uno corpore complectendam putavi, sed eo ordine disponendam, ut primum de simplici infinitivi structura dicam, deinde de accusativo cum infinitivo conjuncto, tum de accusativo cum infinitivo ex analogia orto, denique de infinitivo articulo ornato.

§ 4. DE SIMPLICI INFINITIVI STRUCTURA.

In simplici infinitivi structura duas tantum formas adhiberi posse, aut praesentis (vel perfecti) aut aoristi infinitivum, jam supra vidimus; quid vero inter utriusque usum intersit, satis e natura temporum apparet, ut nihil opus sit verba facere de talibus locis: βούλομαι ἄρξαι (imperium suscipere, Thuc. V, 91) et ἐβούλοντο ἄρχειν (imperium gerere, VIII, 91, 3), πειράομαι πείθειν (suadere) III, 54, 1 et βουλόμενος πεῖσαι (persuadere) III, 42, 2. Attamen non sem-

per tam facilis est distinctio utriusque infinitivi. Conferas, quaeso, Thuc. I, 139, 4, ubi Pericles fertur *λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος* fuisse, cum eis quae IV, 84, 2 de Brasida dicuntur: *ἦν δὲ οὐκ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν.* Quibus verbis cum eadem Pericli Brasidaeque virtus eloquentiae tribuatur, in universa quidem sententia hi loci congruunt; sed qui diligentius rem perpenderit, in una re variam rationem cogitandi et dicendi scriptorem secutum esse non negabit. Nam verbis *δυνατώτατος λέγειν* in universum magnam eloquentiam contendit fuisse in Pericle; cum vero Brasidam *οὐκ ἀδύνατον εἰπεῖν* dicit, eum occasione oblata non imperitum dicendi fuisse narrat. Alterum sic fortasse verteris: „Pericles praestantissimus erat orator“, alterum jam compositis verbis circumscribere oportet: „Brasidas, ubi res postulaverunt, non indiserte loqui solitus est, Brasidas verstand, wenn es darauf ankam, gut zu sprechen.“ Infinitivi aoristi proprium est ad singularia spectare, praesentis ad generalia referri. At quaerat quispiam fortasse: „Quonam pacto fit, ut post *καλόν, δίκαιον, ἄδικον, αἰσχρόν, γενναῖον, εὔλογον, εὐπρεπές ἐστι,* similes ejusmodi formulas, quibus notiones generales subjectae sunt, infinitivus aoristi inveniatur? An non recte Horatianum illud: „Dulce et decorum est pro patria mori“ graece sic verti existimas: *ἡδὺ καὶ καλὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν*? An minus recte putas Periclem (Thuc. II, 63, 2) dixisse: *ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτὴν* (sc. *τὴν ἀρχὴν*), *ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δ' ἐπικίνδυνον*?“ Non ego puto; immo aptissimum hic aoristum esse scio. Etenim si dicis *καλόν ἐστιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν,* mente tibi fingis civis cujusdam pro patria acceptam mortem, ante oculos tibi ponis unum aliquod hujus rei exemplum et laudas hanc praeclaram mortem, sed ita laudas, ut omnibus, qui illud exemplum sequuntur, reverentiam deberi dicas. Ubi infinitivus aoristi, cum e longa serie exemplorum unum sumat pro omnibus[7]),

---

[7]) Hac re commotus, opinor, Bernhardyus (Wissenschaftliche Syntax

eodem modo a singularibus ad generalia ascendit atque ejusdem temporis indicativus, quem aoristum gnomicum dicimus. Itaque Pericles *λαβεῖν* et *ἀφεῖναι* in usum vocavit, non *λαμβάνειν* neque *ἀφιέναι*, quia id potissimum spectat, quod Athenienses partim fecerunt, partim facturi erant, quamquam judicium de tali ratione agendi in universum facit; sin autem praesenti tempore usus esset, omnia similiter facta notione generali comprehendisset. Hanc differentiam slavici homines sicuti Graeci per varia verborum themata indicant, nostrates et Latini exprimere non possunt nisi per ambages, veluti hoc loco: „Si quis superbum dominatum arripuerit, injuste facere videtur, sin missum fecerit, periclitari, wenn Einer eine tyrannische Herrschaft an sich reisst, so scheint er Unrecht zu haben; giebt er sie auf, so begiebt er sich in Gefahr.“ Ubi vero in nostra lingua aut in latino sermone infinitivus usurpatur, utriusque infinitivi graeci partes suscipit: „Dominatum occupare (*λαμβάνειν* et *λαβεῖν*) injustum videtur, deponere (*ἀφιέναι* et *ἀφεῖναι*) periculosum, es scheint ungerecht, die Herrschaft an sich zu reissen, und gefährlich, sie fahren zu lassen.“ Sed vides, accidere posse, ut utroque tempore uti liceat, cum prorsus scriptoris arbitrio permissum sit, ut hanc vel illam enuntiandi rationem sequatur. Haud dubie Thucydides I, 139, 4 dicere potuit *δυνατώτατος εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι*, contra IV, 84, 2 *οὐκ ἀδύνατος λέγειν*, sed pro diversitate modi, quo rem cogitavit, praetulit eas quae in libris leguntur voces. Caveamus igitur, ne omnia ad perpendiculum dirigamus; satis enim habemus sensu percipere, qua re commotus scriptor tum praesens, tum aoristum posuerit.

Sed haec hactenus. Jam enumeranda sunt exempla Thucydidea, quorum ea sola tractabo, quae aliquid proprii videntur habere; nam de omnibus disputare et longum et supervacaneum est.

---

pag. 383) infinitivum aoristi, qui in ejusmodi sententiis, ut *δεινὸς εἰπεῖν*, occurrit, neglegenter („ungenau“) usurpatum dicit.

1) VERBA VOLUNTATIVA ET VERBA CUPIENDI.

βούλομαι cum infinitivo praesentis (vel perfecti) conjunctum inveni: I, 22, 3. 27, 1. 37, 2 (bis). 52, 1 (perf.). 53, 2. 53, 4. 57, 4. 65, 1. 69, 4. 71, 4. 91, 3 (ubi Classenio auctore sic legendum esse puto: *εἰ δέ τι βούλονται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι, παρὰ σφᾶς ὡς προδιαγιγνώσκοντας τὸ λοιπὸν ἰέναι* e. q. s.). 93, 4. 99, 1. 105, 3, 107, 2. 128, 5. 131, 2. 132, 2. 133. II, 2, 4. 3, 2. 13, 1. 36, 3. 42, 3. 64, 4. 73, 1. III, 5, 2. 11, 1. 29, 2 (perf.). 37, 4. 38, 4. 64, 1. 66, 1. 82, 1. 96, 2. 105, 4. 115, 3. IV, 1, 1. 3, 3. 10, 1. 15, 1 (18, 2). 22, 2. 50, 3. 61, 4. 73, 3. 81, 1. 87, 3. 124, 4 (praes. una cum perfecto). V, 16, 3 (perf.). 21, 2 (perf.). 38, 2. 41, 2. 46, 3. 47, 8. 65, 4. 76, 2 (ter). 115, 1. VI, 6, 1. 18, 3. 21, 1 (bis). 23, 3. 36, 1. 38, 4 (bis). 44, 4 (perf.). 62, 1 (perf.). 64, 1. 75, 3. 79, 2. 99, 2. VII, 3, 1. 14, 3. 22, 3. 29, 1. 53, 1. 60, 4. 72, 3. 73, 1. 76. 78, 3. VIII, 11, 3. 19, 1. 22, 1. 26, 2 (perf.). 29, 1. 30, 1. 47, 2. 48, 5. 56, 2. 56, 3. 57, 1 (praes. et perf.). 58, 5. 59. 82, 3. 87, 1. 88. 91, 3 (ter).

Aoristi infinitivum hi loci exhibent: I, 34, 2. 44, 2. 69, 4. 72, 2 (ter). 73, 1. 87, 3. 119. 137, 1. 137, 4. 141, 6. II, 2, 2. 2, 3. 8, 3. 33, 1. 33, 2. 59, 2 (bis). 67, 4. 73, 1. 80, 1. 83, 2. 86, 4. 88, 1. 88, 2. 90, 1. 93, 1. 94, 1. 95, 1 (bis). III, 3, 2. 4, 2. 16, 1. 36, 4. 42, 2. 43, 2. 52, 2 (ter). 60. 65, 1 (bis). 69, 2. 78, 2. 91, 1. 101, 1. 109, 3. 110. 111, 1. 113, 4. IV, 14, 3. 33, 1. 36, 1. 37 (bis). 38, 2. 47, 1. 59, 3. 66, 2. 67, 5. 70, 3 (bis). 76, 1 (bis. 79, 2. 80, 1. 82. 83, 1. 91, 2. 103, 2. 104, 3. 108, 3. 108, 5 (bis). 112, 2. 121, 2 (bis). V, 2, 2. 8, 3 (bis). 10, 3. 16, 3 (ter). 29, 4. 30, 1. 36, 1. 39, 2. 43, 1. 45, 3. 49, 4. 50, 3. 58, 1. 61, 1. 61, 3. 65, 4. 76, 1. 91, 2. 103, 2. 106. 110. VI, 1. 8, 3. 14. 23, 3. 61, 4 (bis). 62, 1 (bis). 64, 1. 64, 5. 75, 3. 76, 2. 77, 1. 78, 2. 78, 3. 79, 2. 82, 4. 85, 3. 86, 4. 101, 3. 104, 1. 104, 2. VII, 22, 2. 22, 3. 33, 6. 36, 1. 42, 5. 43, 7. 48, 3. 48, 5 (bis). 51, 1. 52, 2. 53, 4. 69, 4.

78, 3. 79, 1. 84, 2. VIII, 5, 2. 17, 2. 19, 1. 26, 3. 28, 1. 30, 1. 32, 1. 44, 3. 46, 1. 46, 2. 52, 1. 56, 3. 57, 1. 70, 2. 71, 4. 75, 2. 76, 4. 79, 4. 87, 4. 91, 3 (bis). 92, 1. 95, 1. 100, 3. 102, 1. 104, 3.

ἐθέλω. Cum praesentis infinitivo conjunctum: I, 27, 1. 39, 1. 65, 1. 144, 1. II, 51, 3. 61, 3. 64, 1. 89, 3. III, 38, 4. 56, 3. 91, 1. IV, 13, 3. 48, 1. 59, 2. 74, 1. 98, 5. 122, 3. V, 14, 3. 15, 2. 22, 2. 84, 3. VI, 33, 4. 38, 2. 46, 1. 56, 3. 79, 1. VII, 6, 1. 18, 3. 18, 4. 72, 3. VIII, 15, 1. 45, 5. 58, 4. 72, 2. 78, 1. 86, 1. Si Reiskii conjecturam, quae magnam probabilitatis speciem prae se fert, adoptes, V, 9, 6 huc erit trahendum: *τὸ ἐθέλειν καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι* (codices *καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι*).

Aoristi infinitivus sequitur: I, 28, 2 (bis). 75, 1. 144, 3. II, 71, 2. III, 55, 1. IV, 10, 2 (bis). 22, 2. 57, 2. 85, 4. 104, 1 (bis). 107, 1. 108, 4. V, 82, 3. VI, 34, 2. 34, 4 (bis). 105, 2. VII, 73, 2. VIII, 83, 1.

Aoristi et praesentis differentia tam dilucida tamque aperta est, quae neminem effugere possit. Primo enim aspectu perspicitur, cur Thucydides VIII, 29, 1 dixerit *διδόναι* (constanter stipendium dare), VII, 18, 3 *δίκας διδόναι* (judicium offerre), contra VIII, 76, 4 *σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι* (reddere, restituere sibi rempublicam), cur V, 84, 3 *ὑπακούειν*, VI, 18, 3 *ἄρχειν*, II, 3, 2 *τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι* (populus Plataeensis invitus ab Atheniensibus deficiebat), V, 76, 3 *τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι*, VIII, 19, 1 *ἀφιστάναι*, V, 9, 6 *πείθεσθαι* usurpaverit, VII, 73, 2 vero *ὑπακοῦσαι*, VI, 85, 3 *ἄρξαι*, III, 55, 1 *ἀποστῆναι Ἀθηναίων οὐκ ἠθελήσαμεν*, II, 83, 2 *ἐπιθέσθαι*, II, 80, 1 *ἀποστῆναι*, VIII, 52, 1 *πεισθῆναι* adhibuerit. Et aoristum quidem non solum actionem momentaneam indicare, sed etiam ibi locum habere, ubi de uno certoque facto agitur, facile perspicies, si verba *τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν* (VIII, 78, 1) contuleris cum *ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες ναυμαχῆσαι* (VIII, 83, 1): praesente

utitur scriptor, ubi Tissaphernem omnino pugnas navales evitasse narrat; ubi vero Lacedaemonii certam pugnam navalem, cujus Athenienses facultatem obtulissent (VIII, 79, 4), defugisse dicuntur, aoristus ponitur. Sic differunt VIII, 22, 2 *ξυγκινδυνεύειν* et I, 20, 3 *κινδυνεῦσαι*; VI, 79, 2 *ὑμεῖς δ' εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν* (sc. non solum hac in re, de qua agitur, sed semper, quotiescunque auxilium illis opus est), *τοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι* (i. e. nunc, ubi excidio ferroque Athenienses nobis minitantur); VI, 34, 2 *ἀμῦναι* et VI, 75, 3 *ἀμύνειν;* VI, 6, 1 dictum est *βοηθεῖν βουλόμενοι,* propterea quod Athenienses quasi legem sibi esse praetenderunt (*εὐπρεπῶς*), ut cognatis et sociis semper, quandocumque res postularent, auxilium ferrent, VI, 104, 1 contra *βουλόμενοι διὰ τάχους βοηθῆσαι* legitur, quia Gylippus et Corinthii singularem *βοήθειαν* in animo habebant. Atque praesentis et aoristi infinitivus non promiscue adhiberi in promptu est; cum vero fieri possit, ut eadem res tum hoc, tum illo modo cogitetur, consequens est, ut nonnumquam scriptor in variis temporibus eligendis suae sit potestatis, necessitate adstringatur nulla. Declarabo rem exemplo. I, 128, 5 pro *χαρίζεσθαι* forsitan *χαρίσασθαι* aliquis adhibendum putet esse, sicuti in codice Monacensi G secunda manu in margine adscriptum est, et ferri sine dubio potest. Nihilo minus recte se habet quae vulgo traditur scriptura. *Χαρίσασθαι* enim si scriptum esset, ad donum illud, quo Pausanias regi Persarum gratificari cupivit, spectaret (liceat vernacule vertere: „indem ich dir dadurch einen Gefallen erweisen will“), *χαρίζεσθαι* vero latius patet meliusque perfidum proditoris animum exsequitur; nam non solum captivis remissis Pausaniam regi gratificari, sed omnino ei addictum et devotum esse ostendit. Eadem igitur vi et gravitate praesens tempus hic instructum est, qua apud Demosthenem, cum proditores patriae, qui Philippo favebant, *τοὺς μάλιστα οἰομένους αὐτῷ χαρίζεσθαι* dicit (Or. VIII § 40). Quamquam tenendum est Graecos, qui rei narratae progressum mente

repetere et ante oculos ponere amant, saepius praesentis infinitivi usu delectari, ubi in linguis slavicis aoristus invenitur: cf. Thuc. I, 57, 4 *προκαταλαμβάνειν* (contra aoristus occurrit II, 2, 3. III, 3, 2). II, 42, 3 *τιμωρεῖσθαι* — *ἐφίεσθαι*. II, 73, 1 *ποιεῖν*. III, 92, 2 *τιμωρεῖν*. IV, 22, 2 *γίγνεσθαι*. IV, 81, 1. 124, 4. V, 38, 2. VI. 36, 1. VII, 22, 2. 52, 2. 72, 3. 79, 1. VIII, 11, 3. 82, 3. IV, 48, 1, alibi. Sed redeamus ad enumerationem exemplorum.

διανοοῦμαι. Cum praesentis infinitivo dictum: I, 52, 2. 141, 1. II, 100, 3. III, 33, 2. IV, 48, 2. 125, 2. V, 9, 1. 10, 8. 62, 2. VI, 88, 11. 93, 1. 93, 3. 96, 1. 98, 2. VII, 12, 2. 27, 1. VIII, 2, 3. 8, 1. 11, 4. 15, 3. 50, 3. 100, 4. 109, 2. Cum aoristi infinitivo: I, 18, 4. IV, 13, 3. V, 43, 2. 52, 2. VII, 47, 2. Similiter *ἐν διανοίᾳ εἶναι* et *διάνοια ἦν τινι* construuntur II, 61, 2. IV, 52, 2. VI, 65, 1; cum aoristo IV, 52, 2.

ἐπινοέω ter aoristi infinitivo annectitur: V, 4, 1. VII, 72, 2. VIII, 11, 2.

ἐν νῷ εἶχον — *ἐμφράξαι* IV, 8, 3.

ἐσκέψαντο — *ἐᾶν* — *ὁρᾶν* — *ἀντέχειν* — *ἐςφέρειν* VIII, 63, 3.

προςεῖχον τὸν νοῦν — *πέμπειν* VI, 93, 2.

ἐπιθυμέω. Praesens: III, 84, 1. V, 41, 3. Aoristus: IV, 117, 2 (bis). VI, 10, 1. 15, 1. VII, 77, 7. *ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν κομίσασθαι* V, 15, 1.

προθυμοῦμαι. Praesens: V, 71, 2. 50, 2. VIII, 8, 3. Aoristus: (IV, 9, 3). VII, 70, 8. 86, 3 *ὥςτε ἀφεθῆναι*. *πρόθυμός εἰμι* ubique cum praesentis infinitivo consociatum occurrit: II, 20, 3. 53, 2. III, 38, 5. IV, 124, 4. VI, 88, 11.

ἑτοῖμός εἰμι. Praesens: I, 28, 3 *εἶναι* — *ὥςτε μένειν*. 135, 2. 141, 4. 145. III, 82, 1. 82, 5. 82, 8. IV, 19, 3. 21, 2. 61, 4. 80, 1. 83, 1. 108, 4. 122, 2 (bis). 124, 3. V, 45, 4. 59, 5. VI, 29, 1 (bis). 93, 3. VII, 1, 4. 3, 1. VIII, 1, 5. 2, 2. 80, 2. 82, 1 (bis). 92, 6. 92, 7. Aoristus: I, 28, 3. 85, 2. IV, 73, 2. 110, 1. V, 59, 2 (bis). VI, 29, 1. VII, 83, 1. VIII, 5, 4. 50, 5.

ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν — ἐκπλεῦσαι VI, 24, 2.
χρήζω διαβαλεῖν III, 109, 3.
οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη ἀρέσκειν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν VII, 49, 3.

Sub idem genus cadunt duo verba, quae primitus quidem sunt verba putandi, paulatim vero amissa hac vi voluntativa sunt facta: ἀξιοῦν et δικαιοῦν. De ἀξιοῦν afferam quod protulit Buttmannus in editione Midianae (pag. 165 sq.): „Hujus verbi, inquit, significationes tam miram, in quadam tamen vicinia, diversitatem praebent, ut non raro in eo sit ansa dubitandi . . . Tenendum est, ei significationi quae hujus verbi ex etymo propria est, dignum judicare, quoties aliud inde verbum in infinitivo pendet, statim admisceri notionem voluntatis: quae cum partim ad alienas, partim ad proprias actiones spectet, nascuntur inde duae significationes principales, altera postulandi, altera se ipsum praebendi.“ Atque primaria illa vis, quae ad etymum proxime accedit, jam viget in illo ἀμαθέστεροι τῶν νόμων ἀξιοῦσιν εἶναι (Thuc. III, 37, 5) et in his quoque locis, ubi magis per εἰρωνείαν, quam Graeci vocant, adhibetur, ita ut idem valeat ac nostrum sich herausnehmen, latinum audere: I, 132, 2 (ὁ Παυσανίας) ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγεῖον τόδε. III, 39, 3 ἰσχὺν ἀξιώσαντες τοῦ δικαίου προθεῖναι. I, 42, 2. II, 42, 3. IV, 122, 3. 65, 4. VII, 63, 3. Jam inest notio voluntatis in ejusmodi sententiis: ἠξίωσα γράφειν (I, 22, 2), cf. III, 55, 1. VII, 5, 4; prorsus denique idem est quod βούλομαι I, 74, 2: ἠξιώσαμεν . . . μηδ' ὡς προλιπεῖν μηδὲ — γενέσθαι. I, 122, 4. 132, 5. II, 11, 5 (ter). 43. 53, 1. 64, 4. III, 38, 2. 40, 4. 46, 3. 64, 1. 83, 4. 87, 1. 98, 5. V, 26, 2. VI, 10, 3. 86, 1. 87, 1. VII, 50, 3. 63, 1. VIII, 89, 4 et bis οὐκ ἀξιόω: I, 102, 3 et III, 61, 2. De petendi et postulandi significatione ejusdem verbi infra dicemus. Δικαιόω cum infinitivo praesentis conjunctum est II, 67, 4 et II, 61, 3 (bis), cum aoristi infinitivo II, 41, 2.

2) VERBA DECERNENDI, STATUENDI, CONSILII CAPIENDI.

Cum velle et consilium capere unam fere notionem efficiant, verba decernendi artissime cum voluntativis cohaerent, vix ut certis limitibus separari possint. Incipiamus ab illis, quae ad *βούλομαι* verbum proxime accedunt, a *βουλεύομαι* ejusque cognatis. *Βουλεύομαι* II, 74, 1 (bis). IV, 41, 1. 57, 4. V, 8, 3. 62, 1. VII, 60, 2 (ter). 72, 2 cum praesentis infinitivo connectitur, IV, 57, 4 (ter). V, 71, 1. VII, 60, 2 cum infinitivo aoristi. Similiter usurpatur *ἡ βουλή* (sc. *ἐστι*) *μὴ ἀνθίστασθαι* V, 101.

Sequuntur *γιγνώσκω, γνώμην ποιοῦμαι*, similia, e quibus praesentis infinitivus aptus legitur: IV, 88. I, 62, 2. 53, 2. 140, 1. II, 86, 3. III, 92, 2. IV, 125, 3. VI, 47, 2 (quinquies). VIII, 44, 1. II, 12, 2. III, 25, 2 *ὥςτε ξυμβαίνειν*, aoristi infinitivus pendet I, 91, 4. III, 36, 3. I, 128, 5 (bis). II, 2, 4 (bis). III, 31, 2. 96, 2. VII, 72, 2. VIII, 67, 1. 86, 3. *μεταγιγνώσκω μὴ ποιήσασθαι* I, 44, 1. *ξυνδιέγνωσε πολεμεῖν* II, 64, 1.

ψηφίζομαι. Infin. praesentis: I, 125. III, 70, 2. V, 17, 3 *ὥςτε καταλύεσθαι.* V, 80, 1 (ter). VI, 8, 2. 13, 1. 31, 1. 88, 9 *ὥςτε ἀμύνειν.* 93, 4. VII, 16, 1. 47, 2 (bis). VIII, 6, 4. 15, 2 (ter). Inf. aoristi: VI, 6, 4. 8, 2 (bis). VIII, 97, 1. *Ψήφισμα ἐποιοῦντο ἐξελεῖν; ἀποκτεῖναι* IV, 122, 3.

Quam notionis permutationem verba *ἀξιοῦν* et *δικαιοῦν* subeunt, ea in *δοκεῖ* quoque statuenda est, quippe quod primitus erat verbum sentiendi, tum cogitandi, deinde notionem *καλὸν, ἄμεινόν μοι δοκεῖ* assumpsit et verbum decernendi est factum, sicuti latinum videtur mihi.

δοκεῖ μοι. Inf. praesentis: I, 31, 2. 125. II, 24, 1 (bis). II, 77, 1. II, 93, 2. IV, 15, 1. 22, 3. 118, 1. 118, 2. 118, 3. 118, 4. 118, 5 (bis). 118, 6 (bis). 125, 1. V, 38, 2. 47, 9. 77, 3 (bis). 77, 4. 79, 1. 79, 2. 79, 3. 82, 3. VII, 1, 2. 40, 3. 43, 1. 74, 1. 80, 1. VIII, 8, 3 (bis). 79, 1 *ὥςτε διαναυμαχεῖν.* 92, 10. Inf. aoristi: I, 53, 1 (bis). 63, 1. 72, 1.

107, 3. 134, 4. 139, 3. II, 24, 1. 77, 1. 93, 2. III, 36, 2 (bis). IV, 15, 2. 57, 4. 71, 1. V, 23, 5 (bis). 38, 1. 53, 2. 77, 1. 77, 2. 77, 3. 77, 4. 79, 3. VI, 88, 2. VII, 4, 4. 43, 1. 74, 1. VIII, 8, 3. 11, 2.

Uno loco (VIII, 81, 1) in dubium vocatur, utrum aoristus sit ponendus an praesens: editores plurimos codices secuti scribunt *ὥςτε κατάγειν*, codex Vaticanus B *ὥςτε καταγαγεῖν* praebet. Et per se quidem aoristus nihil habet offensionis, sed cum praesens quoque recte se habeat eodemque modo I, 26, 2. 111, 1. II, 33, 1. VIII, 53, 2 adhibeatur, tenenda est quae vulgo fertur scriptura.

3) VERBA *ἐφετικὰ* QUAE VOCANTUR ET INFINITIVUS EPEXEGETICUS.

Verba *ἐφετικὰ* voluntativis cognata sunt, sed eo maxime ab iis differunt, quod non solum voluntatem consiliumve indicant, sed etiam actionem quandam, qua is, qui consilium cepit, assequi propositum studet. Talia sunt apud Thucydidem:

αἱρέομαι. Inf. praesentis: II, 34, 4. VI, 12, 2. 8, 3. VIII, 64, 1. Inf. aoristi: III, 59, 3. V, 36, 2 (bis). VI, 80, 5 (bis). — *ἐφῃρημένος ἄρχειν* IV, 38, 1.

ἐγλίχοντο μὴ ἅψασθαι VIII, 15, 1.

ἐπιχειρέω II, 89, 3 et VIII, 86, 1 (praes.).

ἐγηγερμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι VII, 51, 1.

ἔρρωτο ξυλλαμβάνειν II, 8, 3.

πειράομαι. Infin. aoristi: I, 25, 1. 31, 2. 50, 4. 71, 4. 78, 3. II, 65, 1. III, 38, 2. 39, 1. 54, 1. 62, 4. 63, 1. 78, 1. 97, 1. IV, 9, 3. 12, 1. 41, 4. 60, 2. 61, 2. 85, 2. 87, 2. 92, 3. 126, 1. V, 38, 5. 98. 112, 2. VI, 34, 1. 34, 5. 40, 3. 48, 1. 48, 2 (bis). 87, 3. 88, 8. 89, 4. VII, 70, 2. 70, 5. VIII, 3, 2. 76, 6. Inf. aoristi: I, 143, 1. 144, 5. II, 5, 3. 35, 3. 58, 1. 72, 3. IV, 35, 2. 35, 3 (bis). 59, 3. 60, 2. 66, 3. 92, 6. 102, 1. 128, 1. 129, 4. V, 35, 5 (bis). 36, 2. VI, 18, 6. 38, 3. 92, 3. VIII, 63, 3.

ἐτεχνῶντο ἐκπέμπειν, μὴ λανθάνειν IV, 26, 5.

ἐζήτησαν διαφθεῖραι III, 39, 2.

πράσσω κομίσαι, ἀποστῆναι VIII, 64, 2.

σπεύδοντες πεῖσαι IV, 87, 3.

ἐπείγομαι — πρῶτος φαίνεσθαι VII, 70, 30; cum infinitivo aoristi: IV, 4, 2. 105, 1. V, 9, 5. VI, 32, 2. VII, 42, 5. VIII, 7, 1. 104, 3 (ter).

ὁρμάομαι. Inf. praesentis: II, 59, 1. III, 92, 3. IV, 29, 4. VI, 6, 1. 19. 20, 1. VIII, 73, 2. 75, 1. 86, 3. VIII, 84, 2. *ὥςτε βάλλειν*; cum infinitivo aoristi IV, 29, 2. *ὁρμὴ τοῖς στρατιώταις ἐπέπεσε ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον* IV, 4, 1.

μέλει μοι προϊδεῖν I, 141, 6.

φειδώ τέ τις ἐγίγνετο — μὴ προαπαναλωθῆναι VII, 81, 6.

θεραπεύοντες VI, 61, 4. VII, 70, 3 (inf. aoristi).

τηράω καταφέρεσθαι IV, 26, 4.

μνήμην ἕξει — ἐπιτελεῖν II, 87, 3.

Neque *διακινδυνεύσωσιν ἐςπλεῦσαι* (VII, 1, 1) ex hoc numero excludas et *φθάσας θαρσῆσαι* (III, 82, 7), cui simillimum est I, 33, 3 *μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἁμάρτωσιν ἢ κακῶσαι ἡμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι*, huc trahendum esse ex eo evincas, quod infinitivus e contendendi notione, qua est praeditum *φθῆναι* verbum, profluit.

Haec omnia quae attuli verba cum infinitivo ita colligata et nexa sunt, ut per se intellegi nequeant; sunt autem alia quorum notio non indiget infinitivo, quae haud ita arte cum eo cohaerent. Hujusmodi infinitivus, qui vulgo epexegeticus vocatur, apud Thucydidem his locis invenitur:

ἀγωνίζομαι, similia. Inf. praesentis: III, 38, 4; aoristi infinitivus: III, 38, 2. 38, 4. 82, 8. IV, 87, 4 (quater). VIII, 89, 4. II, 89, 8. VII, 59, 1. 86, 2. *ἡ μάχη ἔσται — μὴ ἀφαιρεθῆναι, πειρᾶσθαι* V, 69, 1. *μαχούμενοι περὶ ἀλλοτρίας — οἰκεῖν, σχεῖν, μὴ βλάψαι, ξυγκτήσασθαι, ἐπιδεῖν* VI, 69, 4.

διαφορῶν οὐσῶν — τοῖς μὲν ἐπάγεσθαι III, 82, 1.

προςέθηκε ἑαυτὸν — κοινοῦσθαι VIII, 50, 3.

ὑπέθεσθε τὸ ξυμφέρον λέγειν V, 90. Simillimum est,

quod secundum Bekkerum legitur III, 66, 2 *τὴν μὴ κτείνειν ψευσθεῖσαν ὑπόθεσιν* (vulgo *ὑπόσχεσιν*).

δίδωμι, ἀποδίδωμι, παραδίδωμι. Inf. praes.: I, 58, 2 *χώραν νέμεσθαι.* II, 27, 2 (bis). III, 68, 2. IV, 9, 1. 36, 1. 56, 4. V, 32, 1. II, 71, 2. II, 30, 1. IV, 69, 4. VII, 85, 1. Inf. aoristi: II, 4, 4. VI, 61, 3. VIII, 28, 3.

ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι II, 13, 2.

παρείχοντο μέρος τὸ σφέτερον — τοῖς Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν II, 12, 3. *τὸ στράτευμα τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι* VIII, 50, 5.

ἐτράποντο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους — φονεύειν μᾶλλον ἢ ζωγρεῖν I, 50, 1. *ἐτράποντο — καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι* II, 65, 1.

Saepius fit, ut hujusmodi infinitivus, cujus cum verbo finito laxior est nexus, prorsus sententiarum finalium partes expleat, veluti post verba:

ἀφικνεῖται — πράσσειν I, 128, 2.

ἐπεκρύπτοντο — μὴ ὀνομάζειν VIII, 92, 11.

καταλιπόντες — προςβάλλειν IV, 127, 2.

ἐκόμισαν — τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας — λῄζεσθαι V, 56, 3.

ξυμπλέων — παραδοῦναι VIII, 29, 2.

παρακινδύνευσιν ποιοῦνται — μὴ παυθῆναι, ἤδη ἀπαλλαγῆναι V, 100.

παρόντες — ἀποστῆσαι VIII, 22, 1.

προὔπεμψαν δέκα τῶν νεῶν — πλεῦσαι, κατασκέψασθαι, κηρῦξαι VI, 50, 3. *ὑπεκπέμπει δύο ναῦς ἀγγεῖλαι* IV, 8, 2.

VIII, 80, 2 *καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι* huc pertinet, propterea quod *ἐπεκηρυκεύετο* habet vim verbi *ἐφετικοῦ*; valet enim idem ac bellum parare, ad bellum suscipiendum contendere: „et Byzantium per legatos cum eis agebat, ut deficeret.“ Quodsi Haasius vertit: „Et simul per legatos eis significabant Byzantii, se defectionem facturos“, errat vir doctissimus, quia certos infinitivi aoristi fines neglexit. — Infinitivum *ξυλλαμβάνειν*,

qui legitur VI, 60, 2, — si quidem locus integer servatus est — e verbo *ἐφετικῷ*, quod latet in *ἐπεδίδοσαν ἐς τὸ ἀγριώτερον* formula, manasse in promptu est. — I, 129, 3 *ἀνεῖναι πράσσειν* dictum est velut *ἀμελεῖν πράσσειν*, ita ut infinitivus *πράσσειν* ejusdem sit generis cujus ille, qui cum verbis *ἐπείγομαι, γλίχομαι*, similibus conjungitur.

4) VERBA EFFICIENDI.

αἰτιώτατος — *ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι* I, 74, 1: qui praecipuus fuit auctor, ut navalis pugna in angusto freto committeretur.

ἀναγκάζω, καταναγκάζω, βιάζομαι. Inf. praesentis: I, 28, 1. 71, 2. 76, 1. II, 15, 2. 83, 3. III, 4, 1. 27. 33, 3. 89, 3. IV, 27, 3. 30, 1. 59, 2. VI, 24, 1. 87, 2. 87, 4 (bis). VII, 13, 1. 39, 2. 51, 1. 56, 5. 60, 3. 62, 4 *ὥςτε πεζομαχεῖν*. 71, 2. 71, 4. 77, 5. 84, 2. VIII, 75, 1. 76, 1 (bis). 76, 2. 88. 90, 6. 95, 1. IV, 29, 4. V, 104. Infin. aoristi: I, 107, 2. 136, 2. II, 83, 1. III, 2, 1. 33, 3. 71. 89, 3. IV, 12, 1. 25, 1. 74, 4. 125, 2. V, 7, 1. 36, 2. VI, 69, 3. 92, 2. VIII, 3, 2. 95, 1. 96, 3. I, 75, 2. II, 41, 2.

ἀπεκρύπτετο μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν II, 53, 1.

ἐπηγάγοντο ξυγχωρῆσαι V, 41, 2.

προάγει τινὰ κινδυνεύειν III, 45, 5.

ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι VI, 74, 2.

κατέστησα Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν — ἀγωνίσασθαι VI, 16, 6.

ἐνενικήκει (impetraverat) *ὥςτε ἀποκτεῖναι* III, 36, 5.

ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν II, 5, 1.

Neque diversum est, quod IV, 37 traditur: *εἴ πως ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὅπλα παραδοῦναι*, quasi dixisset scriptor: *ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ καὶ ἀναγκασθεῖεν τὰ ὅ. π.*, et II, 87, 5 *καὶ οὐκ ἐνδώσομεν πρόφασιν οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι* verborum efficiendi insignem similitudinem prae se fert: „neque cuiquam occasionem praebebimus, ut sit ignavus."

IV, 27, 3 *καὶ γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταὐτὰ λέγειν*

οἷς διέβαλλεν, ἢ τἀναντία εἰπὼν ψευδὴς φανήσεσθαι infinitivus futuri non, sicuti λέγειν, ex ἀναγκασθήσεται verbo pendet, sed, neglecta, ut non raro fit, concinnitate membrorum (cf. Kruegeri et Popponis annotationes ad VI, 24, 1), ab ὅτι particula scriptor ad infinitivi structuram transgressus est.

5) VERBA IMPEDIENDI VEL PROHIBENDI.

Quae cum nihil aliud sint nisi verba efficiendi negativa, ab iis dirimi non possunt. Quam vero arte cum illis cohaereant, ex eo vides, quod infinitivis, qui a verbis impediendi apti sunt, plerumque μὴ particula adjicitur: Thuc. III, 49, 3 διεκώλυσε μὴ διαφθαρῆναι, qua vis efficiendi plana et perquam evidens fit, praesertim quoties infinitivus epexegeticus in usum vocatur (III, 6, 2 καὶ τῆς θαλάσσης μὲν εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιληναίους) vel ὥςτε particula infinitivum praecedit (V, 49, 1 Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν ὥςτε μὴ θύειν).[8]) Duae igitur cogitationes in unius enuntiationis corpus quasi coaluerunt, id quod Graecis usitatissimum fuisse inter omnes constat. Enumeremus exempla Thucydidea.

ἀπέσχοντο ὥςτε μὴ ἐμβάλλειν I, 49, 6. μὴ στρατεῦσαι V, 25, 3.

ἀνέχω μὴ ὑπ᾽ αὐτοὺς εἶναι VI, 86, 3.

ἔχω, κατέχομαι. I, 73, 3. I, 17, 2 (praes.).

διαμάχομαι μὴ μεταγνῶναι μηδὲ ἁμαρτεῖν III, 40, 1.

κωλύω, διακωλύω et quae sunt similia. Infin. praes.: VIII, 79, 2. I, 27, 2. 142, 2. VI, 18, 1. 88, 11. 98, 4 (bis). VII, 17, 3. 27, 3. 36, 5 ὥςτε μὴ περιπλεῖν. VIII, 86, 4. Infinit. aoristi: IV, 79, 1. 87, 2. VI, 80, 2. 83, 3. VII, 32, 1. 42, 5. 70, 7. VIII, 88.

εἴργω. I, 62, 2. III, 6, 2. III, 1 τὸ μὴ — κακουργεῖν. V, 49, 1 ὥςτε μὴ θύειν μηδ᾽ ἀγωνίζεσθαι. Infinitivum, non, ut vult Bekkerus, participium esse legendum VI, 1 ἐν

---

[8]) cf. Madvig l. l. pag. 47—66. Kuehner, Ausf. Gr. § 516.

εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται τὸ μὴ ἤπειρος εἶναι Poppo et codicis Parisini H scriptura et exemplis ex Thucydidis imitatoribus deprompitis bene demonstravit.

ἐμπόδιον γένηται — θέσθαι I, 31, 3. ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι VI, 28, 2.

ἀποκεκλημένοι περιορᾶν IV, 34, 3.

παρέσχεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν III, 39, 3.

Loco, quem jam supra tractavimus, I, 33, 3 μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἁμάρτωσιν ἢ κακῶσαι ἡμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι infinitivus epexegeticus φθάσαι e vi impediendi ἁμάρτωσι verbo subjecta profluxit, ita ut pro φθάσαι dicere licuisset μὴ φθάσαι vel ὥςτε μὴ φθάσαι: „ne alterutro frustrentur, ut prius aut nobis damnum inferant, aut sibimet firmitudinem comparent.“ Similiter IV, 64, 3 δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι καὶ οἰκείου πολέμου infinitivus ad στερήσομεν referendus est: si una cum οἰκείου πολέμου esset appositio substantivi ἀγαθοῖν, cum articulo τοῦ conjungendus esset. V, 3, 3 ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών, VII, 70, 4 βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι διακόσιαι γενέσθαι, IV, 129, 5 ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι, denique VIII, 76, 3 ἢ παρ᾽ ἐλάχιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος ἀφελέσθαι, quippe quae omnia habeant aliquam cognationem cum verbis impediendi, eorundem structurae participes sunt.

6) VERBA SINENDI.

ἀποδῶσι ταῖς πόλεσι μὴ σφίσι ταῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι I, 144, 3. σφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσασθαι III, 36, 4.

οὐ δώσειν διεκπλεῖν VII, 36, 5.

ἐάω. Inf. praes.: I, 28, 2. 35, 4 (praes. et perf.). 52, 3. 70, 5. 127, 2. 133. 144, 2. 82, 1. II, 69. III, 48 (bis).

IV, 16, 2. V, 41, 2 (perf.). 47, 7. 56, 2. VI, 48, 2. 72, 1. 72, 4. 48, 3. VIII, 46, 1. 46, 5. 56, 5 (bis). Infinitivus aoristi: I, 36, 3. 67, 3. 69, 1 (bis). 142, 3. III, 59, 3. 77, 1. V, 56, 2. VI, 41, 1. 80, 2. 86, 4. VIII, 69, 2. 84, 3.

Ἆγις αὐτοῖς ἑτοῖμος ἦν ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δὴ τὰς Ἰσθμιάδας σπονδὰς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν στόλον ἴδιον ποιήσασθαι VIII, 9, 1.

ξυγχωρεῖν. Inf. praes.: V, 41, 2. V, 17, 2 *ὥςτε ποιεῖσθαι, ἔχειν.* Inf. aor.: III, 75, 1. V, 41, 2. VIII, 93, 3 *ὥςτε ποιῆσαι.*

ξυγγνώμονες δὲ ἔστε (nobis ignoscentes concedite) *τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως* II, 74, 2. *ξυγγνώμην λήψονται ἁμαρτεῖν* III, 40, 1. *ξυγγνώμην εἶναι — βουλεύειν* VIII, 50, 2.

παρέχειν βουλεύεσθαι III, 63, 2.

ἀφείσθω ἡμῖν κινδυνεύεσθαι V, 91, 2.

περιορᾶν, ubi cum infinitivo conjungitur, non est verbum sentiendi, sed cum idem quod pati vel sinere valeat, in hoc genus, quod tractamus, est referendum. Sic IV, 48, 1 et V, 29, 2 cum infinitivo praesentis, I, 35, 3. 36, 4. II, 20 1. VI, 38, 3. 86, 1. VII, 73, 1 cum infinitivo aoristi copulatur.

7) VERBA INCITANDI

(qualia sunt jubendi, cohortandi, rogandi, suadendi).

ἀγγέλλω (sc. *ἀγγέλλων κελεύω*). Inf. praesentis: IV, 8, 2. *ἀγγελίας ἐλθούσης ἀποπλεῖν* VIII, 19, 1. *παραγγέλλω* V, 10, 3. *περιαγγέλλω* I, 116, 1. II, 10, 1. 80, 2. IV, 8, 1. V, 54, 2. *ἐπαγγέλλω* VI, 46, 8. Inf. aor.: V, 71, 3. 73, 2.

ἀναιρεῖ ὁ θεός. I, 25, 1 (praes. simul cum aoristo) et I, 126, 2 (aor.). Similiter *χράω* cum infinitivo praesentis II, 102, 4 et V, 16, 5, cum aoristo I, 134, 4 (bis). *ἦν χρηστήριον — ἀφιέναι* I, 103, 2.

ἀνεβόησε εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι I, 53, 3. *ἐπιβοάω* cum praesente IV, 28, 3 et VII, 70, 7,

cum aoristo VII, 70, 7 et VIII, 92, 8. *θεοὺς ἐπιβοώμενοι πεῖσαι* III, 59, 2.

ἐπιθειαζόντων μὴ κατάγειν VIII, 53, 2. *ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν* VI, 29, 2. *ἀνάκλησις θεῶν μὴ στερῆσαι* VII, 71, 2.

κελεύω ejusque composita. Infin. praesentis: I, 26, 1. 26, 2. 28, 1. 44, 1. 42, 2. 56, 1 (bis). 67, 2. 82, 1 (sexies). 90, 3 (ter). 91, 2. 107, 1. 123, 3. 126, 1. 128, 2. 138, 1. 139, 1 (bis). 140, 4 (ter). II, 12, 2. 13, 3. 21, 2. 73, 1. 81, 1. 85, 1. III, 27. 92, 4. 94, 4. 97, 1. 105, 4. 112, 3. IV, 3, 1. 22, 2. 28, 1. 38, 2. 48, 1. 93, 2. 104, 3. 108, 3. 108, 5. 114, 1. 114, 5. 130, 5. 132, 2. V, 10, 3. 21, 1 (bis). 22, 1. 30, 6 (bis). 32, 4. 41, 3. 43, 3. 46, 2. 61, 1. 64, 3. 84, 4. VI, 7, 3. 51, 2. 53, 1. 62, 4. 88, 7. 93, 2. 93, 3 (ter). VII, 1, 3. 5, 3. 21, 5 (bis). 31, 3. 31, 4. 35, 1. 65. 73, 4. 83, 1. 85, 1. 85, 2. VIII, 7, 2. 9, 3. 14, 2. 27, 4 (bis). 31, 1 (bis). 35, 2. 38, 3. 43, 4. 45, 3. 46, 4. 79, 1. 86, 4. 86, 5 (bis). 87, 1. 89, 1 (bis). 100, 2. IV, 28, 3. VIII, 97, 2. I, 128, 1. VI, 13 (quater). Infinitivus aoristi: I, 56, 1. 90, 3. 91, 2 (ter). 101, 1. 129, 1. 143, 5 (bis). II, 6, 2. 67, 3. 73, 1. 85, 3. III, 7, 1. 36, 3. 44, 1. 55, 1. 81, 1. IV, 11, 3 (ter). 22, 1. 30, 3. 70, 1. 98, 5. V, 21, 2 (bis). 32, 4 (bis). 32, 5. 41, 3. 46, 2. 46, 3. 72, 1. 80, 3. VI, 51, 1. 58, 1. 101, 2. 102, 2. VII, 39, 2 (bis). 50, 4. 85, 1. VIII, 46, 4. VI, 13 (bis).

λέγω. I, 78, 3 (ter). II, 71, 3 (ter). II, 5, 3 (praes.). VIII, 67, 3 (aor.). *προςπέμψαντος λόγους ὥςτε μνησθῆναι* VIII, 47, 2. *ἀντέλεγε μὴ ἀποκτεῖναι* III, 41. *διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην* V, 59, 5.

εἶπον ejusque composita. Inf. praes.: I, 131, 1. II, 6, 2. 24, 2. III, 71. IV, 2, 2. 98, 5. 118, 8. I, 35, 1. 135, 2. 139, 2. 140, 3 (ter). I, 40, 2. V, 30, 2. 39, 2. 40, 2, 58, 4. VI, 30, 1. VI, 42, 6. 61, 4. 67, 2. VII, 4, 7. 18, 3. 20, 1. 20, 3. 77, 6. VI, 13, 1. VIII, 69, 3. 86, 6. 39, 2 (quater). 22, 1. 64, 1. 69, 2. I, 26, 3. 43, 1. 45, 2. II, 13, 1, 84, 1. III, 66, 1. 104, 1. IV, 26, 3. IV, 80, 2. V, 30, 6. 64, 2.

VI, 61, 4. 65, 2. VII, 60, 1. Infinitivus aoristi: IV, 2, 2. III, 3, 3 (bis). V, 31, 4. VIII, 11, 3. VI, 61, 4. VII, 29, 1. IV, 9, 2. 128, 1. Pro παρασκευάσασθαι (VII, 50, 3) Abreschius in dilucidationibus Thucydideis (pag. 700) optime conjecit παρεσκευάσθαι.

προαγορεύω cum inf. praesentis I, 140, 4. II, 13, 2. IV, 97, 3.

φράζω. Inf. praes. III, 15. VII, 73, 4 (bis). Inf. aor. VI, 58, 2.

ἔφη μὴ μέλλειν VII, 49, 4.

μεμφομένους μὴ πολλάκις περὶ τῶν μεγάλων βουλεύεσθαι III, 42, 1, ubi recte Baverus μέμφεσθαι explicat vetare, nolle: „illos qui vituperationibus usi vetant, ne saepius de maximis rebus consilium ineatur."

κηρύσσω et similia. Inf. praes.: I, 27, 1 (bis). IV, 68, 2. VII, 82. VII, 49, 1 ὥςτε μὴ ἀπανίστασθαι.

τάσσω, ἐπιτάσσω. Inf. praesentis: I, 19, 1. 99, 3. 101, 2. III, 50, 3. V, 31, 2. VIII, 74, 2. 86, 7. II, 7, 2 (bis). III, 22, 5. Inf. aoristi I, 101, 2. 117, 3. προτάσσειν: VI, 100, 1. VII, 29, 1. VIII, 26, 2.

ἐπιτρέπω διαθεῖναι I, 126, 5.

ἐπιστέλλω, similia. Inf. praes.: I, 57, 4. 129, 2. Inf. aor.: I, 57, 4 (bis). VIII, 90, 3. V, 37, 1 ὥςτ' ἀπαγγεῖλαι. VIII, 45, 1 ὥςτ' ἀποκτεῖναι. II, 85, 3.

πέμπειν — βοηθεῖν IV, 72, 1. ἐπιδεῖν IV, 132, 3.

ἐπικαλέω μὴ γενέσθαι, παραδοθῆναι III, 59, 2. προκαλεῖσθαι — γενέσθαι V, 111, 4. εἶναι, ἀναχωρῆσαι V, 112, 2. πρόκλησιν οὐκ ἐδέχεσθε ὥςτε μηδετέροις ἀμύνειν III, 64, 2. (ξυγκαλέσας παρεῖναι II, 10, 2).

ἐνάγοντος (instigante, ut) ξυνεπιλαβέσθαι VIII, 26, 1.

ἀξιόω (petere). Infinitivus praesentis: I, 39, 2 (ter). 43, 1. 90, 2. 95, 1. 133 (bis). 136, 3. II, 89, 1. III, 64, 1. 68, 1. 94, 2, 78, 1. 78, 4. 86, 2. V, 89, 1. VI, 44, 3. 47, 1. 63, 2. 88, 8. 92, 1 (bis). 92, 4. 92, 5. VII, 15, 2. 25, 7. 69, 3 (bis). 75, 3. VIII, 16, 1. 43, 3. 45, 4. 56, 5. Infinitivus aoristi: I, 90, 2. 95, 1. III, 44, 2. 58, 1 (ter). IV, 10, 4.

40, 1. 72, 3. 86, 2. V, 32, 5. 35, 5 (bis). 50, 1. VIII, 40, 1 (bis). 73, 3. *ἀξίωσιν εἰλήφεσαν μηδένα ὄχλον — Πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν* II, 88, 2.

νόμος ἐστι, νόμον καταστήσασθαι, similia. *μὴ κτείνειν τούτους* III, 58, 2. *λαμβάνειν μᾶλλον ἢ διδόναι* II, 97, 4. *ὥςτε μὴ δέχεσθαι* I, 40, 3.

τὰ ὅρκιά σφισιν εἶναι μὴ δέχεσθαι VI, 52, 2.

ἐπάρατον ἦν μὴ οἰκεῖν II, 17, 1.

ξυμβαίνω. Infinitivus praesentis: I, 103, 1. 117, 3. V, 6, 4. *ὥςτε ξύμμαχοι εἶναι.* Infinitivus aoristi: II, 4, 4 (bis). IV, 54, 2. VIII, 28, 4. VII, 83, 1 *ἀποδοῦναι, ὥςτε ἀφεῖναι.* IV, 46, 2 *ὥςτε παραδοῦναι.* V, 61, 4 *ὥςτε δοῦναι, παραδοῦναι.*

ξυνέκειτο αὐτοῖς ἐςπίπτειν IV, 68, 4.

ξυνηνέχθησαν γνώμῃ ὥςτε ἀπαλλάσσεσθαι IV, 65, 1.

γενομένης ξυμμαχίας πολεμεῖν — ἄγειν V, 48. *βοηθεῖν* VI, 79, 1. V, 27, 2 *ὥςτε ἐπιμαχεῖν.* I, 44, 1 *ἐποίησαν ἐπιμαχίαν βοηθεῖν.*

ὁμολογίαν ποιεῖσθαι, ὁμολογία γίγνεται, similia. Infinitivus praesentis: I, 29, 3 *ὥςτε ἔχειν.* III, 28, 1 *ὥςτε ἐξεῖναι.* Infinitivus aoristi: *ὥςτε παραδοῦναι, μὴ ἀποθανεῖν* VII, 82, 2.

σπένδονται. Infinitivus praesentis: III, 109, 2. IV, 118, 9. VI, 7, 2 *ὥςτε μὴ ἀδικεῖν.* VIII, 20, 2 *ὥςτε δέχεσθαι.* Infinitivus aoristi: VII, 83, 1. *σπονδὰς ποιεῖσθαι, σπονδαὶ ἐγένοντο,* similia: III, 75, 1 *ὥςτε νομίζειν.* III, 114, 3. V, 47, 4. 47, 6. V, 18, 10. VIII, 37, 2.

προςέφερε λόγους — ξυναποστῆσαι I, 57, 3.

αἰτέω ejusque composita. Infinitivus praesentis: III, 59, 2. V, 63, 3. III, 58, 1. Infinitivus aoristi: I, 132, 6. III, 52, 4. (59, 2). 61, 1. V, 32, 5 (si quidem Arnoldii emendationem *αἰτουμένων* probaveris). III, 58, 1 (bis).

ἐπισκήπτουσιν ὑμῖν — μηδὲν νεωτερίζειν II, 73, 3. *μὴ παραδοθῆναι* III, 59, 4.

δικαιόω cum praesente bis I, 140, 2 totidemque cum aoristo reperitur IV, 64, 2.

δέομαι. Infinitivus praesentis: I, 24, 3. 25, 2. 26, 2.

IV, 130, 3. V, 32, 3. VI, 8, 1. 34, 3. 86, 4. VII, 63, 2 *μὴ ἐκπεπλῆχθαι — ἐνθυμεῖσθαι.* Infinitivus aoristi: I, 24, 3. 25, 2. 75, 1. V, 39, 1. 50, 4. VI, 6, 3. 19. 86, 4. I, 119 *ὥςτε ψηφίσασθαι.*

πείθω. Infinitivus praesentis: I, 58, 1. 93, 1. 111, 1. II, 29, 5. 33, 1. 59, 1. 60, 4. 67, 1. III, 3, 2. 42, 4. 48. 71. 115, 2. IV, 91, 2 (bis). 93, 1. V, 40, 2. 98. VI, 33, 1. 61, 4. 73. 88, 8. VII, 1, 3 (bis). 12, 1. 33, 5. 33, 6 (bis). 39, 2. VIII, 6, 2. 12, 1. 93, 2. — Infinitivus aoristi: I, 14, 3. 58, 2 (bis). 109, 1. II, 29, 5. 67, 1. 80, 1. 85, 4. III, 4, 3. 48. 70, 1. 75, 2. 80. 81, 2 (bis). 86, 2. 101, 1. 102, 2. IV, 21, 3. 84, 2. V, 4, 4. 40, 2. 46, 2. 52, 2. 76, 3. VII, 1, 3. 13, 3. 73, 2. 86, 3. VIII, 12, 1. 28, 2. 44, 2. 53, 3. Saepissime infinitivo additur *ὥςτε* particula: II, 2, 4 *ὥςτ' εὐθὺς ἔργου ἔχεσθαι καὶ ἰέναι ἐς τὰς οἰκίας.* III, 31, 2 *ὥςτε ξυμπολεμεῖν.* III, 66, 1 *ὥςτε ἐξελθεῖν.* III, 70, 3 *ὥςτε χρήσασθαι.* III, 75, 1 *ὥςτε ξυγχωρῆσαι.* III, 100, 1 *ὥςτε πέμψαι.* III, 102, 4 *ὥςτε ξυγχωρῆσαι.* V, 16, 5 *ὥςτε χρῆσαι.* V, 35, 6 *ὥςτε ἐξαγαγεῖν.* VIII, 45, 3 *ὥςτε ξυγχωρῆσαι.*

ἀναπείθω. Infinitivus praesentis: I, 140, 1. III, 70, 4. Infinitivus aoristi: III, 94, 3. V, 80, 2. VI, 60, 2. II, 101, 3 *ὥςτ' ἀπελθεῖν.* VIII, 5, 2 *ὥςτε μὴ ἐπισχεῖν.*

ξυναναπείθω ποιεῖσθαι, πέμπειν VI, 88, 9. *μὴ ἀθυμεῖν* VII, 21, 2.

ξυνεβούλευσε ἐκπλεῦσαι I, 65, 1.

παραινέω, παραίνεσις γίγνεται et quae sunt similia. Infinitivus praesentis: I, 93, 5. II, 13, 2 (sexies). 18, 2. 60, 3. III, 5, 3. IV, 41, 3. V, 36, 1 (bis). VI, 9, 3 (bis). 12, 2. 15, 1 (bis). VII, 63, 2 (praesens et perfectum). VIII, 26, 3. VIII, 46, 1. V, 69, 2. IV, 91, 2. Infinitivus aoristi: III, 31, 1. 77, 1. IV, 27, 3. 41, 3. V, 33, 2. VIII, 26, 3. IV, 91, 2.

προτρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους ἀναγαγεῖν V, 16, 6. *ὥςτε πειρᾶσθαι* VIII, 63, 2.

γνώμην ποιοῦμαι, γνώμην λέγω, similia (condicionem offero vel rogationem fero). Infinitivus praesentis: VIII, 86, 3. VIII, 67, 2. II, 24, 2. III, 38, 1 *προθέντων λέγειν.*

διδάσκω (suadeo). Infinitivus praesentis: I, 136, 2 *καθέζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν*. IV, 46, 3 *διδάξαντες ὡς κατ' εὔνοιαν δὴ λέγειν*. VII, 18, 2 *τειχίζειν καὶ μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον*. Infinitivus aoristi: IV, 83, 2 *μὴ ὑπεξελεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινά*. VIII, 45, 3 *ὥςτε πεῖσαι*. I, 120, 2 *διδαχὴ — ὥςτε φυλάξασθαι*.

μάθοιτε (sequamini nos suadentes, lasst euch rathen) *μὴ προέσθαι ἡμᾶς* I, 36, 3.

Restat, ut illud *πέμψαι*, quod est in sermone obliquo IV, 50, 3, duosque infinitivos, qui imperativi significationem habent, afferamus: V, 9, 5 *σὺ δὲ Κλεαρίδα ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι* et VI, 34, 8 *παραστῆναι παντί*.

Collatis omnibus exemplis, quae cum lege, in qua versamur, congruunt, si jam ad ea accedimus, quae ei repugnant, maxime movemur insolentia loquendi, quae est VI, 57, 2 *ἐβούλοντο — προτιμωρήσεσθαι*. Poppo quidem in annotatione acquievit in futuro, quod cum *βούλεσθαι* iterum cap. 101, 4 conjunctum esse dicit, sed hoc loco ipse ut omnes editores optimorum codicum scripturam, aoristum *ἀποκλήσασθαι*, adoptavit eoque concessit, futurum hic non habere locum. Et mea quidem sententia VI, 57, 2 pariter est delendum. Certe veteres grammatici (sicuti Phrynichus pag. 336 ed. Lobeckianae et Thomas Magister pag. 68, 4 ed. Ritschelianae) *βούλομαι* verbo infinitivum futuri annecti vetant. Quamquam concedendum est, veteres illos magistros, „qui omnia mallent ad perpendiculum directa", saepius usum loquendi scriptorum magis ad arbitrium definiisse quam diligenter indagasse, in quo demonstrando Lobeckius in annotationibus ad Phrynichi librum pag. 746 sqq. multus est, caveamus tamen, ne cum inutilibus praeceptis rejiciamus utilia neve dicamus fixis terminis infinitivorum tempora carere: nam infinitivus futuri a praesentis et aoristi infinitivo certissimis limitibus sejungitur. Etenim ubi infinitivus propositum quo quis tendit indicat, non est, cur futuri notio efferatur. Foedissimus sane evaderet pleonasmus, si diceremus *βούλομαι ποιήσειν* et, quod majus est, a linguae ratione

aberraremus. Nam si hoc unum concesseris, infinitivum, qui e verbis voluntativis similibusque pendeat, substantivi verbalis naturam induere, enuntiandi vi fere privari, vix expedies, qui fiat, ut certo tempori adstringatur tanquam verbum finitum. Quam ob rem in aliis quoque linguis, quae graecae sunt cognatae, quibus simplex infinitivi constructio non est aliena, infinitivum futuri in ista structura numquam invenies. Quis enim vernacule dixerit: „ich will thun werden"? quis latine: „volo me facturum esse"? Maximi vero momenti hac in re est Latinorum usus loquendi, quippe qui in accusativo cum inf. non spernunt futurum, in simplici infinitivi structura prorsus respuunt. Itaque cum latinum sermonem nobis considerantibus sponte pateat, infinitivum futuri esse formam secundariam, quae *περιφραστικῶς* effícta sit, ut in accusativo c. inf. pro verbo finito poneretur, me non aberrare puto a vero, si in graeca quoque lingua infinitivum futuri in eundem finem creatum esse censeo. Atque *βούλομαι* verbum cum infinitivo futuri copulari Lobeckius l. l. ne uno quidem exemplo probare conatus est; at Cobetus (Novae lectiones pag. 365 et 406. Variae lectiones pag. 99) jure monuit, in tantillo infinitivi aoristi et futuri discrimine haud raro a librariis peccatum esse. Librariorum autem peccata, non scriptorum soloecismos haec futura habenda esse ex eo facile colligas, quod, ubi futuri forma ab aoristo valde discrepat, tempora non permutantur, ubi similia sunt, miscentur: *οἴσειν* pro *ἐνεγκεῖν* positum non reperies, *ποιήσειν* vero vel *πράξειν* vel *χρήσεσθαι* pro aoristis saepius occurrunt. Sic Thucydidis verba vel in optimis libris manu scriptis varie traduntur his locis: I, 10, 2 (ed. Bekkerianae). 26, 14. 28, 12. 72, 33. III, 66, 26. IV, 21, 6 (ubi et futurum et aoristus et praesens leguntur). 24, 27. 29, 36. 55, 13. 60, 10. 63, 29. 120, 2. V, 28, 3. 30, 33. 82, 21. VI, 24, 19. 61, 26. VII, 5, 24. 11, 4. VIII, 2, 13. Jam vides, quam inconsiderate et sine ullo judicio scribae *α* et *ε* litteras conturbent: prorsus barbaricas voces nonnumquam effinxerunt, ut I, 10, 2 *περαιώσασθαι* (G) pro *περαιωθῆναι*, IV, 120, 2 *τρέψασθαι*

(A B E F) pro *τραπέσθαι*, quibus, Cobeto auctore, ex aliorum scriptorum libris addam *συγκαταβιώσασθαι, προςάξασθαι, ὑπακούσασθαι*. „At, inquiat quis, hic quidem codices mutuo mendas suas detegunt; sed ubi mirum in modum consentiunt rectasque formas praebent, veluti in illo Thucydidis loco, nihil est quod emendetur: Bekkerus sane ceterique editores ad unum omnes non ausi sunt emendare.“ Nihilominus, etsi temerarium videtur Bekkero repugnare, facere non possum quin *προτιμωρήσεσθαι* mutem in *προτιμωρήσασθαι* aoristum. Maximi equidem codicum auctoritatem facio, in qua est omne fundamentum artis criticae, sed magis colo rationem. Neque, cum ipse Bekkerus, hoc praeceptum secutus, neglectis omnibus codicibus, II, 4, 12 *προβαλλόντων* scripserit, IV, 93, 12 *ἀμυνουμένους* restituerit, alibi alia emendaverit, nos codicum auctoritas impedire potest, quominus VI, 57, 2 *προτιμωρήσασθαι* legamus. Quodsi hoc unum consideraveris, *βούλομαι* et *ἐθέλω* verba apud Thucydidem quadringenties cum praesentis vel aoristi infinitivo conjungi, semel cum futuro sociari, non dubitabis, quin false illud *τιμωρήσεσθαι* traditum sit.

„At *διανοοῦμαι*, dixerit quispiam, quinquies (IV, 115, 2. 121, 1. VII, 56, 1. VIII, 55, 2. 74, 3) cum futuri infinitivo copulatur et *διάνοια ἦν* ejusdem formae consociationem iniit (IV, 52, 2). An emendandi sunt hi loci; etiam *οἴσειν* (IV, 121, 1) in *ἐνεγκεῖν, ἐνήσειν* (IV, 115, 2) in *ἐνεῖναι* mutandum?“ Minime. „Itaque prorsus idem esse censes, sive cum aoristi, sive cum futuri infinitivo conjungatur *διανοοῦμαι*.“ Et hoc quoque nego. Sunt enim aliquot verba, quae simul et vim dicendi cogitandive habent et verba *ἐφετικά* esse possunt, quorum duo, *ἀξιοῦν* et *δικαιοῦν*, jam supra tractavimus. Sic *γιγνώσκω* primitus est cognoscere, *γνώμη* sententia; cum vero scientia et sententia modo id spectet, quod vere est, modo illud, quod esse debet, *γιγνώσκειν* et *γνώμη* in significationem statuendi abeunt, i. e. e verbo cogitandi evadit voluntativum, *ἐφετικόν*. Hinc sequitur, ut *γιγνώσκω* duas habeat structuras: ubi enim significat scire,

vulgo cum participio conjungitur aut, ut nonnumquam fit apud Thucydidem (I, 69, 3. 79, 2. 87, 4. 118, 3. II, 62, 4. 65, 9. III, 48. V, 82, 3. VI, 18, 8), accusativum c. inf. recipit; sin autem statuendi vim continet, simplicem infinitivum poscit. Consimilis est ratio *διανοοῦμαι* verbi, quod e voce sentiendi *νοέω* natum[9]) primum cogitandi vim accepit, tum ad notionem consilii capiendi vergit (cf. Hom. *E* 665 *τὸ μὲν οὔτις ἐπεφράσατ᾽ οὐδ᾽ ἐνόησεν | μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον,* passim cum infinitivo). Optime igitur cum nostro denken, latino cogitare conferri potest. Quodsi *διανοοῦμαι* duplicem vim habet, non est mirum, quod modo cum simplici infinitivo conjungitur, modo sicuti verba putandi accusativum c. inf. recipit. Quae cum ita sint, infinitivus futuri sequitur, quoties verbum *διανοεῖσθαι* significationem cogitandi, cum animo reputandi continet; sed etiam tum propositum consiliumque indicare potest. Nam res est notissima, id quod in consilio alicujus positum sit, ut rem futuram narrari, quo fit, ut nos pro: ich gedenke in den Ferien eine Reise zu machen, dicamus: ich denke, ich werde in den Ferien eine Reise machen, Latini pro: „decrevi proficisci" hoc enuntiandi modo utantur: „arbitror me profecturum esse." Pari modo Thucydides VII, 56, 1, cum scripserit *διενοοῦντο κλῄσειν,* quasi cogitata Syracusanorum ante mentem nobis ponit, id quod nos hunc fere in modum assequi possumus: Andererseits kreuzten nunmehr die Syrakusaner ohne Furcht im Hafen herum und dachten in ihrem Sinn: „Wir werden den Hafen sperren." Quae futuri significatio jam manifestius expressa est IV, 52, 3 *καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια τάς τε ἄλλας πόλεις — ἐλευθεροῦν, — καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ ῥᾳδίως ἀπ᾽ αὐτῆς ὁρμώμενοι τήν τε Λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πολίσματα χειρώσασθαι.* Haasius, qui illud *ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια* ad verbum expressit

---

9) Satis constat, *νοέω* apud Homerum valere idem quod sentire, sensibus percipere, ut *Ο* 422. *Ω* 294. *Γ* 374 *ὀξὺ νόησε,* passim. cf. Classen Beobachtungen über den homer. Sprachgebrauch IV, pag. 11.

„propositum eorum erat", duplicem vero notionem hujus formulae non respexit, coactus est et futurum neglegere et *ῥᾳδίως* adverbium omittere („et, collecto reliquo etiam apparatu, inde proficiscentes Lesbum vicinam infestare"): utrique scilicet nullus est locus, si a mero verbo decernendi pendere statuitur. At dubium non est, quin *διάνοια ἦν* putandi notionem contineat ideoque futuri infinitivum recipiat. Quae cum ita sint cumque *ῥᾳδίως* ad utrumque infinitivum pertineat (ad *κακώσειν* et *χειρώσασθαι*), id quod *τε* — *καὶ* conjunctiones indicant, consequens est, ut in aoristi locum restituenda sit genuina scriptura *χειρώσεσθαι.*

VI, 6, 1 pro *ἄρξειν* facile *ἄρχειν* vel *ἄρξαι* conjeceris; sed nihil opus est conjectura, propterea quod e verbis *ἐφιέμενοι τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει* supplendum est verbum cogitandi. Neque enim Athenienses cupiebant solum Siciliam sibi subjicere, verum etiam sperabant fore ut sibi subjicerent: „cupidine accensi et spe adducti, se totius insulae imperio potituros esse, in Wahrheit angespornt durch den Gedanken, sie würden die ganze Insel unter ihre Herrschaft bringen."

III, 36, 1 *παρεχόμενον — ἀπάξειν* ex analogia verborum promittendi dictum est eodem modo ac VI, 65, 2 *ἥξειν* verbo *ξυνέθετο* adjectum; ubi vero officii debitique vis praevalet in *ξύγκειται, ξυνθήκη ἐστὶν, ὁμολογίαν ποιοῦμαι,* similibus, praesentis aut aoristi infinitivus necessarius est. III, 34, 3 *προκαλεσάμενος ἐς λόγους Ἱππίαν ὥςτε, ἢν μηδὲν ἀρέσκον λέγῃ, πάλιν αὐτὸν καταστήσειν* facillimum est ad explicandum, modo agnoscas, scriptorem, cum futurum scripserit, verbum promittendi ante oculos habuisse; contra VII, 21, 2 *ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν,* etsi Floeckium (pag. 35) ne offendit quidem, non esse ferendum existimo. Nihil enim ego invenire possum quo futurum defendam, et praeferrem sine dubitatione Badhami conjecturam *ἐπιχειρῆσαι*[10]), nisi altius scripturae menda latere videretur. VI, 61, 3 Floeckius

---

[10]) Charles Badham Adhortatio ad juventutem academicam Sydneiensem (Sydneiae 1869) pag. 24.

(pag. 34) pro διαχρήσασθαι scribere suadet διαχρήσεσθαι, quod praebeant nonnulli codices eique magnae auctoritatis; hunc enim sensum subesse: „Tradiderunt obsides spe ducti, Argivorum populum eos his de causis esse interfecturum.“ Sed cum infinitivus futuri, qui accusativo caret, ad subjectum semper referatur, in hac explicatione nemo acquieverit. V, 35, 5 κομιεῖν non e πειράσεσθαι, ut volunt Kruegerus et Haasius, sed ex ἔφασαν pendet. II, 29, 5 πέμπειν, scriptura Laurentiani C et Monacensis G, adoptanda est, sicuti I, 27, 2 post ἐδεήθησαν eorundem codicum lectio πέμψαι recipienda.

At erunt fortasse, qui omnia, quae disputavi, vana esse dicant, propterea quod μέλλειν, cui neque dicendi neque cogitandi sensus subsit, apud omnes scriptores graecos cum futuri potissimum infinitivo jungatur. Atque hujus rei explicatio non e syntaxi neque e stabilito linguae usu, sed ex etymologia et pristino loquendi more depromenda est. Nam postquam Curtii studiis (cf. Grundzüge der griech. Etym. pag. 308 et 99) demonstratum est, radicem *smar*, graece μερ, e qua procreatum est μέλλω, significatione cogitandi primitus praeditam fuisse, constat, infinitivum futuri, qui sequitur verbum μέλλω, ejusdem esse generis, cujus sit ille, qui adjicitur διανοοῦμαι verbo. Quid igitur mirum, quod Graeci, assueti illo futuro, tenaciter hanc structuram servaverunt, licet principalis verbi vis paulatim mutata sit? Mihi quidem μέλλω ποιήσειν et quae similia sunt, non pleonasmi videntur esse, sed vestigia veteris loquendi usus, quae docent, μέλλω quondam fuisse verbum putandi; cum vero idem verbum magis magisque naturam voluntativi assumpsisset, non a praesentis denique, ne ab aoristi quidem infinitivo abhorrebat. In iis vero, quae Floeckius (pag. 35) de variis rationibus illius verbi construendi protulit, cum dicit originariam ejus significationem vim durandi continere ideoque rationem postulare, ut cum praesentis infinitivo copuletur, infinitivum futuri autem idcirco adjungi videri, ut actio instans „acrius exprimatur“, cum eo facere non possum. Nam

usitatissimum infinitivum, scilicet futuri, tanquam contra regulam usurpatum tractat, aoristum *μέλλειν* voci annexum ne explicare quidem potest· omninoque a falsa sumptione proficiscitur. At si Curtii etymologiam amplecteris, omnia recte procedunt neque offenderis *ἄν* particula addita futuro VI, 66, 1 *ἐν ᾧ μάχης τε ἄρξειν ἔμελλον ὁπότε βούλοιντο καὶ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἥκιστ᾽ ἂν αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπήσειν,* simulque perspicies cavendum esse, ne subtilius differentiam inter *μέλλω ποιήσειν* et *μέλλω ποιεῖν* vel inter *μέλλω ποιήσειν* et *μέλλω ποιῆσαι* perscrutemur. Aoristi infinitivus sane differt a praesente (cf. I, 86, 3 *μέλλοντες ἀδικεῖν* cum III, 92, 1 *μελλήσαντες Ἀθηναίοις προςθεῖναι σφᾶς αὐτοὺς*), sed futurum, quod rem et momentaneam et durantem potest indicare, modo cum praesente congruit (III, 49, 3 *δράσειν,* III, 82, 5 *δρᾶν;* VII, 69, 2 *ἀνάγεσθαι,* VI, 32, 1 *ἀνάξεσθαι;* VII, 31, 1 *περαιοῦσθαι,* I, 10, 7 *περαιώσεσθαι*), modo cum aoristo ne tantulum quidem discrepat (III, 92, 1 *προςθεῖναι σφᾶς αὐτοὺς,* IV, 66, 3 *προςχωρήσεσθαι*), ita ut, quoties variorum infinitivorum formae inter se non differunt, nullam praebeant ansam ad tempus definiendum. Dic, quaeso, utrum *ἰέναι* ejusque composita, quae verbum, de quo agitur, sequuntur, praesentia an futura sint existimanda. *Ἰέναι* pro futuro usurpari e permultis .locis elucet (cf. I, 91, 3. II, 21, 1. II, 11, 4. V, 7, 2. IV, 73, 1, passim) neque veri est dissimile, a Graecis post *μέλλω* pro futuro acceptum esse; sed idem necessaria ratione dijudicare nequis (cf. IV, 94, 2. 125, 2. V, 69, 1. VI, 20, 1. 96, 1. VII, 78, 3. VIII, 23, 4). Idem de *ἐςβαλεῖν* (I, 114, 1. II, 18, 1) et *προςβαλεῖν* (VII, 22, 1) valet, quae et aoristi et futura esse possunt. Atque his, ut incertis, exemplis neglectis, *μέλλω* conjunctum invenitur:

1) *cum infinitivo futuri*: I, 10, 7. 22, 1. 22, 3. 107, 2. 107, 3. 130, 2. 132, 6. 134, 1. II, 8, 2 (bis). 12, 3. 13, 7. 24, 1. 67, 1. 67, 3. 71, 1. 72, 4. 76, 3. 89, 3. III, 11, 1. 11, 2. 12, 2. 16, 2. 20, 3 (bis). 22, 3. 40, 3. 49, 3. 70, 4. 75, 2. 115, 3. IV, 1, 2. 8, 5. 17, 1. 24, 2. 32, 4. 46, 3.

66, 3. 68, 4. 76, 2. 108, 4. 115, 2. 117, 3 (ubi, auctore Classenio, κρατήσειν legendum est). 122, 1. 124, 4. 132, 2. V, 11, 2. 38, 5. 66, 1. 75, 1. VI, 8, 1. 29, 3. 31, 5. 32, 1. 42. 66, 1. 67, 4. 90, 2. 90, 3. 99, 2. 104, 2. VII, 2, 2. 32, 1. 60, 1. 61, 2. 62, 1. 73, 4. VIII, 2, 2. 6, 5. 24, 4. 27, 1. 39, 2. 51, 1. 66, 1. 73, 1. 87, 3. 88.

2) *cum infinitivo praesentis:* I, 45, 2. 68, 2. 86, 3. 124, 1. 134, 3 (bis). II, 7, 1. 16. 75, 2. 81, 1. III, 80, 1. 82, 5. IV, 4, 2. 9, 1. 52, 3. 67, 2. 75, 1. 77, 1. 92, 2. 116, 2. 117, 3 (bis). V, 9, 1. 116, 1. VI, 21, 1. 42. VII, 4, 3. 31, 1. 31, 3. 50, 4. 69, 2. 83, 3 (D E F G exhibent πορεύσεσθαι). VIII, 5, 2. 66, 1. 79, 4. 85, 1.

3) *cum infinitivo aoristi:* III, 92, 1. V, 30, 1. 98. VI, 31, 1. — Quibus accedunt tres loci, ubi vis cunctandi in verbo regente cognoscitur: I, 86, 2 τιμωρεῖν — πάσχειν. I, 124, 1 μετελθεῖν — ποιεῖσθαι. VI, 10, 3 ἀμύνεσθαι.

Simplicem infinitivum ἄν particulam non admittere, res est notissima, quam nemo in dubitationem vocabit (cf. Hermann de part. ἄν pag. 14. Buttmann § 139, 5. Kuehner, Ausf. Grammat. § 207. Madvig, Gr. Syntax § 173). Offendit igitur, primo saltem aspectu, ἄν infinitivo post verbum impediendi addita VII, 6, 3 ἐκείνους ἀπεστερηκέναι, εἰ καὶ κρατοῖεν, μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι; sed si meminerimus, scriptorem hic cogitata Syracusanorum exponere, recte illam particulam se habere animadvertemus. Jam σφᾶς pronomen satis indicat, μὴ ἂν τειχίσαι pendere e verbo cogitandi vel sperandi, quod est supplendum. Quid multa? Duae verborum constructiones in unam, ut saepius apud Graecos fit, coaluerunt, quarum altera est ἀπεστερηκέναι ἐκείνους, εἰ καὶ κρατοῖεν, μηκέτι αὐτοὺς ἀποτειχίσαι, altera οἱ Συρακόσιοι ἤλπιζον ἐκείνους, εἰ καὶ κρατοῖεν, οὐκ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι. Similiter explicandum est illud ἄν, quod in κἄν vocula latet VI, 80, 5. Etenim si diligentius hunc locum examinaveris, verba κἂν — τούςδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λαβεῖν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν διαφυγεῖν, quamvis conjunctione ἤ artissime cum αἱρεῖσθε ἤδη ἢ τὴν αὐτίκα

ἀκινδύνως δουλείαν connexa esse videantur, non ab αἱρεῖσθε verbo pendere, sed a σκοπεῖτε apta esse animadvertes. Nam pergit Thucydides, quasi pro σκοπεῖτε οὖν καὶ αἱρεῖσθε ἤδη ἢ τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν dixisset σκοπεῖτε οὖν ἢ· αὐτίκα ἤδη αἱρετέαν εἶναι τὴν ἀκινδύνως δουλείαν. Denuo igitur apparet, qua libertate Thucydides in varianda verborum structura utatur.

8) INFINITIVUS QUI NOMINATIVI VEL ALIUS CASUS LOCUM TENERE VIDETUR.

ἄδικον cum infinitivo aoristi copulatur II, 63, 2 (bis). III, 63, 3.

ἀκίνδυνον — μὴ πολεμῆσαι I, 124, 3.

ἀδύνατον, ἀδύνατά ἐστι. Infinitivus praes.: I, 59, 1. 125. II, 97, 5. 72, 3. 74, 1. 80, 1. IV, 1, 2. 15, 1. III, 88, 1. V, 14, 3. VIII, 60, 1 μὴ οὐ βλάπτειν. Inf. aoristi: I, 138, 5. III, 10, 3. 102, 3. VI, 39, 2. 78, 3. VII, 44, 4.

αἰσχρόν. Infinitivus praes.: II, 40, 1 (bis). III, 63, 4. Inf. aor: I, 122, 3. 38, 3. III, 63, 3 (bis). IV, 86, 4. VIII, 27, 2.

ἀσφαλές — πορεύεσθαι I, 107, 2. ἀσφαλεστέρως ἔχει — προςχωρῆσαι IV, 71, 2. ἀσφαλέστερον δηλῶσαι VII, 14, 3. εὐτελέστερα εἶναι — κατατρῖψαι VIII, 46 (sec. Kruegeri conjecturam).

ἄμεινόν ἐστι. Inf. praesentis: IV, 19, 1. V, 43, 1. VI, 9, 1. VI, 99, 2. Infinitivus aoristi: I, 91, 4 (bis). IV, 91, 2. V, 47, 13. VI, 9, 1. VI, 34, 2. ἄριστον διασώσασθαι V, 46, 2. κρεῖσσόν ἐστι cum aoristo III, 112, 5 et IV, 46, 3. κράτιστα — ἡσυχίαν ἔχειν V, 40, 3.

ἀναγκαῖον vel ἀνάγκη ἐστι. Inf. praesentis: I, 37, 1. VII, 6, 1. VII, 77, 7. I, 32, 4. 40, 3. 71, 2. 73, 2. 144, 4. II, 89, 6. III, 59, 3. V, 17, 1. VI, 18, 3 (bis). 89, 4. Inf. aoristi: II, 61, 1 (bis). VI, 89, 1. 16, 1. 82, 1.

ἀνεκτὸν ξυγκεῖσθαι VIII, 52, 2.

ἀμύνασθαι μάλιστα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει III, 38, 1.

ὅταν ᾖ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ ἢ σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον III, 39, 6.

ἀνεπίφθονον. Inf. praes.: I, 76, 1. VI, 83, 2. Inf. aoristi VIII, 50, 5 (bis).

ἄνοια πολεμῆσαι II, 61, 1. ἀνόητον ἰέναι VI, 11, 1.

ἐναντία γίγνεται — ἀποκρίνασθαι III, 53, 2.

ἄξιόν ἐστιν. Inf. aoristi: III, 62, 3. VII, 63, 2. VII, 86, 4.

ἄπορον περιορμεῖν IV, 26, 4. ἰδεῖν IV, 34, 2. ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο — θέσθαι I, 25, 1.

βεβαιοτέρα σωτηρία — ἐλθεῖν VI, 60, 3.

βλάβη μὴ προδιδαχθῆναι II, 40, 2. δαπανᾶν — παραλαβεῖν — στερέσθαι III, 46, 2.

γενναῖον cum infinitivo praes. I, 136, 3 et IV, 92, 7 (bis), ubi γενναῖον est innatum, natura insitum.

δέδια ἔχειν I, 136, 1. κατέδεισαν ἐσελθεῖν IV, 110, 3 (ἀδεεῖς κινδυνεύειν VI, 87, 4).

αἰσχυνθεῖεν ἂν — λιπεῖν IV, 126, 4.

βοηθήσοι ναυμαχεῖν VIII, 61. τοῖς μὲν οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι VI, 80, 2.

δεινόν VI, 78, 1 (praes.). VII, 25, 5 (aor.).

δίκαιον. Inf. praesentis: I, 35, 3 (ter). II, 44, 3. IV, 87, 1 (bis). IV, 114, 3. VI, 79, 2 (bis). VI, 86, 1 (ter). Inf. aoristi: III, 56, 3. 59, 3.

ἄρχομαι. Inf. praes.: I, 5, 1. 25, 4. 107, 1. III, 18, 3. IV, 46, 1. 132, 1. V, 15, 2. 32, 2. 60, 5. VIII, 105, 2. Inf. aor.: I, 103, 3. II, 68, 1. 47, 2. VIII, 105, 2.

δύναμαι. Inf. praesentis: I, 130, 1. 130, 2 (bis). 84, 1. 102, 3. 141, 3. II, 8, 3. 70, 1. 76, 2. III, 52, 1 (bis). IV, 33, 3. 34, 1. V, 76, 1. VI, 11, 1. 17, 6. 88, 7. VIII, 5, 5. 68, 2. 108, 3. Inf. aoristi: I, 3, 2. 42, 3. 69, 2. 110, 1. II, 19, 1. 68, 5. 100, 2. 77, 1. 25, 4. III, 5, 3. 12, 2. 20, 1. 38, 4. 42, 2. 46, 2. 83, 2. 89, 2. 95, 1. 103, 1. 105, 4. IV, 33, 2. 44, 4. 60, 1. 98, 3. 108, 1. 129, 4. V, 55, 2. 68, 1. 72, 1. VI, 22, 1 (bis). 104, 3. VII, 4, 1. 36, 7. 38, 1. 55, 2. 56, 1. 79, 2. VIII, 31, 2. 62, 2. 105 1. — δυνατόν ἐστιν cum in-

finitivo praes. conjungitur IV, 87, 1; cum aoristo III, 42, 2. IV, 11, 3. VIII, 40, 3.

ταὐτὸ ἤδη ἐποίει αὐτοῖς νικᾶν τε — μηδὲ μάχεσθαι VII, 6, 2. *ἐν ὁμοίῳ κρίνοντες καὶ σέβειν καὶ μή* II, 53, 3.

ἐθίζω ὁμιλεῖν I, 77, 2. *εἴωθα.* Inf. praes.: I, 140, 2. 132, 5. 99, 1. II, 14. 45, 1. III, 38, 3. 39, 4. (84, 2). IV, 67, 3 (bis). 92, 5 (bis). 108, 3 (bis). V, 9, 1. 10, 5. VI, 58, 2. VII, 57, 8. VIII, 68, 4.

ἔχω. Inf. praesentis: I, 36, 4. 90, 2. II, 40, 3 *ὥςτε τολμᾶν — ἐκλογίζεσθαι.* 48, 2. III, 46, 3. IV, 83, 2. 85, 4. VII, 14, 3. VIII, 76, 5. Inf. aoristi: I, 137, 4. 143, 3. II, 37, 1. 65, 5. IV, 34, 3. V, 110. VI, 2, 1. 60, 2.

δόξα ἐστὶν — ὑμῖν μὴ χείροσι γενέσθαι II, 45, 2. *ἐπὶ πολὺ τῆς δόξης ἐποίει — τοῖς μὲν ἠπειρώταις μάλιστα εἶναι, τοῖς δὲ θαλασσίοις τε καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν* IV, 12, 3. *οὐ πρὸς δόξης — ἁμαρτάνειν — διαφθεῖραι — φείσασθαι — ἐπικλασθῆναι* III, 59, 1.

ἔξεστι et *ἔστι.* Inf. praes.: I, 35, 2. 37, 3. 77, 1. 138, 7. III, 39, 6. V, 18, 2. 18, 4. 41, 2 (bis). 47, 2. 47, 4. 47, 6. 68, 2. IV, 24, 3. VI, 18, 3. VIII, 18, 2. 46, 1. 53, 1. Inf. aoristi: I, 35, 1. 40, 2. 131, 2. III, 28, 1. IV, 17, 3 (bis). 18, 3. 65, 3. II, 63, 1. 77, 4. 81, 5. 97, 2. III, 46, 1 (bis). IV, 8, 3. 9, 2. 11, 2. V, 40, 2. VI, 34, 5. VII, 11, 3. 12, 3. 44, 5. 61, 1. 71, 4. VIII, 46, 4. 47, 1. 53, 4. 74, 3. 21, 2. 27, 2. 48, 4. 53, 1. 53, 4. 67, 2. 86, 2. — *ἐφ᾽ ἑαυτοῖς εἶναι — προφέρειν* VIII, 58, 4. *ἔνι γνῶναι* II, 40, 1. Similiter et *γίγνεσθαι* cum infinitivo aor.: IV, 68, 6. V, 93. Cognata sunt exempla, quae infinitivum ab *εἶναι* verbo una cum genetivo vel pronomine possessivo aptum habent: *οὐ πάσης πόλεως ἔσται ὑποδέξασθαι* (VI, 22, 3) vel *ἡμέτερόν ἐστι προτηρῆσαι, προεπιβουλεύειν — ἀντεπιβουλεύειν* (I, 33, 3). cf. I, 70, 2. 120, 3. III, 3, 1.

ἐνδέχεται I, 142, 4 (bis). 124, 2. VIII, 27, 3 cum inf. praes.

ἐπιτήδειον ἐλθεῖν VIII, 63, 3.

ἐπιμελές — εἰδέναι I, 5, 2 et IV, 67, 2.

ἐπισταμένους νεῖν VII, 30, 2.

εὔλογον ubique infinitivo praes. annectitur: VI, 76, 2 (quater). 84, 2.

εὔορκον cum praesente VI, 88, 3, cum aoristo V, 29, 3 (bis). V, 18, 10.

ἐπιχώριον ἄρξαι IV, 73, 2. μὴ χρῆσθαι, πράσσειν IV, 17, 2. *πάτριον* κτᾶσθαι I, 123, 1. ἀμύνεσθαι IV, 92, 2.

ἐπίπονον ἀφανίσαι III, 58, 2.

εὔπορον ἔχειν VIII, 48, 4. εὐπορία ἦν — ποιεῖσθαι IV, 52, 3. διιέναι IV, 78, 2. ἄπορον cum praesente IV, 26, 4; cum aoristo IV, 34, 2.

εὐπρεπές ἀποκρίνασθαι IV, 99. ἀπρεπές V, 111, 4 (perf. et aor.).

εὕρημα — διακινδυνεῦσαι V, 46, 2, fortuitum bonum illis esse fortunam belli periclitari.

καλὸν et *καλῶς ἔχει*. Inf. praes.: I, 81, 2. V, 59, 2. Inf. aor.: I, 38, 3. III, 55, 2. IV, 18, 3. VIII, 2, 1.

κακότης καὶ δειλία μὴ ἐπεξελθεῖν V, 100.

κόσμος (mos est) τοῦτο δρᾶν I, 5, 2.

τολμάω. Inf. praes.: I, 124, 2. III, 22, 4. VI, 86, 3. VII, 59, 2. VIII, 96, 2. Inf. aor.: I, 74, 4. 93, 3. II, 83, 2. III, 36, 2. 79, 1. IV, 28, 2. VI, 82, 4. VII, 21, 4. VIII, 24, 4.

κινδυνεύομαι cum infinitivo aoristi: II, 35, 1. III, 59, 2. 74, 2. VI, 40, 1. VIII, 78, 2. 91, 1. — IV, 57, 2 κίνδυνος — καταὐλήεσθαι. Quibus consimilis est III, 57, 3 δύο ἀγῶνας ὑπέστημεν — διαφθεῖραι — νὺν δὲ κρίνεσθαι.

λαγχάνω cum aoristo V, 21, 1 et V, 35, 2.

ἔτυχον πλεῖν III, 3, 2.

νόμιμον ἰέναι I, 85, 2. ἀποπλῆσαι VII, 68, 1. νομίζεται χρῆσθαι II, 15, 4.

ξύμφορον ἐπακοῦσαι II, 36, 3. ξυμφέρει δουλεύειν II, 63, 2.

ὅσιον ἀμύνεσθαι III, 56, 1.

πρεσβύτατόν ἐστιν — εὖ θέσθαι IV, 61, 4.

βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις V, 53, 2.

ῥᾴδιον. Inf. praes.: I, 99, 2. VIII, 87, 2 (perf.). Inf. aoristi: I, 82, 5. V, 63, 1. 64, 3. VI, 9, 3. VII, 44, 1. 47, 3.

σῶφρον cum praesente VI, 6, 4. VI, 29, 2.

περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, similia. III, 40, 6. 82, 6. IV, 117, 3 cum infinitivo aoristi.

χαλεπόν ἐστι. Inf. praes.: II, 44, 2. III, 59, 3. V, 104. VI, 38, 3. VII, 51, 1. Inf. aoristi: I, 22, 1. 142, 1. V, 74, 2. VI, 34, 4. VII, 87, 4. VIII, 68, 4.

χρήσιμον βασανίσαι, εὑρεῖν VI, 53, 3.

προτιμηθείη ἀποθανεῖν I, 133.

ὀφείλων bis cum aoristo IV, 19, 3.

προςδέονται δικάζεσθαι I, 77, 1.

φιλεῖ, fieri solet, vel ubi personaliter dicitur, facere solet, cum infinitivo praesentis: I, 78, 2. 141, 5. II, 62, 4. 65, 2. III, 42, 1. 81, 4. IV, 28, 3. 125, 1. V, 70. VII, 79, 2. 80, 3. VIII, 1, 5. Similiter *πέφυκε*: II, 64, 3. III, 39, 5 (bis). 45, 2. IV, 19, 3. 61, 4.

οἷόν τε. Infin. praes.: I, 91, 4. II, 44, 3. 60, 3. IV, 53, 3. VII, 42, 3. 47, 2 (bis). 78, 4. VIII, 92, 4. Infinitivus aoristi: I, 80, 2. 82, 5. IV, 22, 3. 32, 4. 69, 1. VI, 47, 2 (bis). 101, 1. VII, 4, 1. 14, 1. 20, 2. 42, 3. 60, 2. VIII, 2, 2. 60, 3.

πάρεστι cum praesente V, 103, 2 et VII, 65; cum aoristo IV, 19, 2. *παρατυχόν* I, 76, 3 et V, 60, 2 (aor.). *παρέχει* (contingit) — *ἀμύνασθαι* VI, 86, 4. *παρασχὸν ξυμβῆναι, ἐπαίρεσθαι* I, 120, 3. *περιγίγνεται* — *ναυμαχεῖν* II, 87, 4 et *προκάμνειν* II, 39, 3. *προςχωρήσῃ* — *ἐλθεῖν* IV, 59, 3. *ὑπάρχει* cum praesentis infinitivo I, 124, 1 et VII, 63, 2, cum perfecto I, 82, 5 et V, 9, 7, cum aoristo V, 9, 7.

ξυμβαίνει. Inf. praesentis: I, 95, 3. II, 38. 61, 2. IV, 99 (perf.). V, 26, 5 (bis). VII, 75, 1. VIII, 64, 3 (praes. et perf.). 82, 3. Inf. aoristi: I, 1, 2. 29, 3. 56, 1. II, 8, 3. 61, 2. III, 82, 9. IV, 6, 2. 62, 2. V, 10, 7. V, 92. VII, 57, 10.

προςήκει bis cum infinitivo praes.: VI, 14 et 16, 1.

δεῖ. Inf. praesentis: I, 39, 1. 68, 3. 73, 2. 81, 1. 84, 4. 123, 1. 129, 3. III, 39, 7. 40, 4 (ter). 47, 3. IV, 4, 2. 10, 4.

77, 1. VI, 21, 2. 68, 1. 68, 4 (bis). VII, 15, 1 (bis). 49, 2 (bis). VIII, 69, 3. 76, 2. Infin. aoristi: II, 24, 2. III, 40, 1. 61, 1 (bis). V, 53, 1. VII, 8, 3. 14, 3. VIII, 81, 3. 98, 2. Cum dativo et infinitivo jungitur II, 92, 4 *αἷς ἔδει παραγενέσθαι* et III, 102, 4 *ἕως τοῖς Ἀμπρακιώταις δέοι βοηθεῖν.*

χρή. Inf. praesentis: I, 9, 3. 10, 4. 40, 4. 69, 2. 78, 2. 82, 4. 119. 139, 4. 144, 4 et 144, 5 (quater). II, 11, 4. 44, 2. 54, 3. 64, 2. (III, 43, 3). III, 46, 4. 46, 5 (ter). 56, 4. 64, 2. IV, 29, 4. 68, 3 (bis). 68, 5 (bis). 125, 1. V, 61, 2. VI, 9, 1. 11, 5. 12, 1 (perf.). 22, 1—3 (quinquies). 25, 1 (ter). 38, 3. 49, 1 (bis). 49, 3. 57, 2. 85, 1. 91, 4. 91, 5. VII, 21, 1. 47, 2. 48, 6. 61, 1 (bis). 62, 3. 77, 1. VIII, 1, 4 (ter). 51, 1 (bis). 78, 2 (bis). 84, 3 (bis). 89, 3 (bis). 92, 10. 95, 3. *χρεών*: II, 61, 3 (bis). VI, 18, 1 (bis). 18, 2. — Infinitivus aoristi adjicitur: I, 40, 1. 80, 2. 91, 1. 143, 4, II, 4, 1. III, 11, 3. 53, 2. 56, 4. 62, 4. IV, 60, 1 (bis). 62, 1. 90, 4. 92, 3. 126, 3. V, 63, 2 (bis). VI, 9, 1 (bis). 22, 2. 23, 1. 60, 2 (bis). 72, 4. VII, 44, 1. VIII, 1, 4 (bis). 32, 3. 40, 3. *χρεών* V, 49, 3 (bis).

εἰκός. Infin. praes.: I, 10, 4 (ter). II, 62, 4. III, 55, 1 55, 2. VI, 80, 1. 85, 3. VII, 44, 2 (bis). Inf. aoristi II, 53, 3.

9) INFINITIVUS QUI SUPPLEMENTI VICE ITA ADJECTIVIS ADDITUR, UT IDEM VALEAT, QUOD LATINE SUPINUM IN *-u* VEL GERUNDIUM CUM PRAEPOSITIONE AD.

ἀδύνατος. Praes. inf.: I, 73, 3. 105, 3. 141, 5. II, 11, 4. 81, 1. 84, 2. 100, 1. III, 37, 1. 42, 4. IV, 129, 1. VI, 91, 2. VII, 15, 1. Inf. aoristi: I, 32, 4. 117, 3. III, 10, 3. 37, 5. IV, 12, 2. 84, 2. 85, 4. V, 33, 2. VI, 86, 2. 102, 2. VII, 43, 2. 64, 2. VIII, 56, 3. 66, 3. 68, 4.

δυνατός. Inf. praesentis: I, 139, 4 (bis). II, 28. III, 38, 3. 39, 1. 46, 1. 47, 3. IV, 66, 2. V, 21, 2. VIII, 44, 1. 76, 3. 76, 4 (bis). Inf. aoristi: I, 128, 5. 141, 5. II, 72, 4. 97, 5. III, 46, 1. 86, 2. VI, 86, 2. VII, 56, 2. VIII, 106, 3.

— Similiter dictum II, 44, 2 *οἷς ἔτι ἡλικίᾳ τέκνωσιν ποιεῖσθαι.*

σπείσασθαι ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι IV, 114, 2.

κύριος. Inf. praes. V, 63, 3. VIII, 5, 3 (ter). Inf. aor. IV, 18, 1.

αὐτοκράτορες ἥκουσι — ξυμβῆναι V, 45, 1.

ἄξιος. Inf. praes.: I, 76, 3. 75, 1 (perf.). II, 40, 1. III, 67, 3 (bis). Inf. aoristi: I, 70, 1. 138, 2. 142, 1. II, 53, 4. VII, 30, 3. — *ἀξιόχρεων — ὄντων δρᾶν* V, 13.

ἀρκούντως ἕξει — κρίνειν I, 22, 3.

βέλτιστος, ἄριστος, κράτιστος. Inf. praes.: VI, 39, 1. III, 38, 4 (bis). Inf. aor.: VIII, 68, 2.

βραδεῖς προνοῆσαι III, 38, 5.

βραχέα περιγίγνεσθαι V, 111, 2.

ἱκανός. Inf. praes.: I, 64, 1 (bis). 73, 3. 91, 3. 95, 4. 142, 2. 143, 5. II, 100, 4. III, 4, 2. 18, 2. 63, 2. VII, 31, 3. VIII, 11, 1. I, 90, 3 *ὥςτε ἀπομάχεσθαι.* Inf. aor.: I, 9, 3. 35, 4. II, 35, 3. 48, 2. III, 13, 1 (bis). 37, 1. VI, 68, 1. 102, 4. VIII, 79, 2. 86, 4.

δίκαιος. Inf. praes.: I, 40, 3 (bis). III, 40, 2. IV, 17, 4. Inf. aor. I, 40, 3.

δεινὸν ἀκοῦσαι I, 122, 3.

ἐπιτήδειος II, 20, 2 et VIII, 70, 2 cum aoristi infinitivo.

ἐπικαιρότατον χωρίον — ἀποχρῆσθαι I, 68, 4.

κακός bis cum aoristi infinitivo inveni VI, 38, 2, *ἥσσων* semel II, 60, 4.

καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι V, 1, 1.

ξυμφορώτατοι προςπολεμῆσαι VIII, 96, 4.

ὀξεῖς ἐπινοῆσαι — ἐπιτελέσαι — σώζειν — ἐπιγνῶναι — ἐξικέσθαι I, 70, 2.

σαφεῖς γνῶναι III, 13, 1.

ῥᾴους ἄρχειν V, 42. *ῥᾷστοι ἀμύνεσθαι* IV, 10, 3.

ταχεῖς ἰέναι I, 118, 2. *βασιλεῦσαι* I, 132, 5.

οἷός τε. Inf. praes.: III, 16, 1. 98, 1. IV, 27, 1. VI, 23, 1.

33, 4 (bis). VIII, 65, 3. 82, 3. Inf. aor.: I, 121, 3. 138, 4. IV, 69, 1. V, 9, 7 (bis). VI, 23, 1. 47, 2. VIII, 53, 4.

ὀλίγαι ἀμύνειν I, 50, 5.

ὅμοιοι προςμῖξαι IV, 126, 4.

τὸ πέλαγος *πολὺ* περαιοῦσθαι VI, 34, 4.

πρέποντα—ἀποκρίνεσθαι I, 144, 4. εἰπεῖν VIII, 72, 2.

ξυνετός — ἐπεξιέναι, νομίζειν I, 84, 3.

βέβαιος ὥςτ' ἐπελθεῖν III, 23, 5.

χαλεπός. Inf. praes.: VII, 51, 1. Inf. aoristi: III, 94, 4. VII, 14, 1. 44, 3. (I, 20, 1).

εὐμενής: παρέσχετε αὐτὴν (τὴν γῆν sc.) εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἕλλησιν II, 74, 2.

ξυνεμετρήθη ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ εὖ τελευτῆσαι II, 44, 1, ubi Popponis scripturam adopto.

Praesens ἀντίσχειν pro ἀντισχεῖν aoristo, qui vulgo traditur, Kruegerus scribit: I, 117, 3 ἀδύνατοι ὄντες ἀντίσχειν, I, 141, 5 δυνατοὶ ἀντίσχειν et VI, 91, 2 ἀδύνατοι ἔσονται ἀντίσχειν, sed mea quidem sententia sine justa causa; nam aoristus hic ubique melius praesente in sententiam quadrat, cum de rebus momentaneis agatur. Neque satis causae video, cur III, 10, 3, Poppone suadente, scribamus ἀμύνεσθαι pro ἀμύνασθαι, quod optime est dictum („konnten sich nicht erwehren“). Contra III, 28, 1 ἀποκωλύσειν, quod vulgo a δυνατοὶ aptum fertur, prorsus non habeo quo tuear, ita ut, abjecta omni cunctatione, aoristum restituam. Idem valet de III, 66, 1 ἀνταπέδοτε — πείσειν, ubi foedissima menda in verba scriptoris irrepsit, aoristo πεῖσαι in futurum corrupto.

10) INFINITIVUS QUI ABSOLUTUS DICITUR QUIQUE CUM *ΩΣΤΕ* ET *ΠΡΙΝ* SOCIATUR.

Infinitivus absolutus apud Thucydidem his locis reperitur: τὸ ξύμπαν εἰπεῖν I, 138, 4 et VII, 49, 4. δοκεῖν δέ μοι VIII, 64, 3 et VIII, 87, 5. ἑκὼν εἶναι II, 89, 5. IV, 98, 3. VI, 14. VII, 81, 3. ὅσον ἀποζῆν I, 2, 1. ὅσα βου-

λεύεσθαι I, 91, 4. τοσοῦτον ὅσον ἀνεγνωκέναι — μέλλειν III, 49, 3. ὅσα δοκεῖν VI, 25, 2. οἷον βουλεύσασθαι, μεταχειρίσαι VI, 12, 2. ὡς εἰπεῖν I, 1, 2. II, 50, 1. III, 38, 5. 39, 4. 82, 1. IV, 14, 3. VI, 30, 2. 72, 2. 82, 3. VII, 58, 5. 62, 2. VIII, 96, 3. ὡς λέγειν IV, 46, 3. ὡς ἀξιοῦν VII, 34, 5. ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι IV, 36, 3. ὡς παλαιὰ εἶναι I, 21, 2.

Neque eum infinitivum, qui ὥστε conjunctione instruitur, a simplicis infinitivi structura secreveris. Ac primum quidem tenendum est, infinitivi sensum persaepe non immutari, sive cum ὥστε ponitur, sive nudus adhibetur. Jam suo quodque loco permulta annotavimus exempla hujuscemodi, ut: ἑτοῖμος ὥστε μένειν (I, 28, 3). δεηθέντες ὥστε ψηφίσασθαι (I, 119). ἀφικομένης ἐπιστολῆς ὥστ᾽ ἀποκτεῖναι (VIII, 45, 1). σφᾶς αὐτοὺς παραδοῦναι τοῖς Ἀθηναίοις ὥστε βουλεῦσαι e. q. s. (IV, 37). προὐθυμήθη ὥστε ἀφεθῆναι (VII, 86, 3). ἐπαγγελλόμενοι ὥστε βοηθεῖν (VIII, 86, 6); quibus accedunt: I, 40, 3. 90, 3. 120, 2. II, 2, 4. III, 25, 2. 31, 2. 70, 3. 75, 1. 100, 1. 102, 4. IV, 46, 2. 65, 1. 104, 2. V, 17, 2. 27, 2. 37, 1. 61, 4. 64, 2. VII, 49, 1. 83, 1. VIII, 45, 3. 47, 2. 63, 2. 81, 1. 87, 2. 93, 3, alia passim. Hic mihi usus loquendi satis videtur demonstrare, infinitivum, qui ὥστε particulae adjicitur vel potius cui adjicitur ὥστε particula, primitus fuisse simplicem infinitivum, non vero, ut existimaverunt nonnulli homines docti, proprium suum locum tenere in enuntiatis consecutivis verbi finiti vice. Quin etiam in his enuntiatis infinitivus fuit genuinus, id quod apparet e studiis Baeumleinii (Untersuchungen über die griech. Modi p. 338 sqq.), Kuehneri (gramm. ampl. ed. tertiae § 584), Delbrueckii (De infinitivo graeco pag. 31 sq.). Rectissime enim Baeumleinius (pag. 340) dixit: „Auch wo der Infinitiv mit ὥστε eine Folge andeutet, ... auch da ist er ursprünglich und eigentlich Angabe des Ziels, das eine Handlung hat . . . Ueber das wirkliche oder nothwendige Eintreten kann der Infinitiv seiner Natur nach nichts aussagen; er nennt einfach eine Handlung und zwar mit ὥστε oder auch ὡς als Ziel einer

andern," quod aptissimo exemplo illustrat, cum pag. 41 sic pergit: „Deutlich tritt auch Xen. Cyrop. I, 4, 10 in *οὐ μέντοι δέομαί γε τούτων οὐδενός, ὥςτε σὲ κινδυνεύειν* hervor, dass der in *ὥςτε* mit dem Infinitiv enthaltene Gedanke nicht Gegenstand einer Aussage ist oder Bedeutung für sich hat, sondern als Gradbestimmung für das vorausgegangene Prädicat dient." (cf. Plat. Apol. pag. 37 C *εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι ὥςτε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι,* wenn ich schwachsinnig bin bis zur Unfähigkeit zu denken.) Quae cum ita sint, primigenius ille infinitivus cum *ὥςτε* conjunctus tempus prorsus non indicabat, sed genus solum actionis. Attamen cave, ne primariam hujus locutionis vim immutatam et integram per omnia saecula in lingua graeca sibi constitisse putes. Nam cum Graeci post *ὥςτε* conjunctionem et infinitivum et verbum finitum ponerent saepissimeque fieret, ut eadem sententia utriusque structurae evaderet, quid mirum, quod promiscue ambae constructiones adhiberi coeptae sunt et infinitivus magis magisque quasi indicativi vicarius fiebat? Optimum vero argumentum mihi *ἄν* particula infinitivo cum *ὥςτε* addita suppeditat. Nam etsi ceteros infinitivos, qui, ut vulgo dicitur, ab *ὥςτε* pendent, fere omnes eo modo explicare potes, quo vult Baeumleinius, hos, quibus accedit *ἄν*, non possumus non concedere eo ortos esse, quod Graeci consueverint *ὥςτε* particulae verbi finiti loco adjungere infinitivum. Equidem duos locos[11]) Thucydideos, qui praebent illud *ἄν*, aliter expedire nequeo: II, 49, 3 *τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκάετο, ὥςτε μήτε — ἀνέχεσθαι, ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν,* ut neque — sustinerent et libentissime in aquas gelidas se conjicerent. VII, 42, 4 *ὥςτε μηδ' εἰ μετέπεμψαν ἔτι ὁμοίως ἂν αὐτοὺς ὠφελεῖν,* ita ut ne si ar-

[11]) IV, 29, 3. 73, 3. 76, 4 et 97, 3 alius sunt generis, quia in obliqua oratione locum tenent, ita ut verbum finitum hic pariter in infinitivum est mutatum atque in aliis quoque sententiis secundariis, veluti II, 13, 4 *οἷς χρήσεσθαι.* II, 102, 2 *ὅτε ἀλᾶσθαι.* II, 24, 2. IV, 98, 3. V, 28, 1. 63, 3. VI, 24, 3. 64, 5. 72, 2. VII, 47, 3. VIII, 2, 1. 27, 3. 43, 4. 48, 5. 72, 2.

cessissent quidem (sc. Syracusani Gylippum), ipsos amplius aeque juvare potuisset. Praeterea infinitivus *ὥςτε* vocula instructus, nisi verbi finiti natura quasi ornatus esset, numquam cum *οὐ* negatione conjungi posset. At exstant talia exempla ut V, 40, 2 *ὥςτε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.* VIII, 76, 6 *ὥςτε οὐδὲ τούτους χείρους εἶναι,* quibus Poppo in editione majore adjecit Eurip. Phoen. 1358. Hel. 108. Plat. Apol. pag. 26 D. Lys. 21, 18. Isocr. 12, 255. Is. 11, 27. Dem. 9, 48. 18, 283.

Sed enumeremus jam exempla Thucydidea, quae nudum infinitivum cum *ὥςτε* praebent. Infinitivum praesentis invenies: I, 34, 2 (bis). 41, 1 (bis). 76, 3. 84, 3. 91, 3. 121, 4. 124, 3 (bis). II, 40, 3 (bis). 40, 4. 49, 3. 51, 4. III, 21, 1. 43, 2. 44, 3. IV, 64, 1. 78, 4. 81, 1. 132, 2. 132, 3. V, 34, 2. 40, 2. VI, 12, 1 (perf.). 77, 2 (ter). VII, 6, 3 (bis). 11, 3. VIII, 45, 2. 46, 5. 54, 3. 76, 4. 87, 2. 90, 5. 104, 4; aoristi infinitivum: I, 12, 1. 36, 3. 49, 6. 50, 3. 54, 3. 129, 8. 136, 1. III, 108, 1. IV, 22, 3. 79, 2. V, 35, 4. VIII, 66, 3. 108, 1.

Quod de *ὥςτε* cum infinitivo diximus, valet de *πρίν* ejusque structura. Nam et hanc particulam primitus ita cum infinitivo conjunctam esse, ut hic vim haberet nominis verbalis (*πρὶν ἀπελθεῖν* vor dem Weggehen, *πρὶν πολιορκεῖν* vor der Belagerung), docet praesentis infinitivus, qui jam apud Homerum sic adhibetur: *τ* 475 *οὐδέ σ᾽ ἔγωγε* | *πρὶν ἔγνων, πρὶν πάντα ἄνακτ᾽ ἐμὸν ἀμφαφάασθαι.* Etenim si infinitivus a *πρίν* aptus verbi finiti vice poneretur ideoque temporum notationem contineret, numquam a praesente formari deberet, sed semper a themate aoristi depromendus esset. Attamen negatio *οὐ* et particula *ἄν,* quae nonnumquam adjiciuntur infinitivo, documento sunt, infinitivum ex quadam parte esse vicarium verbi finiti; aliter enim non expediveris talia enuntiata, ut Herod. I, 140 *οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς πρὶν ἂν ὑπ᾽ ὄρνιθος ἢ κυνὸς ἑλκυσθῆναι.* Eurip. Hel. 322 *πρὶν δ᾽ οὐδὲν εἰδέναι, τί σοι πλέον λυπουμένῃ γένοιτ᾽ ἄν;* Apud

Thucydidem post *πρίν* conjunctionem nudum solum infinitivum inveni et praesentis quidem: I, 39, 1. 39, 2. 68, 2. II, 67, 3. III, 24, 2. 64, 2. IV, 4, 1. V, 41, 3. 60, 5. 84, 4. VI, 29, 1, aoristi: I, 20, 3. 78, 1. 125. 141, 1. II, 12, 2. 13, 1. 53, 2. 53, 3. 56, 1. 93, 1. III, 94, 4. IV, 4, 2. 72, 1. 78, 5. 83, 3. 85, 2. 104, 3. 125, 2. 135 (bis). V, 8, 3. 9, 4. 45, 4. 65, 3. VI, 4, 3. 11, 1. 29, 2 (ubi Bekkerus conjunctivum scribit). 49, 1. 76, 1. VIII, 36, 1. 50, 4. VIII, 42, 1; quibus adde *πρότερον ἤ* cum infinitivo aoristi: I, 69, 4. II, 40, 2. VI, 34, 4. VIII, 45, 5.

§. 5. DE ACCUSATIVO CUM INFINITIVO.

In hujus structurae exemplis enumerandis hunc sequar ordinem, ut primum accusativos cum inf., qui artissime cum regente verbo cohaerent, afferam, tum eos congeram, qui in oratione obliqua a supplendo verbo apti sunt.

1) VERBA DICENDI.

ἀγγέλλω. Inf. praes.: III, 110. I, 91, 2. IV, 25, 4. V, 63, 2 (perf.). VIII, 26, 1. 94, 1. *ἐςηγγέλθη ἐλπίδα εἶναι* III, 3, 3.

κηρύσσω δώσειν IV, 116, 2. *ἐπικηρυκεύεται — εἶναι* VII, 83, 1.

βοάω: *ἀποκτείνειν* VIII, 86, 1. *διεβόων — κινδυνεύσειν* VIII, 78, 2. *ἐπιβοῶντες καλὸν εἶναι* VII, 70, 7.

δηλόω. I, 67, 3 et IV, 38, 1 cum inf. praesentis.

ἀποσημαίνω. *ῥάδιον εἶναι* IV, 27, 4. *αὐτοὺς ἂν ποιῆσαι* ib.

ἀποφαίνω. *ἀποδώσειν, ὠφελήσειν* VIII, 45, 5.

γράφω — οὐ γιγνώσκειν, λέγειν IV, 50, 2. *ἐγγράψας ξυγγνώμην εἶναι* VIII, 50, 2.

ἀποκρίνομαι. Inf. praesentis: I, 28, 3. I, 145. V, 32, 5. VI, 88, 3. Inf. futuri: I, 28, 3. I, 145. VI, 50, 1. Aor. cum *ἄν* VI, 50, 1.

λέγω. Inf. praesentis: I, 67, 2. 69, 4. II, 13, 2 (bis). 41, 1. III, 32, 1. 70, 2. IV, 22, 2 (bis). 70, 3. 78, 4 (bis). V, 46, 1. VI, 6, 3. 52, 1. 64, 5 (ter). 79, 1. 80, 3. VII, 3, 1. 21, 2. 68, 1. VIII, 12, 2. 70, 2. 78, 1. Inf. perfecti: III, 116, 2. 78, 4. V, 49, 2. Inf. aoristi: I, 9, 2 (quater). 13, 2 (bis). 138, 5. 134, 1 (ter). II, 93, 3. 98, 2. 77, 4. 20, 1. 47, 2. 57. 102, 4. III, 25, 2. 96, 1. 113, 4. 116, 2. IV, 24, 4. V, 74, 2. VI, 56, 1. 2, 1. VII, 21, 2. Inf. futuri: III, 32, 1 (bis). VI, 64, 5 (ter). VIII, 93, 2 (bis).

εἶπον. Inf. praesentis: I, 87, 3. 9, 3. VI, 83, 3. Inf. praesentis cum *ἄν*: VII, 35, 2. Inf. perfecti IV, 23, 1. Inf. perfecti cum *ἄν* V, 46, 3. Infin. futuri I, 91, 3. V, 30, 5.

ἀντιλέγω. I, 28, 3 (fut. et praes.). V, 49, 2 (perf.).

ἰσχυρίζεται — *ἔσεσθαι* III, 44, 2.

ὁμολογέω. IV, 62, 1 (praes.). V, 45, 2 et 46, 1 (*ἥκειν*). II, 5, 4 (aor.). II, 95, 2 (fut.).

προεῖπον. I, 26, 2 *χρήσεσθαι*. IV, 85, 1 *πολεμήσειν*.

προλέγω μὴ ἂν γίγνεσθαι I, 139, 2.

ὑπεῖπον II, 102, 4 (praes.).

φημί. Inf. praesentis: I, 91, 4. 90, 4 (ter). 90, 2. 72, 2. 41, 1. 85, 2. 87, 1. 137, 2. II, 81, 1. III, 60. IV, 3, 3. 27, 3. 28, 2. 36, 1 (bis). 68, 3. 68, 5. 78, 3. 78, 5. 83, 1. 98, 1. IV, 120, 1. V, 7, 2. 17, 3. 30, 2. 30, 4. 35, 4. 45, 3. 46, 1. 48 (bis). 49, 3. 55, 1. VI, 10, 1. 25, 1. 39, 1 (ter). 48, 1. 49, 1. 49, 3. 64, 4. 84, 3. 87, 2 (quater). VII, 21, 1. 47, 3. 48, 5. 48, 6. 49, 2. 49, 4. VIII, 40, 3. 43, 3. 45, 5. 46, 3 (quinquies). 78, 2. 84, 3. 91, 2. 92, 4. 92, 7. 92, 10. III, 54. Infin. perfecti: I, 67, 2. 70, 5. V, 35, 4. VI, 39, 1. 82, 3. VIII, 27, 2. 48, 5. Infin. futuri: I, 118, 3. 137, 2. II, 54, 3. 65, 4. 73, 3 (bis). III, 27. IV, 28, 3. 28, 4 (bis). 48, 1. 78, 4. 83, 3. 98, 1. 114, 2. 118, 1. 122, 1. 122, 2. V, 27, 3. 30, 2. 35, 4 (bis). 39, 2. 40, 1. 46, 4. 111, 1. VI, 44, 4 (bis). 72, 3. 48, 3. VII, 48, 4. VIII, 27, 1. 27, 2. 29, 1. 32, 3. 82, 2. 87, 2. 91, 2. Infin. aoristi: I, 37, 2. 38, 1. 39, 1. 73, 3 (bis). 74, 3 (bis). 90, 4. 138, 7. II, 5, 4 (bis). III, 62, 1 (bis). 65, 1. 66, 2. IV, 83, 3. 98, 1 (bis). 120, 1 (bis). V,

49, 3. VII, 5, 2. VIII, 87, 5. Inf. aoristi cum ἄν: V, 32, 3. VI, 39, 1. VII, 50, 4. Infinitivus praes. c. ἄν: VI, 17, 5. VIII, 46, 3.

φάσκω. II, 54, 1. III, 70, 3. IV, 120, 3. 120, 4. V, 43, 3 (bis) cum inf. praesentis; I, 136, 1 et III, 111, 2 cum perfecto; II, 85, 4. IV, 120, 4 (bis). V, 42, 3. VIII, 46, 5 (bis). VIII, 91, 1 cum futuro; V, 49, 1 et VIII, 54, 3 cum aoristo.

ψηφίζομαι. εἶναι I, 88. λελύσθαι I, 88.

χράω. I, 123, 2 ξυλλήψεσθαι. V, 16, 5 εὐλάξειν. — ὁ δ' ἀνεῖλεν αὐτοῖς νίκην ἔσεσθαι I, 118, 3 et II, 54, 3.

δικάζειν. εἶναι I, 28, 2. εἶναι — ἀδικεῖν V, 31, 4. Similiter ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν I, 95, 3 et 128, 2.

αὐχέω — ἀπεῶσθαι — ἡσσῆσθαι II, 39, 3.

ἀπειλέω — ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν VIII, 33, 1.

τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο — μὴ ἂν πεισθῆναι V, 49, 4. (I, 2, 3 καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι διὰ τὰς μετοικήσεις τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξηθῆναι, Ullrichio suadente, legendum esse puto.)

παραίνεσις ἐγίγνετο — καλὸν εἶναι V, 69, 2.

ἔρις ἐγένετο — ὠνομάσθαι II, 54, 2.

ὄμνυμι, similia cum infinitivo futuri junguntur: IV, 74, 3 (bis). 88. V, 38, 1 (ter). V, 50, 1. VI, 72, 4. VIII, 75, 2 (quater).

ὑπισχνοῦμαι, ὑποδέχομαι, ὑποτείνω, similia: I, 123, 2. II, 5, 4. 101, 4. III, 66, 2. V, 37, 5. VII, 1, 3. VIII, 5, 4. I, 58, 1 ἐςβαλεῖν. II, 29, 4. VIII, 81, 3 (bis). VIII, 48, 1 cum futuro. πίστιν δοὺς V, 45, 2.

ἐπαιτιάομαι, ἐν αἰτίᾳ εἶχον, alia hujusmodi. Infinitivus praesentis: VI, 76, 3. III, 13, 6; perfecti IV, 85, 4; aoristi V, 16, 5. 65, 6. VII, 81, 1.

οὐκ ἀποδέξωνται (vituperabunt) ἐπιγνῶναι, ἀνατεθῆναι III, 57, 1.

ἐπικαλέω, ἐγκαλέω — εἶναι II, 27, 1. παραβαίνειν IV, 123, 1.

καταστήσαιτε ἂν προςφέρεσθαι I, 140, 6.

διδασκαλίαν ποιούμενος — εἶναι II, 42, 1. διδασκόμενος μὴ εἶναι σωτηρίαν VIII, 54, 1.

μαρτυρίῳ ἐχρῶντο μὴ ἂν — ξυστρατεύειν III, 11, 2.

προέχομαι, πρόσχημά ἐστι: ἂν γίγνεσθαι I, 140, 5. μὴ προδώσειν V, 30, 3.

ὑπελάμβανον (Schol. ἀντέλεγον, ἐκ διαδοχῆς ἀπεκρίνοντο) οὐ χρεὼν εἶναι V, 49, 3. δίκαιον εἶναι IV, 106, 1.

2) VERBA COGITANDI, PUTANDI, COGNOSCENDI.

ἀξιόω. Inf. praesentis: II, 55, 1. 81, 3. III, 37, 5. V, 41, 2. VII, 34, 5. IV, 80, 2 (perf.). Inf. aoristi IV, 72, 3.

οὕτως *ἐδοκιμάσθη* καλῶς ἔχειν II, 35, 3.

ἡγοῦμαι. Inf. praesentis: I, 70, 4. II, 60, 4. 60, 2. III, 3, 1. 37, 2. 42, 2. 112, 5. IV, 56, 1. 106, 1. 130, 5. 117, 2. V, 1, 1. 97 (ter). 105, 1. VI, 11, 5. 14. 37, 1. 53, 2. 89, 3. 92, 3. VII, 34, 7. VIII, 66, 3. Inf. perfecti: I, 21, 2. 124, 3. III, 68, 1. Inf. aoristi: I, 23, 5. 70, 4. Inf. futuri: I, 39, 2. II, 44, 3. III, 115, 3. IV, 9, 3. 117, 2. V, 98. (108.) VI, 33, 2. 102, 1. VII, 18, 2. 77, 5. VIII, 2, 1. 44, 1. 92, 11. Inf. praesentis cum ἄν: I, 2, 1. II, 89, 3. III, 42, 2. 53, 1. V, 36, 3. Inf. aoristi cum ἄν: II, 81, 4. III, 42, 2. IV, 80, 2. 121, 2. V, 8, 2. 108. VI, 34, 6 (ter). VII, 34, 7. VI, 40, 1 (bis).

καταφρονῶν — κἂν προαισθέσθαι III, 83, 2.

λογίζομαι. IV, 73, 4 (praes.). VIII, 2, 3 (perf. c. ἄν). IV, 28, 4 (ter). VI, 18, 4. VIII, 2, 3 (fut.). ἀναλογισμὸς ἦν — ἐγνῶσθαι III, 36, 3.

μνημονεύω II, 47, 2 (aor.). μέμνημαι δίκαιον εἶναι VI, 12, 1.

νομίζω. Inf. praesentis: I, 25, 3. 42, 1 (bis). 59, 1. 64, 1. 69, 5. 70, 1. 76, 2. 82, 4. 84, 3. 84, 4 (bis). 91, 4. 93, 2. 107, 4. 124, 2. 126, 3 (bis). 127, 1. 138, 5. 145. II, 35, 2 (bis). 36, 3. 63, 1. 65, 2. 77, 1. 84, 2 (bis). 86, 3. 87, 2 (bis). 90, 2. 94, 1. 100, 4. III, 9, 1. 22, 5. 30, 2. 42, 1. 44, 2. 58, 4. 68, 3. 111, 2 (bis). IV, 18, 1. 18, 2. 21, 2.

27, 2. 29, 2. 44, 4. 57, 2. 58, 1. 61, 1. 68, 2. 73, 1. 82. 86, 3. 83, 3. 87, 2 (bis). 91, 2. 96, 4. 99. 123, 1. 125, 1. 127, 1 (bis). 129, 1. 128, 2. V, 8, 1. 9, 6. 9, 7. 13. 16, 3 (bis). 17, 1. 21, 2. 30, 3. 31, 5. 42, 3. 43, 3. 46, 5. 49, 3. 60, 2. 71, 1. 71, 3. 111, 4. VI, 8, 3. 9, 2. 12, 2 (ter). 14. 16, 1. 18, 7. 23, 2. 82, 3. 86, 4. 87, 3 (bis). 91, 3. 91, 4. 91, 6. 92, 5. VII, 6, 1. 8, 1. 18, 3. 34, 6 (bis). 34, 7. 42, 3. 48, 1. 56, 1. 59, 1. 68, 1. 69, 2. 73, 1. 74, 1. 77, 6. 81, 6. 86, 1. 86, 2. VIII, 41, 1. 42, 2. 47, 1. 54, 3. 75, 3. 79, 2. 80, 1. 94, 1. 96, 2. 106, 3. (VIII, 71, 1.) — Infinitivus perfecti: I, 52, 3. 123, 3. 124, 2. II, 3, 1. 94, 1. 62, 3. IV, 68, 1. 108, 2. 128, 2. V, 11, 2. 42, 3. 60, 4. VI, 8, 3. 57, 2. 91, 5. 93, 1. VII, 18, 4. 69, 2. 69, 4. VIII, 15, 1. 56, 5. 109, 1. Infinitivus futuri: I, 93, 4 (bis). 105, 3 (bis). II, 2, 4. III, 13, 2. 13, 5. 68, 1. IV, 2, 2. 21, 1 (bis). 69, 3. 79, 1. 120, 2. (V, 7, 3). V, 29, 2. 34, 2. 44, 1. 57, 1. 71, 3 (bis). 111, 1. VI, 24, 1. 18, 7. 57, 2. 86, 4. VII, 18, 2. 28, 3. 36, 3 (bis). 56, 1. 81, 6. VIII, 1, 3 (bis). 5, 5 (bis). 15, 1. 48, 5. 71, 1. 75, 3. 100, 2. Inf. aoristi: I, 1, 2. 10, 4. 128, 1. III, 24, 1. 65, 1. IV, 18, 3. 63, 1. 116, 2. V, 1, 2. 29, 3. 31, 4. VI, 61, 4. VII, 17, 2. 40, 2. — Praesens c. ἄν: I, 57, 3. 140, 5. III, 95, 1. IV, 19, 2. 29, 4. 31, 3. 73, 2. V, 11, 2. 16, 1. 17, 1. 22, 2. 32, 2. 37, 2 (bis). VI, 18, 7. 22, 3. 28, 2. 34, 2. IV, 73, 2 ἂν τίθεσθαι — ξυμβαίνειν (Bekk.). — Inf. aoristi cum ἄν: I, 72, 2. II, 36, 3. 70, 3. 81, 3. 87, 3. III, 94, 2 (bis). IV, 69, 1. 99. 117, 1 (bis). V, 8, 3. VI, 14 (bis). 96, 1. 102, 4. 103, 2. VII, 8, 2. VIII, 47, 1. 68, 3. VIII, 2, 1. — Infinitivus futuri c. ἄν: II, 80, 5. V, 82, 4. VIII, 25, 4. VIII, 71, 1.

οἶμαι. Infin. praesentis: I, 20, 4 (bis). 69, 3. 71, 1. 77, 2. 141, 6. II, 21, 3. 35, 3. 60, 4. 62, 2. 81, 5. 85, 2. 89, 1. III, 45, 5. 46, 4. 113, 1. 113, 2. IV, 28, 2. 32, 1. 48, 1. V, 107 (bis). VI, 10, 1. 36, 1. 36, 3. 61, 1. 77, 2. 91, 3. VII, 42, 4. VIII, 92, 7. 95, 2. Inf. perfecti: II, 85, 2. 94, 1. V, 40, 2 (bis). VI, 32, 3. VII, 67, 3. VIII, 92, 7 (bis). Infin. futuri: I, 33, 3. 70, 2. 141, 6. 143, 5. II, 89, 2.

III, 31, 2. 39, 4. 39, 6. 46, 2. 53, 1 (bis). IV, 18, 2. 26, 3. 55, 4. 59, 2. 62, 2. 63, 1. 70, 2. 73, 1. 85, 2 (bis). 114, 3. 115, 2. V, 10, 3. 14, 2. 38, 4. 89, 1. VI, 17, 2. 58, 2. 77, 2. 87, 4. 88, 1. 92, 1. VII, 13, 3 (bis). 37, 1. 84, 1. VIII, 65, 2. V, 105, 1 *λελείψεσθαι.* — Inf. aoristi I, 20, 2. — Infin. praesentis cum *ἄν*: I, 10, 2. 10, 3. 70, 3. — Infin. aoristi cum *ἄν*: I, 70, 3. 76, 3. II, 83, 2. IV, 28, 2. VI, 69, 3. VII, 40, 2. 72, 3. VIII, 66, 4. 103, 1.

παρίσταταί μοι. Inf. praes. VI, 34, 8. 68, 3. 78. Infin. aoristi c. *ἄν* VI, 34, 8.

πιστεύω. Praesens: II, 22, 1. 62, 5. V, 7, 2. VIII, 71, 1. Futurum: I, 32, 2. 131, 2. III, 4, 4. IV, 92, 7. V, 105, 2. 106, 1. 104 (bis). Aoristus c. *ἄν* IV, 108, 4.

ἀπιστέω. Infinitivus praes. IV, 40, 2. Infin. perfecti VIII, 1, 1 (ubi codices exhibent *ἄν*). Inf. futuri: II, 101, 1. VI, 49, 2. Inf. aoristi: I, 10, 1.

πίστιν καὶ βεβαιότητα ποιησάμενοι μηδὲν βουλεύσειν IV, 51.

ὑποτοπέω, ὑποπτεύω, similia. Inf. praesentis: III, 43, 1. 53, 2. IV, 126, 1. V, 35, 3. VI, 61, 3. I, 51, 1. 132, 2. Inf. perfecti: I, 20, 3. Inf. futuri: II, 5, 3. V, 31, 3. IV, 51. III, 43, 3. Inf. aoristi: III, 24, 1. VI, 75, 3.

ὑπονοέω ἐςπέμπειν IV, 30, 2. *προςεπεστάλθαι* I, 132, 6.

φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι V, 105, 2.

ἐν φρονήματι ὄντες ἡγήσεσθαι V, 40, 3.

δοκεῖ μοι et *δοκέω* (videtur mihi, videor). Inf. praesentis: I, 3, 2. 9, 2. 10, 1. 36, 1. 39, 1. 70, 1. 75, 2. 77, 1. 77, 3 (ter). 79, 2. 83, 1. 87, 2. 91, 4 (bis). 95, 3. 102, 1. 118, 2. 122, 3 (ter). 126, 4. 128, 5. 132, 3. 138, 6, 141, 1. II, 3, 2. 11, 2. 18, 2. 65, 4. 35, 1. 34, 3. 28. 43, 1. 81, 5. 85, 1. 102, 1. 102, 2. III, 9, 2. 12, 2. 13, 5. 35. 53, 2. 56, 2. 57, 2. 81, 3. 92, 3. 95, 3. IV, 3, 3. 10, 1. 11, 3. 23, 1. 27, 4. 59, 1. 75, 1. 81, 1. 81, 2. 85, 3. 92, 2. 118, 7. V, 10, 4. 12. 15, 1. 40, 3. 41, 3. 43, 1. 44, 2. 46, 5. 47, 13. 60, 3. 83, 2. 84, 1 (bis). 85, 2. 112, 2. VI, 9, 1. 13, 1. 17, 1 (bis).

22, 1. 24, 3. 25, 3. 26, 1. 27, 2. 33, 1 (bis). 34, 2. 53, 3. 60, 1. 60, 2. 61, 2. 68, 1. 71, 2. 76, 2. 88, 3. 89, 5. 92, 1 (bis). 99, 2. 100, 1. 104, 4. VII, 1, 4. 5, 2. 11, 3. 34, 3. 36, 5. 43, 2. 47, 2. 51, 2. 56, 2. 60, 3. 66, 1. 67, 1. 69, 3. 73, 2. 77, 2. VIII, 1, 4. 4. 27, 5. 33, 3. 36, 2. 48, 3 (ter). 51, 2. 56, 3 (bis). 70, 2. 73, 3. 82, 2. 90, 2. 92, 9. 96, 1. Infinitivus perfecti: I, 3, 3. 87, 2. 143, 2. II, 8, 3. IV, 14, 2. VII, 75, 1. VIII, 40, 2. 94, 1. Infin. futuri: I, 44, 2. 91, 4. II, 20, 2. 79, 1. V, 14, 1. 50, 3. 53, 2. 59, 4. VI, 24, 2. VII, 41, 2. VIII, 24, 5. 89, 4. 54, 2. *δόκησις* — *ἐμβαλεῖν* II, 84, 1. *παρέξειν* IV, 55, 3. Infinitivus aoristi: I, 9, 2. 9, 3. II, 8, 2. I, 70, 1. 120, 4. 81, 2. II, 17, 2 (bis). 21, 1. 62, 1. III, 36, 3. 38, 4. 66, 1. IV, 74, 3. V, 7, 3. 72, 1. VI, 18, 4. 24, 2. 61, 1. 88, 2. VIII, 24, 4. 56, 3. 86, 3 (bis). 87, 4. — Infin. aoristi cum *ἄν*: I, 22, 1. II, 18, 3. III, 11, 3. IV, 104, 1. VI, 61, 2. 55, 3. III, 89, 4. 95, 1. VI, 11, 2. 18, 8. 37, 3. VII, 73, 2. — Inf. praesentis c. *ἄν* II, 41, 1. VI, 38, 4. — Infinitivus perfecti cum *ἄν* II, 102, 5.

γιγνώσκω. I, 43, 2. 69, 3. II, 62, 4. III, 48. V, 82, 3. VI, 18, 8. *αἱ γνῶμαι ἔφερον* — *ἀδικεῖν τοὺς Ἀθηναίους καὶ πολεμητέα εἶναι* I, 79, 2. *διαγιγνώσκω* — *λελύσθαι* — *ἀδικεῖν* I, 118, 3. *ἐνίκησε* (sc. *ἡ γνώμη*) — *εἰρῆσθαι* II, 54, 2. *προκαταγνόντες* — *εἶναι* III, 53, 4. — *καταγνοὺς ἑαυτοῦ* — *μὴ περιέσεσθαι* III, 45, 1. *εἶναι* VII, 51, 1. *προγιγνώσκω ἂν περιγενέσθαι* II, 65, 9.

πυνθάνομαι. Inf. praes.: I, 132, 4. III, 70, 4. IV, 24, 2. 29, 1. 105, 1. VI, 75, 2. VII, 1, 2. 25, 2. Inf. perfecti V, 55, 3.

εἰκάζω ὁμοῖα εἶναι II, 54, 3. *ἀναβῆναι*, *ὀλιγωρεῖν* V, 9, 2.

ἐπαιρόμενοι προέχειν ἔστιν ὅτε I, 25, 4.

πείθων ἐμαυτὸν — *λέγειν* VI, 33, 1.

3) VERBA SENTIENDI.

αἰσθάνομαι — *οὐκ ἂν πείθειν* V, 4, 5. *δύνασθαι* VI, 59, 3.

προδειξάντων ἡμῶν — *ζημίαν κεῖσθαι* III, 47, 2.
κατάδηλοι ὄντες — *μὴ ἂν βούλεσθαι* IV, 47, 1.
φαίνομαι. I, 32, 3 (aor.). V, 14, 3 (praes.). I, 44, 2 (perf.). II, 3, 2 et VII, 4, 4 (fut.).

Sermo obliquus a verbis vel longius distantibus vel e sola dictionis consequentia subaudiendis pendens saepius apud Thucydidem invenitur et reperitur quidem in ejusmodi oratione obliqua:

1) *infinitivus praesentis.* I, 28, 2. 91, 4 (bis). 131, 1. 136, 3. II, 13, 5. 53, 3. 71, 2. 72, 3. 80, 1. III, 3, 3. 31, 1 (praes. et perf.). 31, 2. 94, 4 (bis). IV, 16, 3 (perfectum ter positum). 29, 3. 62, 1. 73, 5. 78, 4 *εἰδέναι, ἀξιοῦν.* 87, 3 (ter). 97, 2 (quater). 98, 2 (bis praesens, semel perf.). 98, 4 (bis). 98, 5 (bis). 114, 3 (praes. et perf.). 114, 4 (perf.). 114, 5 (bis). V, 22, 2. 30, 5 (perf. et praes.). 41, 2. 45, 2. 46, 2. 46, 3. 55, 1 (bis perfectum usurpatum). 55, 2 (bis). 59, 5. 61, 2. 63, 1. 63, 3. VI, 6, 4. 25, 3 (bis). 48, 1. 49, 1 (bis). 49, 2. 60, 3. 72, 2 (perf.). 72, 4. 99, 3. VII, 21, 2. 47, 3. 48, 3 *εἰδέναι.* 48, 5. 48, 6 (ter praes., semel perf.). 73 ,2 (bis praes., perf. semel). VIII, 12, 1. 27, 2 (ter). 43, 4. 46, 1. 48, 4. 48, 5. 48, 6. 51, 1. 63, 3. 76, 2 sqq. (septies praes., ter perf.). 83, 2. 86, 5 (bis). 92, 4. 98, 2 (perf.).

2) *infinitivus aoristi.* I, 91, 4. 136, 4. II, 71, 2. III, 3, 3. 65, 1. IV, 3, 2. 68, 4. 68, 5. 98, 3. 98, 4. 114, 3. 114, 4. V, 16, 5. 30, 4. 35, 4 (bis). 36, 2. VI, 72, 2 (ter). 72, 4. VII, 5, 3. 18, 3. VIII, 72, 2. 86, 5.

3) *infinitivus futuri.* I, 28, 2. II, 20, 3 (quater). 29, 5. III, 2, 2. 75, 2. 92, 3. 94, 3. 94, 4. IV, 3, 3. 8, 5. IV, 8, 6 (bis). 27, 2. 46, 3. 68, 5. 98, 3. V, 42, 2. 45, 2. 49, 4 (bis). 56, 2. 63, 3. VI, 25, 3. 48, 1. 49, 2. 49, 3 (ter). 50, 4. 64, 2. 72, 4 (bis). VII, 4, 5 (bis). 5, 3. 32, 1. 36, 5 (novies). 42, 6 (ter). 48, 2. 48, 4 (ter). 48, 6. 56, 2 (bis). 83, 1. VIII, 27, 2. 32, 3. 48, 5. 83, 2. 86, 5. 76, 2 sqq. (ter). 88 (bis).

4) *infinitivus praesentis cum ἄν.* I, 136, 3. IV, 3, 3. 24, 3. 29, 3 (quater). 73, 2. 73, 3. 78, 4. 98, 3. 108, 1. 114, 4. V, 30, 4. 60, 5. VI, 64, 2. 72, 4. VII, 21, 3. VIII, 46, 2. 48, 6.

5) *infinitivus aoristi cum ἄν.* I, 136, 4. II, 93, 2. III, 92, 3. IV, 73, 3 (bis). 78, 4. 114, 4. V, 7, 3. 36, 2 (recte enim Poppo et Kruegerus ἄν scribarum errore omissum restituunt). 37, 2. VI, 49, 2 (ter). 72, 4. 96, 2. VII, 21, 3. 36, 5. 42, 5. 48, 2. 51, 1. VIII, 43, 4. 48, 1. 71, 2. 81, 3.

Notatu digni sunt ei loci, in quibus infinitivus praesentis significationem imperfecti habet, id quod novies apud Thucydidem inveni: I, 9, 2 *λέγουσι δὲ — τυγχάνειν αὐτὸν φεύγοντα.* I, 3, 2 *δοκεῖ δέ μοι οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπὶ πλεῖστον ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι — καλεῖσθαι Ἕλληνας.* Cf. II, 18, 2. IV, 104, 1. IV, 21, 1. V, 49, 3. II, 54, 1. V, 29, 4. VIII, 86, 2.

III, 70, 3 contra Heilmanni vestigia premere nequeo, cum sic locum vertit: „Und verklagten nunmehro fünf andere der reichsten Einwohner, welche Pfähle aus des Jupiters und Alkinous Tempelhöfen gehauen haben sollten.“ Graecis enim hominibus *τέμνειν* vere est praesens rei repetitae et continuatae, quam etiam in oratione directa praesente tempore exprimi necesse est: *οὗτοι τέμνουσι χάρακας,* quod Haasius bene interpretatione sua exsecutus est, cum dicit: „crimini dans, quod ex Jovis et Alcinoi sacro agro vitium statumina praeciderent.“

Plura vero dicenda sunt de infinitivo praesentis pro futuro usurpato. Usus hic praesentis cum non sit alienus a Graecorum oratione recta, in obliqua optimo jure ponitur. Ut enim graece dicitur: *μιᾷ νίκῃ ναυμαχίας κατὰ εἰκὸς ἁλίσκονται* (I, 121, 3) vel *καὶ εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία,* ita potest eodem jure praesens in talibus enuntiationibus usurpari: I, 127, 1 *νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥᾷον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων.* VII, 8, 1 *νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν.* III, 52, 2 *λέγοντα εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἑκόντες τοῖς Λακεδαι-*

μονίοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρήσασθαι, τούς τε ἀδίκους κολάζειν, παρὰ δίκην δὲ οὐδένα. VII, 56, 2 *τούς τε γὰρ ἄλλους Ἕλληνας εὐθὺς τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ φόβου ἀπολύεσθαι* e. q. s. Persuasionis firmitatem, cui res futura jam facta videtur, praesente sic indicat scriptor, ut dicat, si ea quae in sententia secundaria contineantur, efficiantur, necessario consequens esse, ut res in primaria significata eventum habeat. Ac nobis quidem, qui perinde loquimur, nihil id habet offensionis, sed cavendum est, ne Graecos non minus quam nos illo usu delectari putemus, id quod Herbstio videtur accidisse, cum in libello de Cobeti emendationibus Thucydideis pag. 18 sic statuit: „Thucydides hat in den Fällen, die hier in Betracht kommen können, nur da ein Präsens für ein Futurum, wo in einem Beisatze eine andere Handlung daneben gestellt ist, durch die das Präsens zu einer relativen Zeit wird.“ At si hoc praeceptum (si quidem recte a me intellegitur) premere volumus, concedendum erit, post omnem sententiam condicionalem omneque participium, quod hujusmodi sententiam continet, infinitivum praesentis futuri loco poni posse. Quod procul a vero abesse facile exemplis demonstrabo. Herbstius *προφέρειν* infinitivum, qui est I, 93, 2, notionem futuri habere dicit, sed luce est clarius, *προφέρειν* idem tempus indicare quod *εἶναι* in eadem periodo, ergo esse infinitivum praesentis. Sic jure Arnoldius, Kruegerus, Boehmius judicaverunt, et Haasius, cum ipse praesens tempus magis aptum putet quam futurum, bene hunc locum sic in latinum sermonem transtulit: „Tum etiam ipsos, quando rebus nauticis operam dare coepissent, magnopere proficere in acquirenda potentia.“

IV, 127, 1 Cobetus *διαφθερεῖν* legere proposuit (Novae lectiones pag. 366), Herbstius propter participium *καταλαβόντες* tuetur *διαφθείρειν*. Sed quomodo fit, ut illud participium praesenti sensum futuri supponat? Ideone praesens („als relative Zeit“, ut Herbstii verbis utar) positum est, quod addito *καταλαβόντες* scriptor barbaros sic secum reputantes facit: „*εἰ καταληψόμεθα, διαφθείρομεν*, wenn wir

ihn einholen, so vernichten wir ihn sicher"? At cum tantum momenti tribuendum non sit participio, quippe quod notionem secundariam contineat neque ullius sit ponderis, *διαφθείρειν* non in futuri loco est positum: sin futurum desideras, *διαφθερεῖν* legendum erit. Sed ne desiderabis quidem futurum, ubi primum *καταλαβόντες* non de re futura, sed praeterita dictum acceperis: „Barbari autem magna vociferatione ac tumultu ingruebant, existimantes, eum fugere et a se, qui jam eum assecuti essent, interfici."

Hic igitur, ubi praesens in sententiam optime quadrat, nihil opus est conjectura; VIII, 75, 2 vero cum post quatuor futura *δημοκρατήσεσθαι* — *ὁμονοήσειν* — *διοίσειν* — *ἔσεσθαι* nec opinato praesens *ἐπικηρυκεύεσθαι* inveniatur, accipiendum est id, quod Reiskius et Cobetus proposuerunt, scribendum scilicet *ἐπικηρυκεύσεσθαι*. Equidem, examinatis et perpensis verbis Thucydidis, nihil inveni, quo praesens excusarem. Etenim si pro *οὐδέν* dictum esset *μηδέν*, sic rem expedires, ut statueres ex *ὥρκωσαν* decerptam esse notionem imperandi vel officio obligandi: „neve aliquid cum illis transigerent" (cf. V, 45, 2. VI, 52, 2, alia passim sub vocibus *σπένδομαι, ξύγκειται, ξυνθῆκαί εἰσιν*). Nam saepissime apud Thucydidem verba dicendi cogitandique in notionem voluntatis, consilii, cohortandi transeunt, verba voluntativa, derivata significatione, proxime accedunt ad illa, quod optime docent exempla: I, 26, 3 *προεῖπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξένους ἀπαθεῖς ἀπιέναι, εἰ δὲ μή, ὡς πολεμίοις χρήσεσθαι*. VIII, 93, 2 *λέγοντες τούς τε — τετρακοσίους ἔσεσθαι, τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείρειν μηδ' ἐς τοὺς πολεμίους ἀνῶσαι*, quae verba Haasius false interpretatus est, recte Heilmannus. Sed illo loco, quem nunc tractamus, quominus hanc explicationem sequamur, impedit *οὐδέν* negatio. Quis autem Floeckio[12]) (pag. 15) credat, scriptorem constructione, quae verbis volun-

[12]) Observationes Thucydideae grammaticae. Dissertatio inaug. Marburgi 1872.

tativis est propria, uti, quasi dixisset: *καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι ἐβούλοντο*? At Herbstius aliter expedire studuit, cum l. l. pag. 17 sic pergit: „In der vierten Stelle VIII, 75, 2 ist *πολέμιοί τ' ἔσεσθαι* ganz wie jenes *κακώσειν* und *οἴσειν*, und *ἐπικηρυκεύεσθαι* muss folgen, weil es sich hier, wie der Zusammenhang lehrt, gar nicht von der Zukunft, sondern von der Gegenwart handelt; die samischen Demokraten schwören, den Vierhundert in aller Zukunft feind zu sein und auch jetzt keinen Herold zu Unterhandlungen mit ihnen abzusenden; diese Unterhandlungen, die hier abgewiesen werden, rücken ganz in die Gegenwart, wenn man bedenkt, dass zu dem Ende schon Gesandte von den Vierhundert (cap. 72, 3. 77, 4) nach Samos unterwegs waren." Sed vereor, ne erraverit vir doctus: nam vere non de re praesente agitur, sed de futura, cum legati CCCC virorum non jam adessent in castris Samicis. Quin etiam, si Herbstio assentiris, exspectaveris praesentia pro *δημοκρατήσεσθαι*, *ὁμονοήσειν*, *διοίσειν*, *πολέμιοι ἔσεσθαι*, propterea quod haec omnia propius ad praesentem rerum statum se applicant, quam illud *ἐπικηρυκεύεσθαι*: jam enim favent classiarii plebi, sunt concordia conjuncti, gerunt bellum contra Peloponnesios, ardent odio CCCC virorum. Attamen, cum hoc potissimum spectarent Thrasybulus et Thrasyllus, ut jurejurando milites obstringerent, ut quem animum tunc haberent, eum in omne tempus servarent, futurum bene in usum vocatum est, praesens ferri nequit. Quam ob rem, quamvis concedam Herbstio, Cobetum nimium fuisse in Thucydide castigando, quin hac in re eundem recte judicasse censeam retineri non possum: rectissime futurum restituit idemque recte praesens tempus et futurum persaepe permutata contendit esse (cf. Novae lect. pag. 365 et 406. Madvigius l. l. pag. 38 sqq.). Cum in aliorum scriptorum libris, tum in Thucydidis historia grassata est ea labes, qua ne optimi quidem codices carent (cf. I, 50, 12. 107, 35. 114, 27. II, 5, 32. 12, 26. 29, 34. 84, 25. 84, 27. IV, 76, 26. 117, 19. 118, 9. V, 16, 22. 107, 10. 111, 6. VII, 48, 30. 62, 8. 83, 3. VIII, 6, 23. 23, 16. 24, 23. 46, 19². 48, 13². 76, 8).

Similiter III, 95, 1 *ἐδόκουν* cum futuri, non cum praesentis infinitivo conjungendum est: nempe de praesentibus non agitur neque firmitas persuasionis indicari potest, ubi *ἢ κἂν βίᾳ προςαχθῆναι* ab eodem *ἐδόκουν* pendet. Itaque scribendum est *στρατεύσειν*, nisi praeferas, quod Kruegerus suadet, post *φιλίαν* inserere *ἂν* particulam.

Floeckius (pag. 16) vituperat Bekkerum, quod V, 38, 1 futuri formam *ἀμυνεῖν* praesenti praeferendam putaverit; sed caute prudenterque, ut solet, Bekkerus, codicum auctoritate neglecta, rationem secutus est. Ille quidem: „Infinitivus praesentis, inquit, idcirco defendi potest, quia actionem exhibet, quae ad id tempus, quo erat jusjurandum, proxime se applicat, quoniam ea rerum conditio jamjam aderat, in qua praestandum erat auxilium; cetera autem, quae futuri infinitivi exprimunt, ad remotius tempus futurum pertinent“: sed quis est quin videat, hoc argumentum plane carere probandi vi? Neque enim *πολεμήσειν* ad remotius tempus futurum quam *ἀμυνεῖν* pertinet, cum utraque actio prorsus efficiat unam, neque omnino probanda est haec minuta in futuro determinando subtilitas, quae aeque a veritate atque a simplicitate declinat: futuri infinitivum se ad ea quoque tempora applicare, quae subsunt praesenti et tantum non adsunt, docent exempla, ut VI, 24, 3 *ἐν τῷ παρόντι οἴσειν*. VII, 38, 2 *αὖθις ἐπιχειρήσειν*.

Contra VI, 88, 7 *ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ αὐτῶν ξυμπολεμεῖν* nulla emendatione indiget, quia *ἐπαγγελλομένων* voluntatis aliquid habet: „ultro per legatos se promptos esse nuntiaverunt ad belli societatem ineundam, erklärten sich bereit, erboten sich den Krieg mitzuführen.“ Cum enim Thucydides non ita verba legatorum quam propensum civitatum animum respicit, simplicem infinitivum verbo adjungit, quasi *πρόθυμοι ἦσαν* dixisset, quam structuram bene illud *ὥςτε βοηθεῖν* ex eodem verbo aptum (VIII, 86, 6) probat.

Hac significationis permutatione fit, ut *ὑπισχνοῦμαι* tum futuri, tum aoristi et praesentis infinitivo annectatur: quoties

est merum verbum promittendi, scriptor verba ejus qui promittit per accusativum cum infinitivo refert[13]; ubi vero magis ad officii subeundi, ad suscipiendi significationem vergit, ita ut propensum hominis spondentis animum exprimat, simplex infinitivus in usum vocatur.

Cf. Hom. *Z* 93 καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
ἤνις, ἠκέστας, ἱερευσέμεν.
K 39 δείδω, μὴ οὔ τίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον,
ἄνδρας δυςμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθών.

Praesentis infinitivus legitur apud Homerum *B* 112. *I* 19. *K* 39. *Y* 84. λ 291, aoristus, qui raro usurpatur, est apud Xenophontem Anab. I, 2, 21 et II, 3, 20. In Thucydidis libro uno loco dubitaveris, futurine infinitivum, an aoristi ex ὑπισχνεῖσθαι pendere dicas: I, 58, 1 ὑπέσχοντο αὐτοῖς, ἢν ἐπὶ Ποτίδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςβαλεῖν. Cum vero ὑπισχνοῦμαι saepissime futurum, aoristum rarissime recipiat, cumque solemnis jurisjurandi formula maximi sit momenti, ἐςβαλεῖν futurum potius existimaveris.

Jam perventum est ad ea exempla, quae aoristum pro futuro videntur exhibere. De hac quaestione tam multa a viris doctis sunt prolata, praeter ceteros a Madvigio in dissertatione illa, quam saepe laudavimus, ut de re notissima disserere supersedere possimus; attamen, cum in nonnullis Madvigio assentiri nequeam, alia vero, quae recte disputavit, novis forsitan argumentis confirmaturus sim, addam perpauca. Et primum quidem imperiosius rem transigit Madvigius (pag. 41), rejecto infinitivo aoristi post ὑπισχνοῦμαι, ὑποδέχομαι et ὁμολογέω verba, a quibus non alienam esse hanc structuram modo demonstravimus. Deinde, quod de infinitivi praesentis usu dicit, non est probandum. Praesens enim ab iisdem verbis aptum idem Madvigius non respuit, sed longe aliis causis commotus ac nos. Sic enim (pag. 37) ratiocinatur: „Den Gegenstand eines Versprechens oder einer

---

[13]) cf. Hom. ϑ 347. *Z* 93. 274. *N* 366. 368. *X* 114. δ 6. λ 291.

Uebereinkunft nicht bestimmt aus der Gegenwart in die Zukunft heraustreten zu lassen, ist etwas ganz Anderes als eine Form zu gebrauchen, die dem Sprachgefühl zufolge die entgegengesetzte Zeit bezeichnet", atque in annotatione affert exempla, quibus demonstret, post *οὐκ ἔφη* infinitivum praesentis per *ἐναλλαγήν* pro futuro adhiberi. At nos quidem, qui quam moderate Graeci hunc loquendi usum admiserint bene scimus, verisimilius putamus e significatione voluntatis verborum regentium ortam esse illam structuram. Quodsi haec in dubitationem vocas, conferas quaeso Xen. Anab. I, 3, 8 *οὐκ ἔφη ἰέναι* cum *ἰέναι οὐκ ἤθελε* (ib.) vel *οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν* (I, 3, 10) et respicias versum illum Aristophanis *κἂν μὲν μὴ φῇ μηδ' ἐθελήσῃ* e. q. s. (Aves 555), quae satis superque probant, *οὔ φημι* idem valere quod *οὐκ ἀξιόω*, i. e. nolo, ideoque easdem structuras admittere. Quae cum ita sint, servandus est post *οὐκ ἔφη* non solum praesentis infinitivus, ut Xenoph. Anab. I, 3, 7 et IV, 5, 15 *πορεύεσθαι*, quod temere Cobetus ad futuri formam redigere suadet, sed etiam aoristus, sicuti Thucyd. V, 22, 1 *οὐκ ἔφασαν δέξασθαι*, quem locum non debebat sollicitare Dobreeus. — Similiter sunt expedienda VIII, 80, 2 *τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι*, Byzantii per legatos eis significabant se esse paratos ad defectionem faciendam, Byzanz erbot sich abzufallen (cf. VI, 88, 7 *ἐπαγγελλομένων — ξυμπολεμεῖν*), neque secus explicanda IV, 99 *ἀποκρίνασθαι, ἀπιόντας καὶ ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαιτοῦσιν*. Heilmannus quidem et Haasius haec verba reddunt, quasi *ἀπολαβεῖν* esset futurum, sed quis est quin videat, in verbo *ἀποκρίνασθαι* latere vim cohortandi, ut in praecedentibus verbis *ἀπεκρίναντο, εἰ — ἀποφέρεσθαι*? Hunc igitur in modum vertendus est locus: „Honestam vero speciem habere, si responderent: e suo agro discedentes reciperent ea quae repeterent, sie sollten zunächst ihr Gebiet räumen und dann erst, was sie beanspruchten, nehmen."

Ubi vero *φημί, λογίζομαι* et quae eis cognata sunt verba significationem dicendi putandique integram servaverunt simul-

que infinitivus ad rem futuram spectat, aoristus ferri nequit, sed aut futurum est rescribendum aut ἄν particula restituenda. IV, 120, 2 vel Floeckius (pag. 28), qui ubique fere aoristum licitum putat esse, necessitate cogitur Madvigio assentiri in substituendo *τρέψεσθαι* pro inepto illo *τρέψασθαι*, quamquam idem sibi temperare non potest, quin contra Madvigium dicat: „Minime vero, inquit, hoc uno loco, ubi lectio non est constans, evincitur, aliis etiam locis aoristi infinitivos esse falsos." At mihi quidem falsae hujusmodi scripturae gravissimo sunt testimonio, librarios plane inepte *α* et *ε* in formis infinitivorum miscuisse, ergo Madvigium et Cobetum optimo jure rationis auctoritati plus tribuere quam scribarum neglegentiae. Hoc uno loco nihil contra alios aoristos evinci Floeckius ait; sed quid quod apud Thucydidem I, 10, 2 *περαιώσασθαι*, in aliorum scriptorum libris manu scriptis *συγκαταβιώσασθαι*, *προςάξασθαι*, *ὑπακούσασθαι*, alii barbarismi inveniuntur? Sed satis de hac re jam supra disputatum est; pergamus ad alium locum, quem Madvigius correxit, Floeckius ut genuinum defendit.

Dico IV, 28, 4 *λογιζόμενος δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσασθαι.* Floeckius quidem (pag. 22): „Quae vero, inquit, ad hunc locum Madvigius monuit (l. l. pag. 40 ann. 30) tantum absunt, ut mihi prorsus persuadeant hic *χειρώσεσθαι* esse scribendum, ut magnopere admirer hanc variationem scriptori nostro propriam;" sed oblitus est, hanc admirationem argumentis confirmare. Mihi quidem Madvigius prorsus persuasit, futurum *χειρώσεσθαι* restituendum esse, propterea quod in *λογιζόμενος* participio mera et integra cogitandi vis inest. Eisdem nisus argumentis VIII, 5, 5 *ἀποκτενεῖν*, I, 26, 3 *χρήσεσθαι*, III, 46, 2 *παρασκευάσεσθαι*, IV, 21, 1 *δέξεσθαι*, III, 36, 1 *βιάσεσθαι*, V, 36, 2 secundum Elmslejum *ἥκιστ' ἄν*, VI, 24, 1 secundum Bekkerum, Madvigium, Kruegerum, Popponem (quem satis constat non esse nimia in corrigendo audacia) *μάλιστ' ἄν* rescribo. Qui vero fieri potuerit, ut

Floeckius (pag. 28) haec verba *νομίζων ἢ — ἀποτρέψειν ἢ μάλιστα οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι* defendat, plane non intellego, neque quin post *κρατῆσαι* (II, 3, 2) excidisse *ἂν* statuam retineri possum. Contra II, 24, 1 *ὑποτοπῆσαι* recte se habere Floeckius (pag. 28) et Pfuhlius (pag. 26) bene docent: aoristo enim significari tempus praeteritum, ut sic vernacule reddideris infinitivum: „Sie wären auf die Vermuthung gekommen." VIII, 66, 4 *ἂν* vocula, quae cum *ᾤετο* iniit societatem, simul referenda est ad infinitivum *τραπέσθαι* facileque subauditur.

Addendum est aliquid de *ἐλπίζω* ejusque cum infinitivo consociatione, quae maxime variat. Conjunguntur enim *ἐλπίζω* formulaeque cognatae, ut *ἀνέλπιστός ἐστιν, ἐλπίς ἐστι, ἐλπίδα ἔχω*, similia

1) *cum praesentis infinitivo*: IV, 9, 4. 13, 1. 24, 3. VI, 87, 4. 16, 2 (perf.). VII, 41, 2.

2) *cum praes. inf. et ἂν particula*: III, 84, 3. VII, 73, 2.

3) *cum aoristi infinitivo*: IV, 13, 1. 24, 3 (Monacensis G et Palatinus E praebent *χειρώσεσθαι*). 80, 1. VII, 21, 2. VI, 33, 6. IV, 70, 3. II, 80, 1. V, 9, 5. 102. VIII, 40, 3. VI, 87, 4. (VI, 24, 2 codicis G scripturam *προςκτήσεσθαι* praetuleris.)

4) *cum inf. aor. et ἂν particula*: I, 127, 2. II, 20, 1 (bis). 53, 3. III, 30, 1. 30, 2. V, 39, 1. VII, 61, 2. VIII, 71, 2. II, 51, 4.

5) *cum infinitivo futuri*: I, 1, 1. 11, 1. 107, 3. II, 71, 1. 75, 1. 84, 1. 90, 3. IV, 8, 3. 9, 4. 43, 3. 105, 1. V, 28, 2. 40, 2. VI, 15, 1. 20, 2. 56, 3. 71, 2. 90, 3 (bis). VII, 38, 2. 77, 4. 80, 3. VIII, 23, 4. 44, 1. 99, 2. VIII, 1, 2. I, 138, 2. VII, 48, 2. II, 21, 1. VIII, 48, 1 (bis). 89, 1 (bis). VII, 47, 1. III, 3, 3. II, 85, 3. VI, 24, 2 (ter). III, 32, 2 *παραβαλεῖν* utrum futurum sit, an aoristus in dubio versatur.

Quod ex hac exemplorum serie facile collegeris, *ἐλπίζω* non esse merum verbum cogitandi, sed habere insuper vim verbi *ἐφετικοῦ*, et Euripidis versu, qui legitur in Oreste (52) *ἐλπίδα ἔχομεν ὥςτε μὴ θανεῖν* probatur et optime con-

firmatur pervestigationibus etymologicis Curtii, qui radicem ϝελπ ad βούλομαι, latine volo, volup, pertinere docet (cf. Grundzüge d. gr. Et. ed. 3 pag. 248 et 61). Nihil igitur mirum, quod idem verbum tum simplici infinitivo se annecti patitur, tum accusativo c. inf. adjungitur, ita ut ἐλπίζω ποιεῖν vel ποιῆσαι ab ἐλπίζω ποιήσειν vel ποιῆσαι ἄν pariter differat atque in nostro sermone: ich hoffe es zu thun, ab ich hoffe, ich werde es thun: si illud usurpaveris, ad cupiendum magis spectas, sin hoc, putandi notionem affers. Qua explicatione probata, non opus erit variorum infinitivorum discrimina minuta subtilitate perquirere, sed omnia se ipsa enucleabunt. — Nescio an superfluum sit dicere omnium verborum exspectandi structuras ad eandem legem revocari, veluti ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι IV, 135, 2. ἀνάγκην προςγενέσθαι IV, 120, 3. ἀπροςδοκήτοις μὴ ἄν ποτέ τινα σφίσιν ἐπιθέσθαι VII, 29, 2. (cf. III, 12, 2. VII, 20, 3. III, 2, 1. III, 26, 3. I, 90, 4. II, 11, 2. 18, 3. IV, 9, 3. 55, 1. 58, 3. V, 6, 3. VIII, 9, 3. 79, 3. I, 120, 3. VIII, 28, 2. I, 120, 3.) Huc pertinent: ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι μὴ ἄν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους II, 11, 2. πιστὸν ἔχοντες ἄν περιγενέσθαι — οὐ βέβαιον μὴ οὐ προαναλώσειν I, 141, 4. βεβαιότεροι ἄν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν III, 11, 1. διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἄν ὑφ' ἑτέρων αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι VI, 18, 3.

Restat, ut de infinitivo aoristi post verba vaticinandi adhibito nonnihil afferam. Quam Madvigius (l. l. pag. 44) primo loco protulit hujus structurae explicationem, cum dicit infinitivum aoristi ideo verbis illis addi, quod futuri notio in verbo ipso jam sita sit, eam amplecti non possum, quia tum maxime ut post ὄμνυμι, ὁρκόω, προγιγνώσκω, προεῖπον, ὑπισχνοῦμαι et ἐλπίζω (ubi haec significationem dicendi et putandi integram servaverunt) exspectaveris sive futurum sive aoristum cum ἄν vocula. At alteram explicationem profert idem Madvigius longe simpliciorem multoque rectiorem: χράω ex analogia verborum jubendi cum infinitivo aoristi et praesentis jungi. Certe omnia quae apud Thucydidem inveni exempla, uno excepto, de quo statim

dicendum erit, probant *χράω* aliisque vaticinandi verbis illam vim inesse. Neque exceptio, quam dico, III, 96, 1 *χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ τοῦτο παθεῖν* (sc. *ἀποθανεῖν*), a regula principali, ad quam infinitivi usum dirigendum existimamus, discedit. Nam licet jubendi nihil in hac enuntiatione insit, tamen pro futuro non est positus aoristus, propterea quod pendet e simili notione destinandi, quasi dictum esset: „*εἱμαρμένον ἦν αὐτῷ τοῦτο παθεῖν.*" Plane igitur congruit hic locus cum eo, qui legitur apud Sophoclem in Oedipode Rege (711):

χρησμὸς γὰρ ἦλθε Λαΐῳ ποτὲ . . .,
ὡς αὐτὸν ἥξοι (Schneidew. *ἕξοι*) *μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν*,

nisi quod Thucydides brevius est locutus. Sed Sophocles ipse Oed. Col. v. 969

εἴ τι θέσφατον πατρὶ
χρησμοῖσιν ἱκνεῖθ', ὥςτε πρὸς παίδων θανεῖν

breviorem eloquendi modum adhibuit, omninoque *θέσφατόν ἐστιν* et alias vaticinandi formulas saepissime a Graecis cum aoristi vel praesentis infinitivo conjungi satis notum est (cf. Hom. δ 561. κ 473). Id vero potissimum nostram explicationem commendat, quod *ὥςτε* additur infinitivo et dativus cum verbo regente copulatur: nam si *χράω* vere esset verbum dicendi, quod Floeckius (pag. 30) contendit, accusativum cum infinitivo recipere deberet.

§ 6. DE ACCUSATIVO C. INF. QUI EX ANALOGIA ORTUS EST.

Pergamus jam ad eam infinitivi structuram, in qua nullus est nexus inter verbum regens et accusativum subjecti, infinitivus autem certum tempus non indicat, ita ut perinde a simplici infinitivo atque a genuino accusativo cum inf. differat: V, 90 *χρήσιμον μὴ καταλύειν ὑμᾶς — εἶναι τὰ εἰκότα —*

πείσαντα ὠφεληθῆναι. Quam adulterini accusativi cum infinitivo conjuncti constructionem ex analogia genuini ortam esse nemo negabit. Nam lingua, postquam post longum temporis spatium accusativo cum inf. assuevit, facile eo pervenit, ut vel simplicis infinitivi subjectum, quoties a verbi finiti subjecto discrepuit, accusativo notaret, quem usum vel in simplici infinitivo latius patere satis constat (*δέομαί σου πρόθυμον εἶναι*). Sic accusativus *κατ' ἐξοχήν*, ut dicunt grammatici, factus est casus subjectivus infinitivi idque veterrimis jam temporibus, quippe qui apud Homerum usitatissimus sit (cf. Albrechtii dissertationem pagg. 25, 27, 28, 31, 32, 53). Declaretur res exemplo ex Homero petito. *Εὔχομαι* verbum nudus sequitur infinitivus, ubi congruunt subjecta verbi finiti et infiniti, ut *O* 372

εἴ ποτέ τίς τοι εὔχετο — νοστῆσαι;

simulac vero is qui precatur non est idem, pro cujus salute aut pernicie fiunt preces, novum subjectum statim accusativo indicatur, sicuti *ξ* 423:

ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσι
νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.

Rectissime Albrechtius (pag. 39) observat, in talibus formulis personam, de qua rogatum proferatur, ex analogia verborum dicendi accusativo notatam esse, sed idem false ejusmodi verba in numero verborum dicendi posuit: sunt enim verba rogandi ideoque necesse est, ut a dicendi verbis, quae verum accusativum cum inf. recipiunt, diligenter secernantur. Quae cum ita sint, sequitur, ut potissima veri accusativi cum inf. conjuncti nota desit adulterino, hoc dico, ut infinitivus vim enuntiandi non habeat neve certo tempori adstringatur. — Quae apud Thucydidem illius structurae inveni exempla, haec sunt:

βούλομαι. Inf. praes.: I, 44, 2. 139, 3. 140, 4. II, 5, 2. III, 3, 1. 51, 2 (bis). 65, 2. 86, 2. IV, 132, 2. V, 7, 1. VI, 9, 2. VII, 35, 2. 48, 1. 49, 1. 51, 1. 53, 1. VIII, 29, 1.

92, 10. 92, 11. Inf. aoristi: I, 87, 1. II, 29, 1. 29, 4. III, 36, 4. 65, 2. IV, 47, 1. V, 91, 2. VI, 36, 1. 78, 2.

ἐθέλω. VIII, 92, 11 (bis praes.).

βουλεύομαι ἐξελθεῖν μηδένα II, 74, 1.

γνώμη ἐστί, γιγνώσκω, similia. Inf. praes.: I, 62, 2. VI, 47, 2. Inf. aoristi VIII, 67, 1 (ter). VI, 47, 2.

δοκεῖ μοι (decerno). Inf. praes.: I, 125 (bis). III, 30, 1. IV, 15, 1. V, 77 (ter). V, 79 (quinquies). VIII, 8, 3. 11, 2. Inf. aoristi V, 79 (quater). V, 77 (quater).

ψηφίζομαι. Inf. praes.: V, 27, 2. 34, 1 (bis). 47, 7. VI, 13, 2. 26, 1. 27. VIII, 15, 2. 54, 2. 97, 1. 97, 2.

ἀξιόω. Inf. praes.: I, 42, 1. 135, 1. IV, 3, 2. 40, 1. 65, 4. 86, 2. V, 35, 5. VIII, 50, 4. 56, 4. Inf. aoristi: I, 119. III, 58, 1. 66, 2. V, 41, 1.

ἐπισκήπτομεν — γενέσθαι σωτῆρας — ἐλευθεροῦντας — διολέσαι III, 59, 4.

ἀποκρίνεσθαι IV, 99 (praes. et aor.).

δόμεν αὐτοὺς ὀμόσαι V, 77, 2.

ἐνεῖναι — τὰς νήσους δουλεύειν VIII, 43, 4.

εὔνοιαν ἔχουσα — πρᾶξαι ἡμᾶς, ἃ ἐπινοοῦμεν II, 11, 2.

ἐπιθυμοῦντας V, 36, 3 (aor.).

ἀγώνισμα εἶναι — μηδὲ καθ' ἕτερα αὐτοὺς διαφυγεῖν VII, 59, 1.

ἐπεμέλοντο VI, 54, 6 (praes.).

ἔλεγον — πλεῖν αὐτὸν — μὴ κατασχεῖν VI, 29, 3. *ἐλέγετο — ἐλθόντας — ἄρχειν — ξυλλέγειν* VIII, 67, 3.

κήρυγμα ἀπειπών, similia. *μένειν — ἀπιέναι* IV, 105, 2. *πολιτεύειν* IV, 114, 1.

ἐσήμηνεν ἐπεξαγαγόντας — ἐξισῶσαι V, 71, 3.

ἐπαγγείλαντες VI, 56, 1 et *παραγγέλλω* V, 71, 3 cum praes.

ἐποτρύνωσι τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι VII, 25, 1.

ξυγχωρῆσαι τοὺς ἄλλους οἰκεῖν III, 75, 1. *ὥςτε ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι* V, 116, 2.

ξυγγνώμη ἐστὶ — τοὺς Ἀθηναίους πλεονεκτεῖν — προνοεῖσθαι IV, 61, 4. (cf. V, 88.)

παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς γίγνεσθαι I, 137, 2.

ἔπραξαν ὥςτε Ἀργείους σπονδὰς — ποιήσασθαι V, 78.

φυλάσσω cum infinitivo praesentis: III, 23, 1. VII, 17, 1. 77, 5; *φυλακὴν εἶχε* II, 69 (bis).

ἔσχε I, 73, 3 (praes.).

παύσαντες τὸ μὴ προςελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὁλκάδα VII, 53, 4.

ἀνταπαιτῆσαι III, 58, 1 (aor.).

παραινέω, similia. VIII, 46, 1 (praes. et aor.). V, 38, 4 (praes.). V, 69, 1 (aor. et praes.). V, 69, 2 (praes. et aor.).

ἐπεσπάσατο V, 111, 3 (bis aoristus usurpatur).

ἐπικρατούντων V, 46, 4 (praes.). *κρατοῦντες ὥςτε μὴ αὐτίκα ἀνοίγεσθαι* IV, 104, 2.

κατέστησαν μηδένα τρέπεσθαι — φεύγειν II, 84, 2.

τὸν νόμον εἶναι τοῖς Ἕλλησιν IV, 98, 2 (praes.).

ὅσιον εἶναι III, 56, 1 (praes.).

ἀνάγκη VII, 14, 1 (praes.).

διαμάχεται λόγους μὴ διδασκάλους πραγμάτων γενέσθαι III, 42, 2.

σπονδὰς ποιεῖσθαι, similia. Inf. praes.: III, 114, 3 (bis). IV, 16, 1. 16, 2 (ter). 16, 3 (bis praesens totidemque perf.). V, 47, 3 (bis). 47, 4 (bis). 47, 5. 47, 6 (bis). 47, 9. 47, 12. 47, 13. V, 18, 1 (quater). 18, 2. 18, 4. 18, 5 (bis). 18, 7. 18, 8. 18, 9. 18, 10. VIII, 37, 1 (bis). 37, 2. 37, 3 (quinquies). Inf. aor.: III, 114, 3. IV, 16, 1. 16, 3 (bis). V, 47, 9. 47, 12. V, 18, 8.

ξυμβαίνω. IV, 66, 3. 69, 3 (praes.). II, 70, 2. IV, 46, 2. IV, 66, 3. 69, 3 (aor.).

ξυνηνέχθησαν γνώμη — εἶναι IV, 65, 1.

ξυγκεῖσθαι κρατεῖν βασιλέα VIII, 52, 2.

ὁμολογίαν ποιοῦνται ὥςτε δέχεσθαι αὐτοὺς — ἀποστέλλειν Μυτιληναίους, Πάχητα μήτε δῆσαι μηδένα μήτε ἀνδραποδίσαι μήτε ἀποκτεῖναι III, 28, 1. IV, 118, 8 et 9 (ter praes., semel aor.).

ξυνθῆκαι σπονδὰς εἶναι VIII, 37, 1. VIII, 58 (septies praes., aoristus semel).

ὅρκοι ἦσαν V, 42, 2 (bis praes.).

κατὰ τάδε ξύμμαχοι ἔσονται (terdecies praes., aoristus semel) V, 23, 1—5.

ἐλπίζω, ἀναμένω et quae sunt similia, quae jam pag. 70 sq. attuli, si infinitivum praesentis vel aoristi simul cum accusativo recipiunt et ad futuras res spectant, huc sunt trahenda. Cf. IV, 9, 4 (praes.). VI, 36, 6. V, 95. IV, 135. 120, 3. VII, 20, 3. III, 3, 1 (aor.).

ἄδικον VI, 16, 4 (praes.).

ἀδύνατον III, 43, 2 et VIII, 66, 5 (aor.).

οἷόν τε VI, 78, 3 (praes.).

ῥᾴδιον IV, 27, 4 et VI, 21, 2 (aor.).

σπάνιον ἦν τῶν Ἑλλήνων τινὰ ἀρετὴν τῇ Ξέρξου δυνάμει ἀντιτάξασθαι III, 56, 3.

σῶφρον VI, 41, 1 (bis cum inf. praesentis).

ὕποπτον IV, 78, 2 (praes.) et VI, 56, 2 (aor.).

χρήσιμον. Inf. praes.: V, 90 (bis). VI, 12, 1 (perf.). Inf. aoristi: V, 90. VI, 12, 1. 53, 3.

ἄξιον I, 42, 2 (praes.).

ἀρκοῦν δηλοῦσθαι τὰς τιμάς II, 35, 1.

αἰσχρόν. Inf. praes.: IV, 64, 2. VI, 21, 1. Inf. aor.: I, 122, 3. II, 62, 5. 97, 4. VI, 21, 1.

ἄμεινον I, 91, 4 (praes.) et VI, 9, 1 (aor.).

ἀνανδρία πολλοὺς μιᾷ πόλει μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν I, 83, 1.

ἀνεπίφθονον I, 82, 2 (aor.).

ἀξιόχρεως IV, 30, 2 (praes.).

οὐκ ἀσφαλές, ἀσφάλειά ἐστι, similia. Inf. praes.: I, 75, 2. II, 11, 6. 27, 1. III, 53, 3. Inf. aor. I, 137, 2.

δίκαιον. Inf. praes.: I, 34, 1. 123, 2. II, 11, 2. 87, 2. 36, 1. 42, 2. IV, 114, 3. VI, 38, 4. Inf. aoristi: I, 32, 1. II, 87, 2.

δυνατὸν — τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι VI, 71, 1.

δεινόν III, 57, 2 (ter aor.).

καλόν ἐστι, καλῶς ἔχει. Inf. praes.: II, 11, 6. 35, 1. I, 28, 3 (bis). Inf. aor.: VII, 70, 7. VI, 80, 2 (bis). VIII, 12, 2 (ter).

ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται I, 143, 3 (praes.).

καθεστῶτος (cum mos sit). I, 76, 2. IV, 97, 2 (praes.).

ἐνδέχεται. Inf. praes.: I, 124, 2 (bis). II, 87, 2 (bis). Inf. aor. I, 140, 2.

ξυμβαίνει. Inf. praes.: II, 61, 2. IV, 59, 2. V, 14, 3. 37, 4 (bis). 72, 2. VI, 88, 1. VII, 11, 3. 75, 7 (bis). 86, 2. Inf. aoristi: I, 95, 3. 100, 1. II, 77, 4. 87, 1. 54, 2. III, 89, 4. IV, 6, 2. V, 14, 1 *ὥςτε πολέμου μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους.* 72, 1 (ter). 73, 2. 75, 3 (bis). VI, 31, 4 (bis). 55, 4. 70, 1. 87, 5. VIII, 25, 4. 73, 1.

ξυνετύγχανε semel cum inf. praes., quater cum perfecto VII, 70, 6.

περιγίγνεται ἡμῖν — μὴ ἀτολμοτέρους — φαίνεσθαι II, 39, 3.

ξυνηνέχθη I, 23, 1 (praes.). *ξυνέπεσε* IV, 68, 2 (aor.).

παρασχόν I, 120, 3 (praes.).

ξυμφορώτερον III, 47, 3 (praes.).

ξυνειθισμένοι IV, 34, 1 (aor.).

περὶ πλείονος ἦν III, 82, 6 (aor.). *πρὸ πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο — ξυμμάχους γενέσθαι* VI, 10, 2.

καιρὸς ὑμᾶς βουλεύσασθαι VII, 11, 1.

κίνδυνος IV, 66, 2 (praes.). *κινδυνεύειν* — IV, 15, 2 (bis aor.).

πρέπει. Inf. praes. I, 86, 3. VI, 23, 2 (praes. et perf.). Inf. aor. VII, 68, 2 (bis).

προςήκει VI, 88, 2 (praes.).

δεῖ. Inf. praes.: I, 39, 1. 74, 1. 96, 1. 120, 3. II, 76, 2 (bis). III, 12, 2 (bis). 43, 2. 46, 3 (ter). 76, 3. IV, 89, 1. V, 15, 2. 98. VI, 21, 1. 56, 3. 85, 1. VII, 26, 1. 27, 1. 43, 2. Infin. aoristi: II, 5, 1. 45, 2. 83, 1. 84, 3. 95, 3. III, 2, 1. 25, 2. 29, 1. 43, 2. 95, 3. 97, 2. IV, 10, 4. 76, 3. 89, 1. V, 26, 4. 42, 1. 42, 3. 60, 1. VI, 23, 3 (bis). 37, 3. 56, 3. VIII, 98, 2.

χρή. Inf. praes.: I, 39, 3 (ter). 82, 4. 91, 4 (bis). 120, 1 et 2 (ter praes., semel perf.). 123, 1. 139, 4. 143, 4. 143, 4 et 5 (ter). II, 11, 2 (bis). 11, 3. 35, 3. 43, 1. 60, 3. 51, 1. III, 13, 3. 37, 5. 39, 5 (perf.). 42, 4 et 5 (quinquies). 46, 5. 63, 2 (bis). 67, 1. IV, 21, 3. 27, 3 (ter). 38, 2. 61, 1 (bis). 61, 2 (praes. et perf.). 66, 1. 92, 6. V, 27, 2. 27, 3. 35, 2. 46, 1 (praes. et perf.). VI, 8, 3. 10, 3 (ter). 11, 5. 48, 1 (ter). 68, 2. VII, 48, 6. 49, 2. 63, 1 (ter). χρεών I, 77, 3. II, 61, 3. VII, 73, 1. Infinit. aoristi: I, 41, 1. 80, 2. 139, 4. 143, 4. II, 13, 5. 46, 1. IV, 21, 3. 34, 3. 61, 1. 61, 2. 62, 2 (bis). 92, 1. 92, 6. V, 27, 2. 27, 3. 46, 1. VI, 8, 3. 11, 5. 48, 1. VII, 67, 2. χρεών VII, 73, 1 (bis).

Neque ullum puto offensum iri, si εἰκός ἐστιν, ubi idem valet ac latinum decet vel consentaneum est, cum infinitivo constructum inveniat, subjecto in accusativo posito. Sic infinitivus praesentis legitur: II, 10, 1. 41, 2. 62, 4. 63, 1 (ter). IV, 18, 2. 98, 4. V, 88. VI, 78, 4. 80, 1. 91, 5. VII, 66, 3 (perf.). 77, 4. VIII, 46, 4. 70, 2. 92, 4. 94, 2; infinitivus aoristi: II, 62, 4 (ter). 63, 1. IV, 11, 3. 92, 1. 128, 3. V, 26, 2. VI, 31, 5. 55, 2. 87, 3. VIII, 46, 4. 92, 4. Sed ne hoc quidem mirum, quod idem verbum, etiam ubi ad res futuras spectat, cum praesentis aut aoristi infinitivo colligatur, quia non est verbum dicendi. Nos quidem, si dicimus: „Es ist wahrscheinlich, dass wir siegen werden,“ sententiam secundariam ita comparamus, quasi e verbo cogitandi apta sit, id quod latine quoque fit („verisimile est nos fore superiores“); at graeci homines, si eadem suo more sic exprimunt: εἰκός ἐστιν ἡμᾶς ἐπικρατῆσαι (I, 121, 1), ne minime quidem cogitandi vim enuntiationi primariae supponunt, sed rem, de qua agitur, infinitivo tanquam substantivo indicant, ergo simplicem infinitivum in usum vocant, nisi quod subjectum hujus infinitivi accusativo notant. Quod si nostro sermone exsequi vis, adhibendum erit nomen: „unser Sieg ist wahrscheinlich“. Futuri igitur infinitivus εἰκός vocem ne potest quidem sequi, sed semper aut praesente aut aoristo opus est. Aoristus apud Thucydidem sic

usurpatus invenitur: I, 81, 2 (bis). 121, 1. II, 11, 5. 48, 2. 73, 1. III, 10, 3. 40, 4. IV, 60, 2. 85, 4. V, 109. VI, 11, 2. 11, 3. 36, 3. 49, 2; praesens IV, 20, 3. VI, 17, 3 (bis). VII, 74, 2. De rebus praeteritis dictum est *εἰκός — κοσμῆσαι* I, 10, 4. *ξυνάψασθαι* II, 29, 3. *ξυμπλεῖν* I, 10, 6. *διεσπάρθαι* III, 30, 1. *κεῖσθαι* III, 45, 2.

Sequuntur *πρίν*, *πρότερον ἤ*, *ὕστερον ἤ*, *ὥςτε* conjunctiones, quae infinitivum una cum accusativo subjecti recipiunt. *πρίν* particulae ejusmodi accusativus cum infinitivo praesentis adnectitur IV, 2, 1. 67, 5. 79, 1. 125, 3. V, 10, 3. VI, 61, 1; cum infinitivo aoristi: II, 82. 86, 4. III, 30, 1. 46, 4 (ubi supplendus est accusativus). 69, 2. IV, 20, 1 (bis). 67, 5. 69, 1. 70, 3. 100, 3. 128, 1. V, 38, 2. VI, 2, 5. 97, 2. 97, 3. VII, 28, 2. VIII, 12, 1. 45, 1.

πρότερον ἢ αἰσθέσθαι αὐτούς VI, 58, 1.

ὕστερον ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι VI, 4, 3.

ὥςτε. Inf. praes.: I, 29, 2. 130, 2. 141, 6. II, 4, 2. 75, 2. 75, 4 (bis). 76, 1. III, 21, 2. 87, 1. 92, 3. IV, 12, 3 (bis). 46, 2 (perf.). V, 34, 2. VI, 70, 1. 90, 3. VII, 34, 1. 75, 4. VIII, 76, 6. 86, 5. Inf. aor.: I, 80, 1. II, 58, 2. IV, 36, 2. 47, 1 (bis). 100, 3 (ter). V, 74, 2. VI, 70, 1. VII, 14, 2. VIII, 56, 2. 56, 4.

§ 7. DE INFINITIVO CUI ADDITUR ARTICULUS.

Infinitivus articulo instructus non solum ut simplex infinitivus substantivi vices suscipit, ita ut nulli certo tempori adstringatur (cf. *ὑπόμνησιν τοῦ θαρσεῖν* II, 88, 2. *ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν* II, 49, 4. *ἐκ τοῦ σφαλῆναι* VII, 68, 3. *τῷ παρανομῆσαι* III, 82, 5), verum etiam veri accusativi cum infinitivo conjuncti natura praeditus est (cf. *ἐλπὶς τοῦ περιέσεσθαι* I, 144, 1. *ἀνέλπιστον τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι* VII, 71, 6. *σημεῖον εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομεῖναι* IV, 120, 3). Ac si contuleris illud *ἐλπὶς τοῦ περιέσεσθαι* (I, 144, 1) cum II, 56, 2 *ἐλπίδα τοῦ ἑλεῖν*, hanc inter utrumque enuntiatum invenies differentiam, quod hoc originem duxit e simplicis infinitivi

structura ἐλπίζω ἑλεῖν, illud ex accusativo (vel nominativo) cum infinitivo ἐλπίζω περιέσεσθαι, scilicet quod τοῦ ἑλεῖν proxime accedit ad simplex nomen verbale (τῆς ἁλώσεως, die Hoffnung auf Eroberung), τοῦ περιέσεσθαι vero sic ortum est, ut tota enuntiatio pendens ex verbo ἐλπίζω, quae in oratione obliqua ad infinitivi formam redigitur (ὅτι περιέσομαι, περιέσεσθαι, die Hoffnung, dass ich siegen werde), articulo praeposito, fieret substantivum. Itaque satis manifestum est, infinitivum futuri vel infinitivum cum ἄν sociatum (exempli gratia ἐλπὶς τοῦ ἑλεῖν ἄν τὴν πόλιν) eodem ipso modo articulum accipere, quo plenae enuntiationes sive principales sive secundariae tanquam substantivi articulo instruantur, sicuti: τὸ γνῶθι σεαυτόν. τὸ πότε δεῖ λέγειν δίδασκέ με. καταχρήσασθαι δεῖ αὐτὸν τῷ πῶς δ' ἂν ἐγὼ τοιόςδε τοιῷδε ἐπεχείρησα; (Plat. Phaedr. pag. 273 b.) Infinitivi autem praesentis et aoristi, ubi non ad futuras res spectant, certam ansam dijudicandi, utrum ex accusativo cum inf. orti sint an e simplici infinitivo emanaverint, non praebent, quamquam concedendum est Madvigio (pag. 31), simplicius et verisimilius omnes ejusmodi elocutiones e simplici infinitivo explicari: IV, 17, 3 διὰ τὸ εὐτυχῆσαι infolge ihres Glückes; VI, 49, 2 διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἥξειν infolge des Argwohns, sie würden nicht kommen; III, 40, 2 ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν aus der Schönrednerei; V, 16, 1 ἐκ τοῦ πολεμεῖν aus der Kriegführung. Id tantum Madvigius sine justa causa contendere videtur (ibid.), aoristi infinitivum, cui accedat accusativus, praeteriti temporis significatione ornari, ut II, 81, 5 τῶν δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ᾔσθετο τῆς μάχης διὰ τὸ πολὺ προελθεῖν. IV, 88 οἱ δὲ Ἀκάνθιοι — διὰ τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν — ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων. V, 11, 3 διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι: nam et in talibus enuntiatis infinitivus nomen verbale sine certi temporis significatione haberi potest, ut in adulterino quem vocamus accusativo cum infinitivo. Quae cum ita sint, omnia,

quae de nudi infinitivi temporibus disseruimus, etiam de eo infinitivo valent, cui adjicitur articulus. Itaque vix necesse est dicere, infinitivum futuri cum articulo conjunctum nonnumquam propositum indicare posse, ut simplicem infinitivum futuri post verbum *διανοοῦμαι*, de quo supra disputavimus (pag. 37 sqq.). Apud Thucydidem hujusmodi exemplum invenitur IV, 126, 5 *τοῦ τε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ὑμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται*, cui Kruegerus addit alterum e Xenophonte petitum Anab. II, 4, 19 *εἶπεν ὡς οὐκ ἀκόλουθα εἴη τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν τὴν γέφυραν.*

Restat, ut congeramus exempla Thucydidea, quae infinitivum cum articulo conjunctum praebent, et primum quidem ea, ubi infinitivus *nominativi* partes suscipit, veluti: Infin. praesentis I, 5, 3. 32, 3. 42, 3. 70, 4. 124, 1. II, 44, 3 (bis). 64, 4. (III, 84, 2). V, 9, 1. VII, 62, 4. 64, 1. Inf. perfecti II, 87, 2. III, 83, 1. Inf. aoristi I, 41, 2. 142, 3. II, 35, 2. 87, 3. III, 58, 2. 82, 4. V, 102. VI, 12, 1. VI, 37, 2 (bis). Inf. futuri VII, 71, 6.

Genetivi vice fungitur infinitivus praes.: I, 126, 1. 146. II, 49, 4. 60, 4. 65, 6. 88, 2. III, 12, 2. 15. 40, 6. 75, 3. 82, 3. 82, 9. (84, 2.) IV, 34, 1. 55, 4. 126, 5. V, 9, 4. 9, 6. 86. VI, 105, 3. VII, 8, 2. (VII, 21, 2.) VII, 43, 5. 106, 2 (bis); infin. perfecti I, 87, 4; infin. aoristi II, 56, 2. IV, 17, 2. 126, 5. VI, 41, 2. VII, 42, 2. 84, 1. VIII, 39, 3. 89, 3. II, 87, 1 (nam hic scribendum videtur *τοῦ ἐκφοβῆσαι*); inf. futuri I, 144, 1. II, 13, 7. 42, 3; inf. aoristi cum *ἄν* particula: IV, 120, 4.

In dativi loco positus est infinitivus praes. II, 89, 2. 102, 3. III, 3, 1. 38, 2. IV, 73, 2. IV, 126, 1. V, 113. VI, 31, 3. 80, 1. VII, 48, 6; inf. perfecti IV, 126, 1; infinitivus aoristi: I, 70, 3. III, 38, 1. 82, 5. IV, 34, 1. VII, 21, 4. 36, 5 *τῷ ξυγκροῦσαι* (secundum Kruegeri conjecturam). VII, 60, 4; inf. aoristi cum *ἄν* III, 11, 1.

Accusativi partes sustinet infinitivus praes.: II, 40, 1. 42, 3. III, 13, 2. 82, 8. (III, 84, 2 bis.) VI, 14. 17, 3. 18, 7. 34, 8 (bis). VII, 53, 4. 81, 3. VIII, 82, 2; infinitivus

aoristi I, 70, 5. II, 42, 3. III, 12, 2. 13, 2. 40, 2. IV, 73, 2. VI, 14. 61, 5. VII, 68, 2. 53, 4. VIII, 92, 11; infinitivus futuri IV, 126, 5.

A praepositionibus denique pendet permultis locis et quidem a praepositione

ἀντί IV, 62, 2. VI, 87, 2. VII, 28, 1. 75, 7 (inf. praes.).

ἀπό I, 138, 2. II, 63, 1 (praes.).

διά infinitivus praesentis I, 23, 2. 37, 2. 70, 5 (bis). 84, 1. 141, 2. 142, 3. II, 37, 1. 50. 51, 4. 64, 3. 65, 5. 89, 1. 91, 3. 93, 1. III, 82, 2. 82, 5. IV, 18, 3. 35, 1. 102, 2. V, 4, 3. 16, 1 (bis). 71, 1. VI, 2, 2. 9, 2. 10, 2. 18, 3. 49, 2. 55, 2. 56, 1. 68, 2. 84, 1. 87, 4. 92, 3. VII, 12, 3. 36, 3. 44, 5. 44, 6. 70, 4. 72, 3. VIII, 2, 2 (bis). 63, 1. 73, 3. 98, 3; infin. perfecti I, 3, 4. II, 14, 1. 51, 4. 52, 3. 64, 3. 81, 5. 89, 1. IV, 55, 4. VI, 11, 4. VII, 72, 3. 81, 4; infin. aoristi: I, 69, 5. II, 11, 3. 81, 5 (bis). IV, 17, 3. 88. V, 11, 3. 97. VI, 55, 2. VII, 68, 3. VIII, 71, 3; infin. aoristi cum ἄν particula IV, 106, 1; inf. praesentis cum ἄν particula VII, 62, 2.

ἐκ infinitivus praes.: I, 34, 2. 122, 4. II, 44, 2. 53, 3. III, 22, 1. V, 16, 1. VI, 17, 2. 38, 4 (bis). 40, 3 (bis). infin. aoristi: III, 14. 40, 2. VII, 68, 3.

ἐν inf. praesentis: II, 43, 1. 43, 3. IV, 18, 3. VI, 89, 2; infinitivus aoristi VI, 38, 2.

ἕνεκα I, 45, 2 (inf. praes.).

ἐπί infinitivus praes.: I, 34, 1. 38, 1 et 38, 2 (quater). 70, 5. 71, 1 (bis). 74, 3. 121, 4. II, 65, 6. III, 42, 5.

ἐς infin. praesentis: I, 17, 1. 22, 3. 56, 1. 87, 1. 23, 5. 70, 3. 136, 4. III, 45, 4. 82, 8. IV, 108, 2. VII, 19, 2. 63, 2. 67, 3 (bis). 69, 4. 70, 3; infin. aoristi: I, 93, 2. II, 48, 2.

κατά infin. praesentis: II, 97, 4. VII, 63, 2. 72, 3; infin. perfecti II, 89, 3.

μετά infin. praesentis: I, 6, 3. VI, 65; aoristi infinitivus II, 43, 3.

μέχρι infin. aoristi: II, 53, 3. V, 73, 5.

παρά infin. praesentis: I, 41, 3. 77, 2.

περί inf. praes.: II, 22, 1. 55. IV, 59, 2. 62, 1. 84, 1. V, 46, 1. VII, 49, 2 (perf.). VIII, 52, 2; infinitivus aor.: I, 37, 1. IV, 63, 3. VII, 56, 1.

πρό infinitivus praes.: III, 68, 1. IV, 59, 2; aoristi: V, 93. V, 100.

πρός infinitivus praes.: I, 72, 2 (bis). II, 11, 3 (bis). 87, 3 (perf.). III, 44, 2. V, 73, 4 (perf.). VII, 69, 3. VIII, 76, 5; infinitivus aoristi: VIII, 41, 1 (bis).

Infinitivus admirantis quem dicunt videtur esse VII, 28, 3 *τὶ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων μηδ᾽ ὣς ἀποστῆναι* e. q. s.